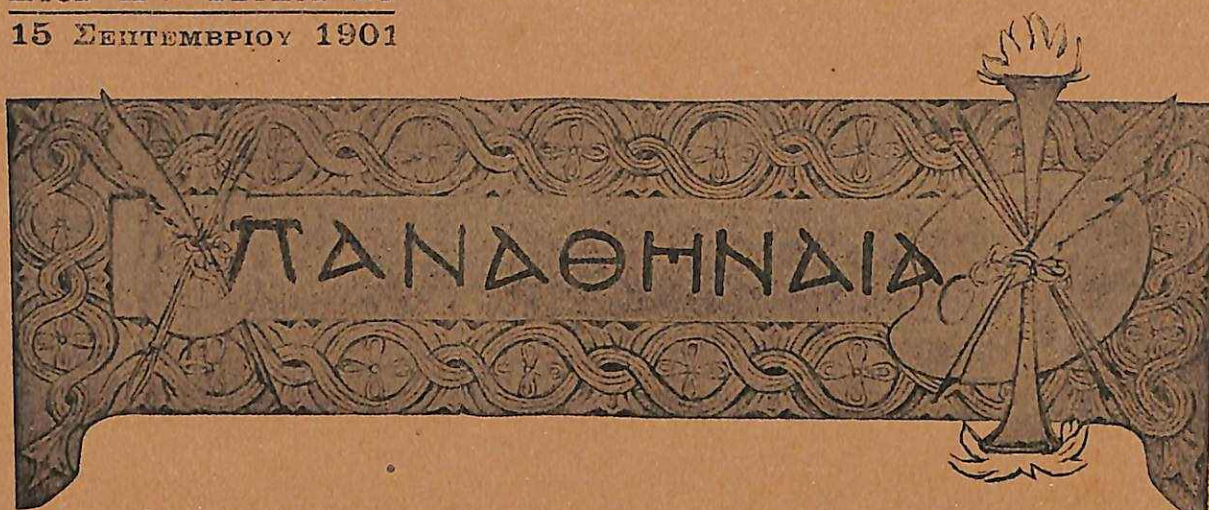

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

- Ν. Δ. ΠΑΠΠΟΥ : Τὸ ἔργον ἑνὸς γίγαντος.
Γ. ΜΑΡΚΟΡΑ : Ἡ ἀπλή γλῶσσα (ποίημα).
ΑΝΑΤΟΛ ΦΡΑΝΣ : Θαῖς (μυθιστόρημα· συνέχεια).
Ζ. Α. ΠΑΠΑΝΤΩΝΙΟΥ : Νυχτογέννημα.
ΘΕΟΔΩΡΟΥ ΒΕΛΛΙΑΝΙΤΟΥ : Τὰ Μετέωρα.
ΕΡΝΣΤ ΧΑΡΤ : Μικρὰ διηγήματα (μετάφρασις Α. Π. Κ.).
ΑΓΓΕΛΟΥ ΦΙΛΑΝΘΡΩΠΙΝΟΥ : Ἡ οἰκογένεια εἰς τὸ ἔργον τοῦ Ἰγρεν.

Τὸ Δεκαπενθήμερον.

Γράμματα — Τέχνη — Ἐπιστήμη

ΕΙΚΟΝΕΣ

LORENZ GEDON : Ῥιχάρδος Βάγνερ.

Γ. Ν. ΡΘΪΛΟΥ : Τὰ Δελέρια.

Μετέωρα.

Βαρλαάμ.

ΝΕΑ ΚΟΣΜΗΜΑΤΑ : Φρίξον Ἀγιοτέως

ΑΘΗΝΑΙ
ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ : ΚΙΜΩΝ ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ
ΓΡΑΦΕΙΑ : 18, ΟΔΟΣ ΦΙΛΕΛΛΗΝΩΝ

ΠΑΝΑΘΗΝΑΙΑ

ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟΝ ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

Ἀφιερωμένον εἰς τὴν Α. Υ. τὸν βασιλόπαιδα Νικόλαον

ΑΘΗΝΑΙ, 18, ΟΔΟΣ ΦΙΛΕΛΛΗΝΩΝ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΚΑΙ ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ: ΚΙΜΩΝ ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ

ΤΙΜΗΜΑ ΕΓΓΡΑΦΗΣ

ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ δι' ἐν ἔτος	δρ. 25.	ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ δι' ἐν ἔτος	φρ. 25.
» δι' ἑξ μῆνας	» 13.	» δι' ἑξ μῆνας	» 13.

— Πᾶσα αἴτησις πρὸς ἐγγράφην συνοδεύεται ἀπαραιτήτως ὑπὸ τοῦ ἀντιτίμου εἰς τραπεζ. ἢ ταχ. ἐπιταγὴν, ἢ τραπεζ. γραμμάτια, ἐντὸς συστημένης ἐπιστολῆς διευθυνομένης: πρὸς τὸν κ.

ΚΙΜΩΝΑ ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΝ

Διευθυντὴν τῶν «Παναθηναίων», ὁδὸς Φιλελλήνων 18, Ἀθήνας,

ἢ πρὸς τὴν

ΤΡΑΠΕΖΑΝ ΕΜΠΕΔΟΚΛΕΟΥΣ

Ὁδὸς Ἀριστείδου 11Α-11Β, Ἀθήνας.

- Τὰ χειρόγραφα δημοσιεύμενα ἢ μὴ δὲν ἐπιστρέφονται.
- Ἐκάστος τόμος τῶν «Παναθηναίων» ἀποτελεῖται ἐκ 12 τευχῶν.
- Αἱ ἐγγράφαι λογίζονται ἀρχόμεναι ἀπὸ 15 Ὀκτωβρίου ἢ 15 Ἀπριλίου.
- Ἐν τευχὸς ἀποστέλλεται δωρεὰν πρὸς πάντα αἰτοῦντα τοῦτο παρὰ τῆς Διευθύνσεως.
- Ἀγγέλλεται πᾶν νέον βιβλίον, τοῦ ὁποίου ἀποστέλλονται εἰς τὸ γραφεῖον δύο ἀντίτυπα.
- Τὰ «Παναθηναία» δημοσιεύουν εἰδοποιήσεις εἰς τὸ ἐξώφυλλον καὶ εἰς πρόσθετα χρωματιστὰ φύλλα.

Ἦνοιξεν

Εἰς τὰ ΓΡΑΦΕΙΑ ΤΩΝ «ΠΑΝΑΘΗΝΑΙΩΝ»

Ἡ ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΩΝ ΕΡΓΩΝ

ΤΗΣ ΖΩΓΡΑΦΟΥ

ΔΟΣ ΘΑΛΕΙΑΣ ΦΛΩΡΑ

Καθ' ἐκάστην 10-12 π. μ. καὶ 3-6 μ. μ.

ΓΕΝΙΚΟΣ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΟΣ τῶν «Παναθηναίων», εἰς ὅλην τὴν Ρωσσίαν ὁ κ. Ἀναστάσιος Μάλτος, Ὁδησὸς Alexandrowski Prospect № 3.

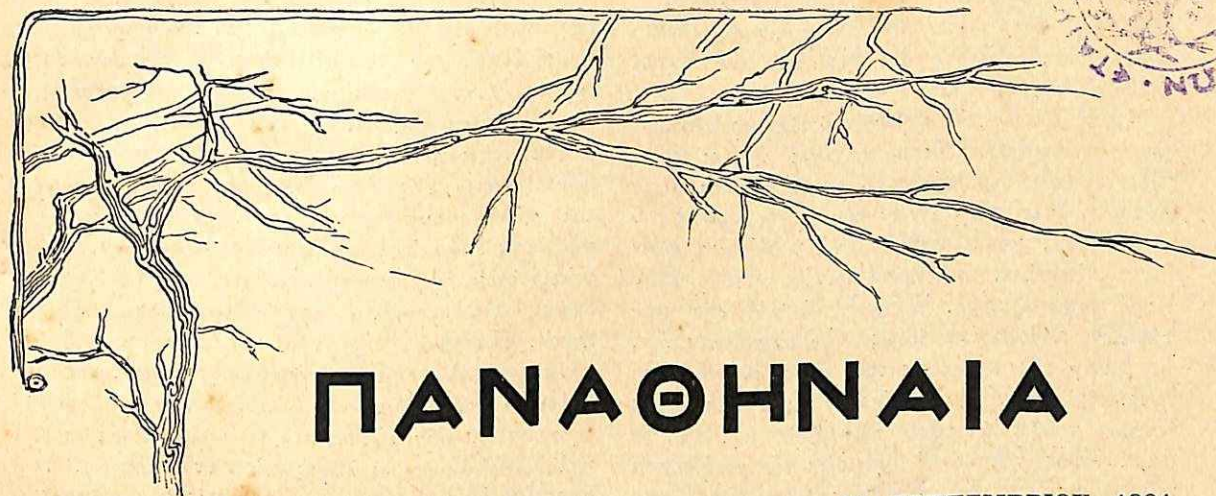
Ἐν Ἀθήραις Τυπογραφεῖον «Ἑστία» Κ. Μάιωνος καὶ Ν. Καργαδούρη — 3009.

ΕΡΓΟΝ LORENZ GEDON

ΡΙΧΑΡΔΟΣ ΒΑΓΝΕΡ

ΠΑΝΑΘΗΝΑΙΑ

15 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ 1901

ΤΟ ΕΡΓΟΝ ΕΝΟΣ ΓΙΓΑΝΤΟΣ

Der Ring der Nibelungen ὑπὸ R. WAGNER

Ἐν Bayreuth.

Ὡς γνωστόν, ὁ Βάγνερ τὰς περὶ τέχνης ιδέας του διετύπωσε καὶ ἐγγράφως πολλάκις. Τὰ ἅπαντά του ἀποτελοῦν σεβαστὴν σειρὰν τόμων, ἐν ᾗ ἴσως μετὰ περιττῶν που ἐπαναλήψεων ἀλλὰ πάντοτε πλήρης αὐτοπεποιθήσεως καὶ ἐνθουσιασμοῦ ὑποστηρίζει ἐκτενῶς τὰς ιδέας του. Κυρίως ἐν τῇ «τέχνῃ καὶ ἐπαναστάσει», τῇ «τέχνῃ τοῦ μέλλοντος» καὶ πρωτίστως ἐν τῷ κυρίῳ του ἔργῳ «Δράμα καὶ Μελόδραμα» (Oper und Drama) ἀναπτύσσει ἐκτενῶς πῶς κατ' αὐτὸν πρέπει νὰ εἶναι τὸ ἀγνὸν ἔργον τέχνης χωρὶς ὑποχωρήσεις εἰς τὴν ἀμάθειαν ἢ τὰς ὀρέξεις τοῦ κοινοῦ. Ἐκυριάρχει τότε ἐπὶ τῆς σκηνῆς τὸ γαλλικὸν μέγα μελόδραμα, μὲ κορύφωμα τὸν Meyerbeer, τὸ ἀκριβῶς ἀντίθετον τοῦ ὀρθοῦ, τοῦ ὑγιоῦς, τοῦ ἀληθοῦς ἐν τῇ τέχνῃ. Καὶ ἐξήτει ὁ Βάγνερ ἀδελφικὴν συνεργασίαν ὅλων τῶν τεχνῶν χωρὶς ὑποδούλωσιν τῆς μιᾶς εἰς τὴν ἄλλην, ὅπως τότε εἰς τὴν μουσικὴν, ἀλλ' ἐν πλήρει ἰσότητι,

ἐν πλήρει ἁρμονίᾳ. Ἐξήτει ἀπὸ τὸν μουσικόν, δραματικόν, ζωγράφον, γλύπτην εἰ δυνατόν συνηνωμένους ἐν ἐνὶ προσώπῳ, ἁρμονικὸν καλλιτεχνικὸν σύνολον, ἔργον τέχνης ὑπὸ τὴν ὑψηλὴν σημασίαν τῆς λέξεως. Ἐξωστράκισε τὰς βαθμυδὸν εἰσχωρησάσας δῆθεν κοσμητικὰς, κατὰ βάθος δριμύτως ταπεινοτάτας, παραφυάδας, τὰ μπαλέττα, τοὺς χοροὺς, τοὺς λαρυγγισμοὺς κτλ. Οὕτως ἐξυψούμενον τὸ ἔργον θὰ κατεῖχε καὶ τὴν ἀρμόζουσαν αὐτῷ θέσιν, ὡς παρὰ τοῖς ἀρχαίοις ἡ τραγωδία. Ἀλλὰ δι' ὅλα αὐτὰ εἶχεν ἀνάγκην καὶ προτύπου θεάτρου καὶ προτύπων ἡθοποιῶν καὶ προτύπου κοινοῦ. Θεάτρου ἐργαζομένου μόνον χάριν τῆς τέχνης καὶ ἀνεξαρτήτου, ἡθοποιῶν ἐπίσης οὐχὶ χάριν κέρδους ἐπαναλαμβανόντων τριακοσίαις κατὰ συνέχειαν καὶ μηχανικῶς πλέον τὰς αὐτὰς λέξεις, κοινοῦ οὐχὶ κατόπιν κοπιώδους ἐργασίας ζητούντος διασκεδάσιν ὡς οἶόν τε ἐλαφράν. Αὐτῶν τῶν ιδεῶν ἐμφορούμενος

ἐπλασε τὸ Bayreuth καὶ κατώρθωσε νὰ συνενώσει περὶ αὐτὸ ὡς πυρῆνα πάντας τοὺς ἀρχαίφονως ἐνδιαφερομένους διὰ τὴν ὑπαρξίν τέχνης ἀληθοῦς, τέχνης ἱερᾶς.

Μεταξὺ ὅλων τῶν ἔργων τοῦ Βάγνερ βεβαίως τὴν σπουδαιότεραν θέσιν κατέχει ἡ τριλογία. Ἐδῶ ἔφθασε περισσότερον ἢ παντοῦ ἄλλου τὸ ἰδανικόν, ὅπερ ἐχάραξεν ἐν τῷ «ἔργῳ τέχνης τοῦ μέλλοντος», χωρὶς καθόλου νὰ λάβῃ ὑπ' ὄψιν οὔτε τί ἐπεθύμει τὸ νοῆμον κοινόν, οὔτε τί ἐξήτει ἡ σοφὴ κριτική. Ἐξέλεξε δὲ καὶ τὴν γερμανικὴν μυθολογίαν ἰδίως τὴν σκανδιναυικήν, ὡς βάσιν τῆς ποιήσεώς του, διότι ἐνόμιζεν ὅτι τότε, εἰς αὐτὴν τὴν ἀρχέγονον κατάστασιν, ὅτε ἔλειπον τοῦ πολιτισμοῦ τὰ ψεῦδη καὶ τῆς ἐκ παραδόσεως ἠθικῆς οἱ δεσμοί, τὰ αἰσθηματικά καὶ φυσικώτερα καὶ ἁγνότερα θὰ ἦσαν. Κατὰ πόσον τὸ κατώρθωσε καὶ κατὰ πόσον εἶχε δίκαιον δὲν μᾶς ἐπιτρέπει οὔτε ὁ χρόνος οὔτε καὶ ὁ σκοπὸς αὐτῶν τῶν γραμμῶν νὰ ἐξετάσωμεν.

Προτοῦ εἰσελθωμεν εἰς τὴν ἀνάλυσιν τῆς ὑποθέσεως τοῦ ἔργου, ὀλίγα τινὰ χαρακτηρίζοντα τὴν μουσικὴν του.

Ὁ Βάγνερ καί, ἡ μᾶλλον πρὸ πάντων, κατὰ τοῦτο ἐκαινοτόμησεν. Ἐνῶ ὅλοι οἱ πρὸ αὐτοῦ συγγράψαντες μετεχειρίζοντο τὸ ἐν τῇ μουσικῇ ἀποκαλούμενον κλειστὸν σχῆμα (Geschlossene Form), τὰ ἔργα των δηλ. ἀποτελοῦνται ἀπὸ τεμάχια μουσικῆς αὐτοτελῆ καὶ ἀνεξάρτητα ἀλλήλων συντεταγμένα κατὰ τοὺς γνωστούς καὶ παραδεδεμένους κανόνας τοῦ μουσικοῦ συντακτικοῦ, ὁ Βάγνερ τούναντίον εἰς τὰ τελευταῖά του ἔργα — τὸν Tristan und Isolde, Meistersinger, τὴν Τριλογίαν καὶ τὸν Parsifal — κατέρριψε τὴν συνήθειαν αὐτήν. Ἡ μουσικὴ του εἶναι ἀχώριστος καὶ ἀλληλένδετος ἀπ' ἀρχῆς μέχρι τέλους ἐκάστου δραματικοῦ ἔργου. Πρὸς χαρακτηρισμὸν ἐκάστου προσώπου, αἰσθήματος, ιδέας, μεταχειρίζεται ἴδιον αὐτοτελὲς Leitmotiv, — μουσικὸν στοιχεῖον δύναται τις ἴσως ἐν παραφράσει νὰ εἴπῃ, — ἐπανερχόμενον εἴτε ἐντελῶς ὅμοιον, εἴτε ἁπλῶς παρηλλαγμένον, εἴτε μετὰ τινα ἐξελίξιν, ἢ καὶ δυσκόλως ἀναγνωρίζομενον κατὰ τὴν περαιτέρω δρᾶσιν, ἀναλόγως πάντοτε τῆς περιστάσεως, ὅταν ἐν αὐτῇ ἐπανερχεται τὸ αὐτὸ πρόσωπον ἢ ἡ ιδέα καὶ τὸ αἰσθημα. Ἀναλόγως δὲ τῆς δραματικῆς ἐξελίξεως, παραλλάσσεται καὶ τὸ μουσικὸν στοιχεῖον πολὺ ἢ ὀλίγον, ἐντελῶς ἢ ἀνεπαισθῆτως. Μεταχειρίζεται δὲ τὰ Leitmotiv αὐτὰ καὶ ἐπεξηγεῖ

διὰ τῆς ὀρχήστρας — ὡς ὁ συγγραφεὺς π.χ. εἰς τὰς σημειώσεις του — τὴν ἐξελίξιν τοῦ δράματος, τοῦ χαρακτήρος τῶν προσώπων, τονίζων τὰ κυρίαν ἔχοντα σημασίαν, τὰ σχέσιν ἔχοντα μὲ τὴν ἐκάστοτε σκηνήν.

Καὶ ἐπειδὴ «οὐδὲν καινὸν ὑπὸ τὸν ἥλιον», πρέπει χάριν τῆς ἀκριβείας νὰ ἀναφέρωμεν, ὅτι καὶ ἄλλοι μουσικοὶ μετεχειρίσθησαν τὸ μέσον αὐτὸ τῆς ἐπαναλήψεως ὀρισμένων θεμάτων πρὸς τελειότερον χαρακτηρισμόν, δὲν τὸ ἀνύψωσαν ὅμως, ὡς ὁ Βάγνερ, εἰς ἀρχὴν διέπυσαν τὸ ὅλον ἔργον. Πάντοτε ἐτήρουν συνάμα καὶ τὰ δεδομένα μουσικὰ σχήματα, γράφοντες aries, recitatives κτλ. Αὐτὴ ἡ ἑλλειψὶς τῶν γνωστῶν σχημάτων, τῶν αὐτοτελῶν τεμαχίων εἶναι ἴσως καὶ ὁ σπουδαιότερος λόγος τῆς καταπλήξεως, ἣν προξενεῖ ἡ Βαγνέριος μουσικὴ εἰς τὸν πρῶτον φθόρον ἀκούοντα αὐτήν, εἰς ὅσα εἰθισμένα εἰς τὴν ἐπανάληψιν τῶν ἰδίων θεμάτων, ὡς ἀπαιτεῖται ὑπὸ τοῦ συντακτικοῦ τῆς κλασσικῆς μουσικῆς.

Ἡ μουσικὴ ἰδιοφυΐα, παρουσιάζεται ὑπὸ δύο μορφάς. Ὑπάρχουν ἰδιοφυΐαι ἐπιτυχῶς ἐφευρίσκουσαι μελωδίας, — καὶ εἰς τοῦτο ἐξείχον οἱ Ἴταλοί, — καὶ ἰδιοφυΐαι ἀναπτύσσουσαι ἔμπνευσιν καὶ δύναμιν εἰς τὸ νὰ ἐκτυλίσσουν, ἀναπλάσσουν δεδομένην μελωδίαν, καὶ τοῦτο εἶναι μᾶλλον ἴδιον τῶν Γερμανῶν. Αἱ ἀπλᾶ ἰδιοφυΐαι συνήθως ἐκκητῶνται μόνον τὴν μίαν μορφήν, αἱ μεγαλοφυΐαι πάντοτε ἀμφοτέρως εἰς τὴν ὑψίστην των ἐντασιν. Οὕτω καὶ ὁ Βάγνερ. Ἀπορεῖ τις τωόντι καὶ ἄγνοεῖ τί νὰ θαυμάσῃ περισσότερον, τὴν ἄφθαστον ἐπιτυχίαν του εἰς τὴν ἔμπνευσιν, τὸ χαρακτηριστικόν, πλούσιον, εὐγενές, εὐρὺ τῆς μελωδίας του, ἢ τὴν ἀπαράμιλλον τέχνην ἢ μᾶλλον ἔμπνευσιν, εἰς τὴν ἐξελίξιν, ἑκτασιν ἢ βράχυνσιν, παραλλαγὴν παντοῖαν τέλος τῆς ἀρχικῆς φράσεως!

Ἀπὸ τὰς κοινῶς διαδεδομένας προλήψεις εἶναι καὶ ἡ ἐπικρατοῦσα ιδέα — πρὸ πάντων παρὰ τοῖς ἐπιπολαίοις — ὅτι ὁ Βάγνερ δὲν εἶναι πλούσιος εἰς μελωδίαν. Ἴσως ἔνεκα τῶν ἀνωτέρω ἐκτεθέντων λόγων νὰ εἶναι δυσληπτοτέρα, πλὴν πόσα ὠραία ἐν τῇ τέχνῃ δὲν εἶναι καὶ δυσληπτα, πρωτίστως διὰ τὸν ἐντελῶς ἀμόρφωτον καὶ ἀπροετοίμαστον! Ἴσως κατ' ἀρχὰς νὰ εἶναι ἰσχυρότερα ἢ ἐντύπωσις τοῦ κεκορημένου ἁρμονικοῦ πλούτου, ἴσως νὰ καταπλήσῃ ἡ ἰσχύς καὶ συνάμα λεπτότης τῆς ἐνοργάνωσέως του, ἥς τὴν ἐπιρροὴν οὐδεὶς τῶν νεωτέρων — καὶ οἱ μᾶλλον ἄτεχνοι τῶν Ἰταλῶν ἀκόμη ὡς ὁ Mascagni, — ἀπέ-

φυγεν, ἀλλ' ἀκριβῶς ἡ εὐγενὴς μελωδία του, πρῶτότυπος καὶ ἐκφραστικωτάτη, συγκινοῦσα καὶ συνταράττουσα εἶναι τὸ κύριον στοιχεῖον τῆς δυνάμεώς του.

Αὐτὴ ἄλλως τε τὸν διακρίνει καὶ ἀπὸ τοὺς πολλοὺς ἐπιγόνους καὶ ἀπομιμητάς του, ἐνῶ ἀρμονικῶς καὶ κατὰ τὴν ἐνοργάνωσιν πολλοὶ τὸν ἔφθασαν, ἴσως τινὲς καὶ τὸν ὑπερέβαλον.

Κατὰ πόσον εἶχε δίκαιον ὁ Βάγνερ ἐγκαταλείπων τὴν παλαιὰν ὁδόν, καὶ ποῦ θὰ βαδίσῃ ἡ μουσικὴ τοῦ μέλλοντος εἶναι ζήτημα αὐτοῦ τοῦ μέλλοντος. Πρὸς τὸ παρὸν ἐνθυμίζει ἡ μουσικὴ παραγωγὴ τὸ γνωστὸν quod licet Jovi non licet bovi. Ὅλοι σχεδὸν οἱ προσπαθήσαντες νὰ τὸν μιμηθῶσιν ἀπέτυχον γράψαντες ἔργα ἐφήμερα. Ἴσως πλαγία ὁδὸς νὰ φέρῃ πρὸς τὸ τέρμα, ἴσως κατ' ἄλλην ὁδὸν διεύθυνσιν νὰ εἶναι μόνον βατή. Βεβαίον εἶναι ὅτι, ὅ,τι κατώρθωσεν ἡ μεγαλοφυΐα τοῦ Βάγνερ ματαίως ἀγωνιῶσιν οἱ ἀσθενικοὶ ἐπίγονοι νὰ ἐπιτύχωσιν.

I

«Τὸ χρυσίον τοῦ Ῥήνου» ἐπιγράφεται τὸ πρῶτον μέρος, ἐν εἶδος δραματικοῦ προλόγου. Ἡ πρώτη σκηνὴ παριστᾷ τὸν Ῥήνον. Αἱ τρεῖς κόραι του νύμφαι κολυμβοῦν παιζούσαι καὶ ἄδουσαι, ὁπότε παρουσιάζεται ὁ νᾶνος Alberich. Ἡ μία μετὰ τὴν ἄλλην σκώπτουσι καὶ περιφρονητικῶς περιγελῶσι τὰς ἐρωτικὰς του ἐξομολογήσεις. Καὶ ἐξακολουθοῦν τὰς παιδιάς των, διηγούμεναι συνάμα ὅτι τὸ λάμπον χρυσίον τοῦ Ῥήνου, ὁ ἀμύθητος θησαυρὸς θὰ γίνῃ ἐκείνου κτῆμα, ὅστις περιφρονησῇ καὶ καταρασθῇ τὸν ἔρωτα. Ὁ δυσειδὴς νᾶνος, ἐξηγριωμένος ἀπὸ τὰ σκώμματα καὶ τοὺς μυκτηρισμοὺς τῶν νυμφῶν, ἀκούει τὴν διήγησιν καὶ εὐκόλως καταρᾶται τὸν ἔρωτα, ἀφοῦ ἄλλως τε ποτὲ δὲν ἠδυνήθη νὰ σημειώσῃ ἐπιτυχίας. Ἀρπάζει λοιπὸν τωόντι τὸν θησαυρὸν γινόμενος κάτοχος τῆς μεγίστης ἐν τῷ κόσμῳ ἰσχύος.

Ἡ δευτέρα σκηνὴ μᾶς παρουσιάζει τοὺς θεοὺς τῆς βορείου μυθολογίας. Θαυμασιὰ ἀνατολὴ ἡλίου ἀφυστίζει τὸ κοιμώμενον ζεῦγος, τὴν Fricca καὶ τὸν Wotan. Τὸ χαρακτηριστικῶς βορείον τοπίον δεικνύει εἰς τὸ βάθος κυκλώπειον φρούριον τὴν Walhall, κτισθεῖσαν ὑπὸ τῶν γιγάντων Fafner καὶ Fasolt ἐπὶ τῇ ὑποσχέσει τοῦ Wotan, ὅτι θὰ τοῖς παραχωρήσῃ τὴν θεὰν τῆς νεότητος, τοῦ κάλλους, τοῦ ἔρωτος Freia. Ὅταν ὅμως οἱ γίγαντες κατόπιν ζητοῦν

τὴν ἀμοιβὴν των, ὅταν, ἀρνούμενου τοῦ Wotan, διὰ τῆς βίας ἀρπάζουν τὴν Freia, σκότος καὶ μελαγχολία ἐπέρχεται, — ἐφυγεν ἡ θεὰ τοῦ φωτός καὶ τῆς χαρᾶς, — κατηφείς μένουσιν οἱ θεοὶ καταδικασμένοι εἰς βέβαιον μαρasmus. ἀλλ' ὑπάρχει ὁ ῥαδιοῦργος καὶ παμπόνηρος Loge, ὁ θεὸς τοῦ πυρός· διηγείτα ἰπῶς κατώρθωσεν ὁ Alberich, ὁ μόνος ὅστις ἀπηνήθη τὸν ἔρωτα, νὰ γίνῃ κύριος τοῦ χρυσοῦ τοῦ Ῥήνου καὶ κατορθοῖ οὕτω νὰ γεννήσῃ ἐν ταῖς ψυχαῖς τῶν γιγάντων βουλιμίαν χρυσοῦ. Λέγουσιν, ὅτι τότε μόνον θὰ ἀποδώσουν τὴν Freia, ὅταν τοῖς δοθῇ αὐτὸς ὁ θησαυρὸς.

Ἡ τρίτη σκηνὴ μᾶς φέρει εἰς τὸ κράτος τῶν νάνων. Πονηρῶς κατορθοῖ ὁ Loge νὰ δεσμεύσῃ τὸν κάτοχον τοῦ θησαυροῦ καὶ τῷ ἀποδίδει τότε μόνον τὴν ἐλευθερίαν, ἀφοῦ πρότερον τοῦ ἀρπάζει τὸν θησαυρὸν, τὴν μαγικὴν περιεφραλαίαν ἣτις ἐπιτρέπει εἰς τὸν κάτοχον πᾶσαν μεταμόρφωσιν, τὸν δακτύλιον, ὅστις προσδίδει τὴν ὑψίστην ἰσχύν. Πρὶν ὅμως ἀποχωρισθῇ αὐτοῦ, καταρᾶται τὸν δακτύλιον καὶ τὸν φέροντα, φοβεράν ἀράν, ἣτις γίνεται ἡ αἰτία τῶν πλείστων τραγικῶν περιπλοκῶν. Ἀφοῦ καὶ αὐτὸς ὁ Wotan, μολοντί γνωρίζει τὴν κατάραν, ἀρνείται νὰ δώσῃ καὶ τὸν δακτύλιον — εἰς τὴν τετάρτην εἰκόνα, — πρὸς ἐξαγορὰν τῆς Freia ἀπὸ τοὺς γίγαντας. Παρουσιάζεται ὅμως ἡ τὰ πάντα γνωρίζουσα Erda (Γαῖα) καὶ ἀποτρέπει τὸν Wotan. Πόσον δὲ δικαίως, φαίνεται ἀμέσως, ὅταν ὁ Fafner φονεύῃ τὸν σύντροφόν του ὅπως ἀποκτήσῃ τὸν δακτύλιον. Καὶ ἐνδομύχως τεταραγμένος, εἰσέρχεται ὁ Wotan μετὰ τῶν ἄλλων θεῶν — τέλος τοῦ προλόγου, τοῦ Rheingold, — εἰς τὴν Walhall, τὸ γιγάντειον φρούριον τῶν θεῶν.

Ὁ πρόλογος αὐτός, ὅπως περιέχει ὅλην τὴν προὑπόθεσιν τῆς τραγωδίας, ὅπως εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς δεικνύει τὴν οὐσίαν, τὸν δραματικὸν πυρῆνα, τὴν ἀντίφασιν ἐν τῷ σύμπαντι μεταξὺ τοῦ ἰδεώδους καὶ τοῦ κόσμου τῶν ταπεινότερων ἐνστίκτων, τοῦ ἔρωτος ἀφ' ἑνὸς καὶ τοῦ χρηματικῶς ἀφ' ἑτέρου, οὕτω καὶ μουσικῶς παρουσιάζει ἤδη τὰ πλείστα τῶν Leitmotiv, ἔνθα ὑπὸ τὴν τελικὴν αὐτῶν μορφήν, ὅπως ἀργότερα ἐκτυλισσομένης τῆς ὑποθέσεως ἐπανερχονται, βεβαίως ὅμως εἰς τὴν ἐμβρυώδη καὶ πρωτογενῆ αὐτῶν κατάστασιν.

Ἦδη ἀπὸ τῶν πρώτων ἤχων τοῦ προανακρούσματος, μυστηριωδῶς καὶ ἀχαρακτηρίστως ἀκόμη ἀπὸ τὰ βαθύτατα χάλκινα ὄργανα, κατόπιν, αἰρομένης τῆς αὐλαίας, ὁλονὲν καθαρώτε-

τέλους τοῦ Siegfried καὶ τῆς ἐρωτικῆς ἐκείνης δυωδίας βασιζόμενον — ἀποχαιρετισμὸν τῆς Brünnhilde, ὑψιπέτης ὅσον καὶ ἐκφραστικῇ στέφεται κατόπιν ἀπὸ τὸν ὠραιότερον ἐπιλογόν. Τὸ θαυμάσιον ἐκεῖνο συμφωνικὸν ποίημα τὸ γνωστὸν ὑπὸ τὸ ὄνομα «πένθιμον ἐμβατήριον ἐπὶ τῷ θανάτῳ τοῦ Siegfried». Εἶναι εἶδος μουσικῆς νεκρολογίας, ὑπομιμνήσκουσα διὰ τῶν κυριωτέρων leitmotiv, τὰ ἡρώϊκά κατορθώματα τοῦ Siegfried. Εἶναι ἀπὸ ἐκεῖνα τὰ μεγάλα ἔργα τέχνης, τὰ ἀφίνοντα ἀνεξάντλητον τὴν ἐντύπωσιν εἰς πάντας, καὶ τοὺς πλέον ἀμούστους, τοὺς ἅπαξ μόνον ἀκούσαντας αὐτά. Τραγικὸν καὶ συγκεκομμένον, ἐν εἶδει passage, ἐπανερχεται ἀπ' ἀρχῆς μέχρι τέλους τὸ motiv τοῦ θανάτου ὑπὸ διαφόρους μορφὰς συνδεόμενον περὶ τὸ τέλος μὲ τὸ motiv τοῦ Siegfried εἰς ἡρώϊκον καὶ νικητήριον παιᾶνα ὑμνοῦντα τὸν ἡμίθεον. Ἐν τούτοις αἱρεται ἡ αὐλαία καὶ ἐκτυλίσσεται ἡ τελευταία πλέον τραγικωτάτη εἰκὼν τοῦ ἔργου. Ἐπὶ τῶν ὤμων φέρουν τὸ σῶμα τοῦ νεκροῦ Siegfried εἰς τὸ ἀνάκτορον τῶν Gibichungen ὅπως ταφῇ. Ἐν λυγμοῖς καὶ ὀδυρμοῖς τὸ ὑποδέχεται ἡ Guttrune προειδοποιηθεῖσα βαναύσως ὑπὸ τοῦ Hagen. Πλὴν ἀκόμη ἐξασκεῖ τὴν ἐπιρροὴν τῆς ἡ ἀρὰ τοῦ Alberich. Τὸν δακτύλιον, τὸν κοσμοῦντα τὸν δάκτυλον τοῦ νεκροῦ, ἀπαιτεῖ ὡς λάφυρον μὲν ὁ Hagen, ὡς κληρονομίαν δὲ ὁ Gunther ἐπέρχεται τότε ῥῆξις καὶ φονεύεται ὑπὸ τοῦ πρώτου ὁ ἀδελφὸς τῆς Guttrune, ἀλλὰ τὸν Hagen σπεύδοντα νὰ ἀποσπάσῃ τὸν δακτύλιον ἀπὸ τοῦ νεκροῦ, ἀναχαιτίζει ὑπερφυσικόν, ἀνεξήγητον φαινόμενον. Ὑψοῦται ἀπειλητικῶς ἡ χεὶρ τοῦ νεκροῦ. Ἐντρομος διστάζει τότε ὁ Hagen, ἐνῶ βραδέως ἔρχεται ἡ Brünnhilde, τὰ πάντα νῦν γινώσκουσα. Ἐν τῷ μεταξὺ τῇ διηγέθησαν αἱ κόραι τοῦ Ῥήνου πάντα τὰ συμβάντα, καὶ ἡρέμως προτοῦ ἐγκαταλείψῃ τὸν κόσμον ἐκτελεῖ τὰ τελευταῖα τῆς καθήκοντα πρὸς τὸν φίλτατον νεκρόν, διηγούμενη συγχρόνως εἰς τοὺς παρестῶτας ὅλην τὴν πλοκὴν τὴν προξενήσασαν τόσα ἀπαίσια γεγονότα. Καὶ ἀφοῦ λάβῃ αὐτὴ τὸν δακτύλιον καὶ ἀνάψῃ τὴν πυρὰν ἐφ' ἧς τὸ σῶμα τοῦ Siegfried, ἐπιβαίνει τοῦ ἀγαπητοῦ τῆς κέλῃτος καὶ εἰσπνέουσα καὶ αὐτὴ ἐπὶ τῆς πυρᾶς καίεται μετὰ τοῦ προσφιλοῦς ἥρωος. Τότε εἰσορμῶσι τὰ κύματα τοῦ Ῥήνου καὶ καταρρίπτουσι τὸ ἀνάκτορον τῶν Gibichungen, σαρώοντα καὶ τὸν δακτύλιον, ὃν χαίρουσαι παραλαμβάνουν αἱ νύμφαι. Ὁ δὲ Hagen, ὁ παρακολουθήσας ὅλην αὐτὴν τὴν ἐκτύλιξιν ὡς ὑπὸ μαγνήτου

ἐλκόμενος ρίπτεται εἰς τὸν Ῥήνον καὶ παρασυρόμενος ὑπὸ τῶν νυμφῶν πνίγεται καὶ αὐτὸς ἐν τῇ ὑστάτῃ πρὸς ἀπόκτησιν τοῦ δακτυλίου προσπαθεῖ. Καὶ τότε μακρὰν, ὑπὲρ τὸν Ῥήνον ἀναφαίνεται ἐν μέσῳ τῶν φλογῶν ἡ Walhall μὲ τοὺς ἐνοίκους τῆς. Ἐδυσεν ὁ παλαιὸς κόσμος, οἱ ἀρχαῖοι θεοὶ ἐξέλιπον καὶ νέα γενεὰ ἀναμάρτητος θὰ κατοικήσῃ τὴν γῆν. Αὐτὴ εἶναι ἐν ὀλίγοις ἡ ὑπόθεσις «τοῦ λυκόφωτος τῶν θεῶν».

Τὸ τέλος τοῦ ἔργου, ὁ θαυμάσιος ἐκείνος μολόγος τῆς Brünnhilde ἐξηγούσης τὰ πάντα, ἐπαναφέρει ὅλα τὰ κύρια leitmotiv ὑποχωροῦντα τέλος πρὸ τοῦ θέματος τοῦ πιστοῦ τῆς ἡρώϊδος ἔρωτος, τοῦ θυσιαζομένου καὶ σώζοντος, τοῦ μόνου νόμου τῆς ἀθώας νέας γενεᾶς.

Εἰς βιβλιοθήκην σεβαστὴν ἀνέρχονται οἱ τόμοι οἱ γραφέντες περὶ καὶ ἐπὶ τῶν ἔργων τοῦ Βάγνερ. Ἰδίως αὐτὴ ἡ τριλογία τοῦ «δακτυλίου τῶν Nibelungen» ἐπλούτισε τὸν κόσμον μὲ συγγράμματα τὸ πλεῖστον ἀμφιβόλου ἀξίας. Ἡμεῖς δὲν ἐπιχειροῦμεν τοιοῦτόν τι. Νομίζομεν τὸναντίον ὅτι μᾶλλον βλέπτει ἡ ὠφελεῖ τὴν καλλιτεχνικὴν ἀντίληψιν ἔργου τέχνης ἢ λεπτομερὲς ἀνατομία του, συνήθως προβαίνουσα εἰς τολμηρὰς ὑποθέσεις καὶ σχολαστικὰς λεπτολογίας, οὐδόπως ἐξυπηρετούσας τὸν σκοπὸν τοῦ τεχνίτου. Ἡ καλλιτέρα ἐξήγησις καὶ κριτικὴ εἶναι νὰ τὸ ἴδῃ καὶ νὰ τὸ ἀκούσῃ τις, ἀλλὰ μὲ ἀνοικτὰ τὰ αὐτιά καὶ τὰ μάτια. Ὅπου δὲ τοῦτο ἀδύνατον, νὰ μελετήσῃ τὸ κείμενον καὶ τὴν partition τοῦλάχιστον.

Ἄν ἐκινήσαμεν τινὸς τῶν ἀναγνωστῶν τὴν περιέργειαν πρὸς τοῦτο, θὰ εἴμεθα λίαν εὐχαριστήμενοι. Καὶ εἴμεθα βέβαιοι, ὅτι πᾶς ὁ ἄνευ προκαταλήψεως προβαίνων εἰς τὸ ἔργον θὰ συμφωνήσῃ εὐκόλως μεθ' ἡμῶν.

Μουσικοὶ ὑπῆρξαν ἴσως τρεῖς, βεβαίως ὁμῶς δύο ὁ Bach καὶ ὁ Beethoven ὑπέρτεροι τοῦ Βάγνερ. Δραματικὸς μουσικὸς ὁμῶς οὐδεὶς. Τοὺς ἐν τῇ ἱστορίᾳ τῆς τέχνης προγόνους του, — ἀπὸ τινῶν δὲ ὡς π. χ. ἀπὸ τοῦ Glück, μεθ' οὗ καὶ εἰς τὰς γενικὰς περὶ μουσικοῦ δράματος ιδέας καὶ εἰς πολλὰς ἀκόμη λεπτομερεῖας συμφωνεῖ, ἀναντιρρήτως πολλὰ ὠφελήθη, — ὑπερηκόντισε πάντας. Τὸ πιστὸν καὶ ὀρθὸν τοῦ μουσικοῦ χαρακτηρισμοῦ, τὸ ἰσχυρὸν καὶ παρασῦρον τῆς δραματικῆς ἐκφράσεως συνηνωμένα μὲ τὴν εὐγενῆ εὐρύτητα τῆς μελωδίας, μὲ τὰ ποικίλα καὶ πλουσιώτατα ἀρμονικὰ χρώματα, μὲ τὴν κεκορησμένην, χωρὶς νὰ εἶναι ὑπὲρ τὸ δέον βεβαρη-

μένη, καὶ ἀπὸ νέα καὶ μέχρις ἐκείνης ἐποχῆς ἀνύπαρκτα καὶ ἀκατανόητα effets γέμουσαν ὀρχήστραν δὲν ἀπαντῶσι παρά τινι ἄλλῳ. Οὐτε ἄλλως τε καὶ ἡ καταπληκτικὴ εὐκολία, μεθ' ἧς ἀποδίδει ὅλως ἀντιθέτους χαρακτῆρας, ὅλως ἀνομοίους σκηνάς, ὅλως διαφερούσας Stimmungen μὲ τόσῃ ἐπιτυχίαν, ὥστε νὰ δυσκολεύεται τις τί νὰ προτιμήσῃ ἀπὸ ἔργα, ὡς πρὸς τὴν ὑπόθεσιν τόσον ἀλλήλων ἀπέχοντα, ὡς οἱ Meistersinger, ὁ Tristan und Isolde καὶ ὁ «Δακτύλιος», εὐρίσκεται ἴσως παρ' ἄλλῳ μουσικῷ.

Διὰ τοὺς ἀναγνώστας μας, εἰς οὓς τὰ ὀνόματα τῶν ἀοιδῶν κατὰ τὸ πλεῖστον θὰ εἶναι ἄγνωστα, λεπτομερὲς ἀφήγησις τῶν παραστάσεων τοῦ Bayreuth καὶ ἡ σχετικὴ μεγάλῃ ἢ μικρᾷ ἐπιτυχίᾳ τούτου ἢ ἐκείνου, δὲν νομίζομεν νὰ ἔχουν μεγάλον ἐνδιαφέρον. Ἄλλως τε αἱ μονάδες δὲν ἔχουν ἐκεῖ καμμίαν σημασίαν, χάνον-

ται ἐντελῶς πρωταγωνιστὰ καὶ πρωταγωνίστριαι ἐν τῇ ὑπηρεσίᾳ τοῦ ὅλου ἔργου. Καὶ ἡ ἀπόδοσις τοῦ ἔργου, ὅπως τὴν ἠθέλησεν ὁ Βάγνερ μὲ ὅλας τὰς μουσικὰς καὶ σκηρικὰς λεπτότητας, εἶναι τὸ μέγα ἔργον τῆς Καὶ Cosima Wagner καὶ τῶν ἐν τῇ ἱερᾷ ἐκείνῃ ἀτμοσφαιρᾷ ἀνατραφέντων μεγάλων μουσικῶν, τῶν διευθυντῶν τῆς ὀρχήστρας Richter καὶ Mott. Ἐν μέσῳ τελείως ἀναλογουμένου περιβάλλοντος, ἐν τῷ ἀμφιθεατρικῷ ἐκείνῳ τῆς τέχνης βωμῷ, μὲ πρώτης τάξεως ὀρχήστραν, χορούς, ἀοιδούς, μὲ καλλιτεχνικὰ σκηρικὰ, αὐτὰ καθ' ἑαυτὰ ἔργα τέχνης, τέλος μὲ χρωματισμοὺς φωτισμοῦ πρωτοφανεῖς, παρουσιάζεται εἰς τοὺς λάτρεις τῆς ἡ τέχνης. Τί σημαίνει ἂν τὸ ἐν ἡ τὸ ἄλλο τῶν προσώπων ἐξέχουν, ὡς ἡ ἀποδόσασα τὴν Sieglinde Ka Wittich, ἢ ἂν ἄλλα φαίνονται ὑποδεδεστέρα! Τὸ ἐπιβλητικὸν μεγαλεῖον τοῦ ὅλου, ἡ μοναδικὴ ἐντύπωσις, ὅτι μόνον ὑπ' αὐτοὺς τοὺς ὁρους δύναται νὰ ὑπάρξῃ ἀγνή τέχνη, χαράσσεται ἀνεξάλειπτως εἰς τὴν μνήμην τοῦ θεατοῦ.

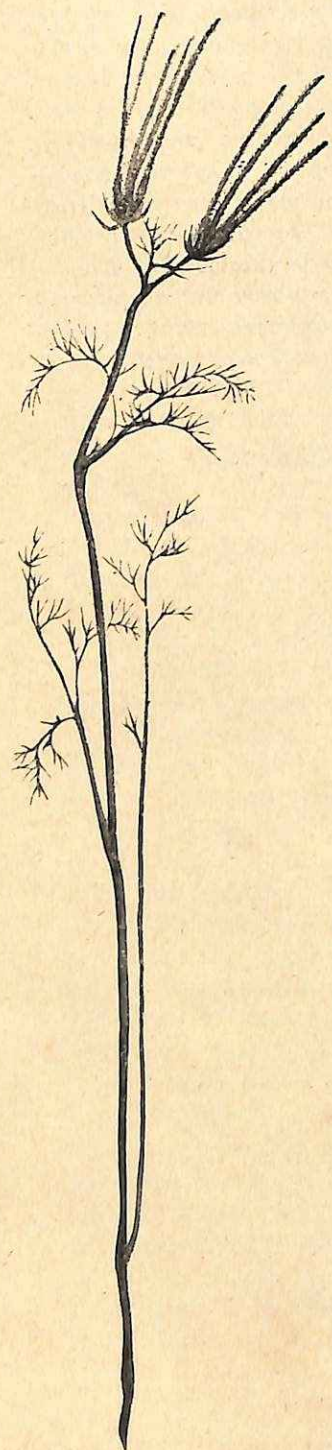
Ν. Δ. ΠΑΠΠΟΣ

Bayreuth — Ἀθήραι, Αὔγουστος 1901.

ΑΠΟ ΤΑ ΨΙΧΑΛΑ

Η ΑΠΛΗ ΓΛΩΣΣΑ

Βοσκοπούλα, ποῦ γιὰ χρόνια
Ἐτραγούδαες μοναχὰ
Σὲ κορφαῖς γιομάταις χιόνια,
Σὲ κάμμιαν ἀκρογιαλιά,

Ἄν εὐτύχησες καὶ τώρα
Χύνης γύρω τῇ φωνῇ
Ἀπὸ μία στήν ἄλλη χώρα,
Μεῖνε, ὡς ἦσουν, ταπεινή.

Ὅμως πάρε, γιὰ τοὺς τόπους
Ὅποῦ σ' ἔχουνε δεχτῇ,
Στὰ κινήματα, στοὺς τρόπους
Κάποια χάρη εὐγενική.

Δείξου πάντα μὲ τὴν ἴδια,
Ποῦ ἔχες πρώτα, φορεσιά,
Δίχως ἄπρεπα στολίδια,
Δίχως χρώματα πλαστά.

Ἄνθια νέα σὲ περιβόλια
Μακρουσμένα μὴ ζητᾷς
Πετροστόλιστα βραχιόλια
Μὴν, ὦ κόρη, ἐπιθυμᾷς.

Κύττα! — κρύος Μεφιστοφέλης
Πλούτη ἀρχαῖα ποῦ βάνει ὀμπρός:
Κ' εἶναι, λέει, δικός σου, ἂν θέλῃς,
Ἕνας τέτοιος θησαυρός. —

Ἡ ἀπλὴ γλῶσσα

403

Σὲ μικρὸ καθρέφτη ἀγνάντια
Εἶχε στήσει μία φορὰ,
Στολισμένη ἀπὸ διαμάντια,
Φτωχογέννητη ὁμορφιά.

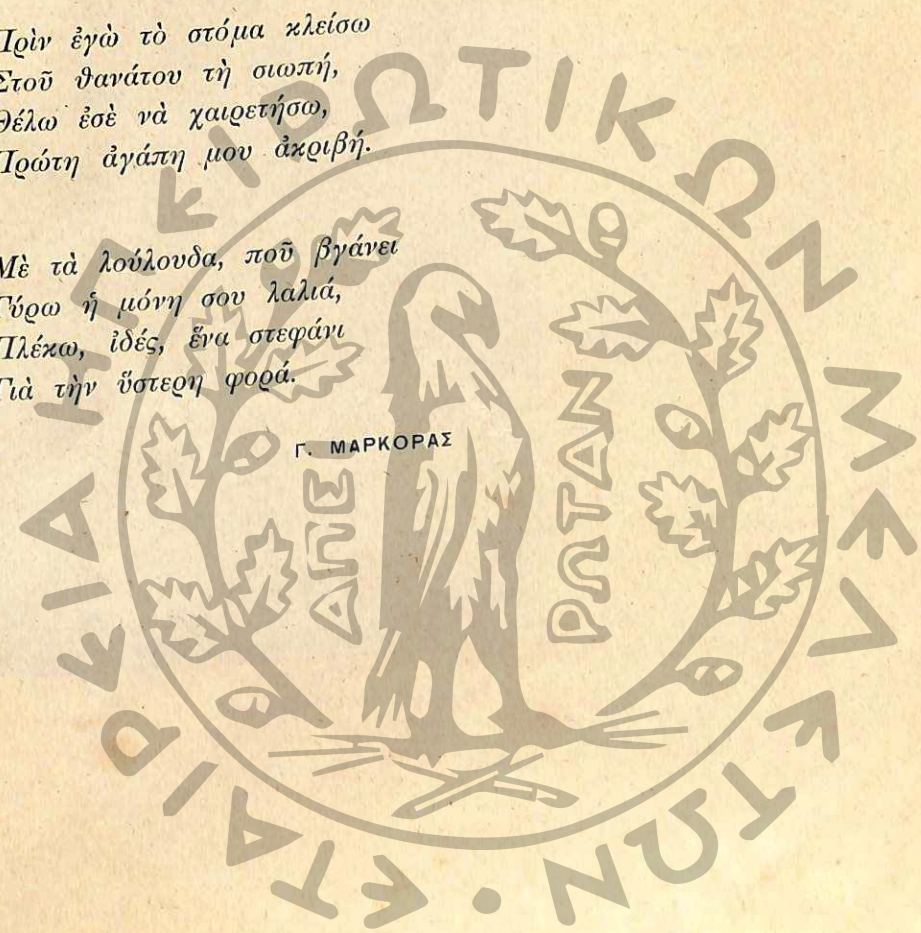
Ποῦ τὴν ὄψη της ἐκύττα
Καὶ συχνόλεγε, ὡς τρελλή,
— Εἶσαι, πές μου, ἢ Μαργαρίτα,
Ἡ μία πλούσια ἢ λυγερή; —

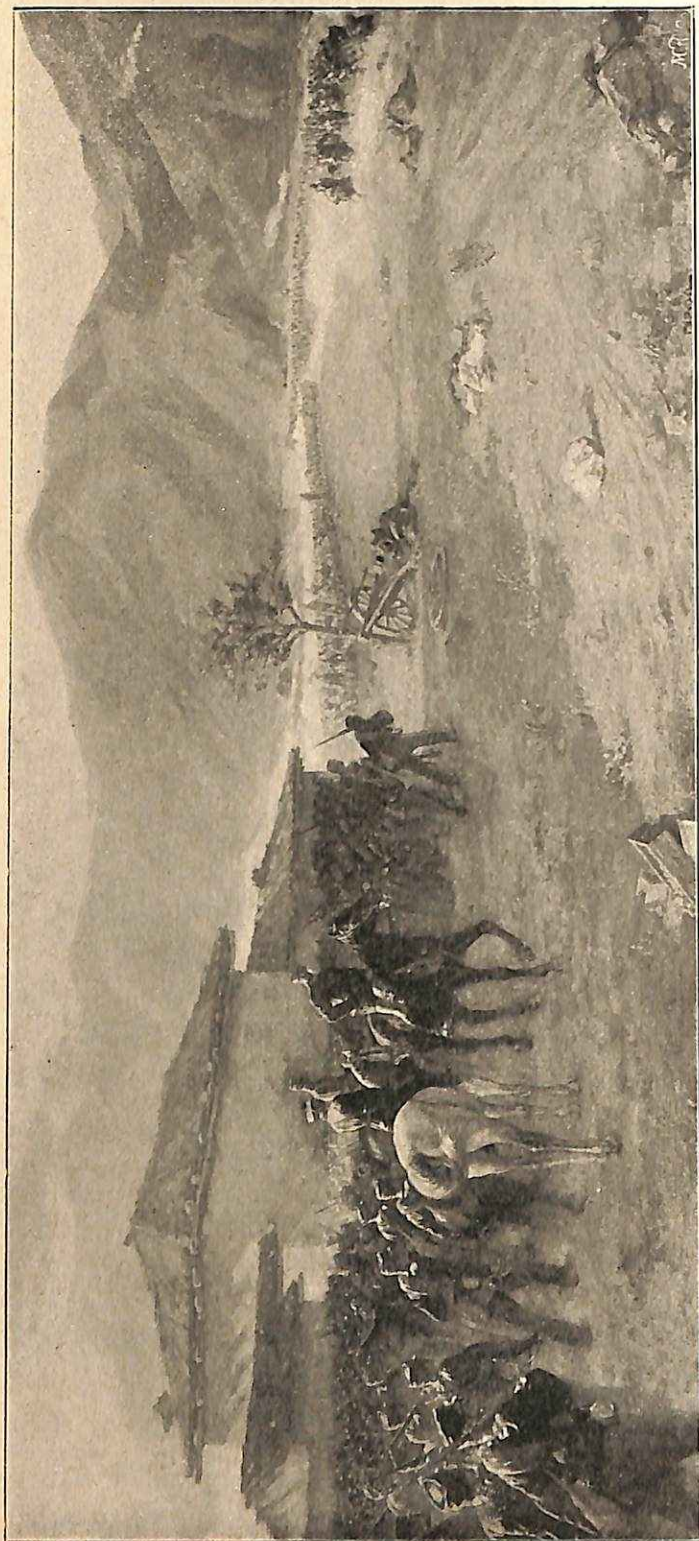
Τ' ἀγνὰ δῶρα ἐσὺ τῆς φύσης
Πάντα φύλαε καθαρά,
Καί, χωρὶς νὰ τὸ ζητήσης,
Πλούσια θάσαι ἀληθινά.

Σὰν τὰ κάλλη σου μία μέρα
Λάμπουν ὅλα, θὰ φανῇ
Ποιὰ σὲ γέννησε Μητέρα
Ξακουσμένη, σεβαστή.

Πρὶν ἐγὼ τὸ στόμα κλείσω
Στοῦ θανάτου τῇ σιωπῇ,
Θέλω ἐσὲ νὰ χαιρετήσω,
Πρώτη ἀγάπη μου ἀκριβή.

Μὲ τὰ λούλουδα, ποῦ βγάνει
Γύρω ἢ μόνη σου λαλιά,
Πλέκω, ιδέες, ἕνα στεφάνι
Γιὰ τὴν ὕστερη φορὰ.

ΤΑ ΔΕΛΕΡΙΑ

Είσαγωγή Γ. Ν. Ρούσσου.

Θ Α Ι Σ

Μυθιστόρημα ΑΝΑΤΟΛ ΦΡΑΝΣ. — Μετάφρασις Ν. ΕΠΙΣΚΟΠΟΠΟΥΛΟΥ.

Ομιλῶν οὕτω καθ' ἑαυτὸν ἐστρέφετο γύρω τῆς καλύβης προσπαθὼν νὰ ἀνακαλύψῃ κανένα. Μόλις εἶχε κάμει ὀλίγα βήματα, διέκρινεν ἄνθρωπον καθήμενον ἐπὶ τῆς ὄχθης τοῦ Νείλου μὲ σταυρωμένους τοὺς πόδας. Ὁ ἄνθρωπος αὐτὸς ἦτο γυμνός, ἡ κόμη του καὶ ἡ γενειὰς ἐφαίνοντο ἐντελῶς λευκαί, τὸ δὲ σῶμά του ἐρυθρότερον κεράμου. Ὁ Παφνούτιος δὲν ἀμφέβαλλε καθόλου ὅτι ἦτο ἐρημίτης καὶ τὸν ἐχαιρέτισε διὰ τῶν λέξεων τὰς ὁποίας οἱ μοναχοὶ συνηθίζουσι ν' ἀνταλλάσσουσιν ὅταν συναντῶνται.

— Ἡ εἰρήνη ἔστω μετὰ σοῦ, ἀδελφέ μου! εἶθε νὰ γευθῇς μίαν ἡμέραν τὴν γλυκεῖαν δρόσον τοῦ παραδείσου.

Ὁ ἄνθρωπος δὲν ἀπήντησεν, ἀλλ' ἔμεινεν ἀκίνητος καὶ ἐφαίνετο μὴ ἀκούων.

Ὁ Παφνούτιος ἐνόμισεν ὅτι μία ἀπὸ τὰς ἐκστάσεις ἐκείνας, εἰς τὰς ὁποίας ὑποπίπτουν συχνὰ οἱ ἅγιοι, ἦτο αἰτία τῆς σιγῆς του. Ἐγρονυπέτησε λοιπὸν μὲ ἐσταυρωμένους τὰς χεῖρας πλησίον τοῦ ἀγνώστου καὶ ἔμεινεν ἐν προσηλώσει μέχρι τῆς δύσεως τοῦ ἡλίου. Τὴν στιγμὴν ἐκείνην βλέπων ὅτι ὁ σύντροφός του δὲν εἶχε κινηθῇ τοῦ εἶπε :

— Πάτερ μου, ἐὰν ἐξῆλθες τῆς ἐκστάσεως εἰς τὴν ὁποίαν εὗρίσκεσο βυθισμένος, εὐλόγησόν με ἐν Κυρίῳ ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστῷ.

Ὁ ἄλλος χωρὶς νὰ στρέψῃ τὴν κεφαλὴν ἀπήντησε :

— Δὲν ξεύρω τί λέγεις, ξένε, καὶ δὲν γνωρίζω καθόλου τὸν κύριον αὐτὸν Ἰησοῦν Χριστόν.

— Πῶς, ἀπήντησεν ὁ Παφνούτιος, οἱ προφῆται τὸν ἀνήγγειλαν, λεγεῶνες μαρτύρων ὠμολόγησαν τὸ ὄνομά του, αὐτὸς ὁ Καῖσαρ τὸν ἐλάτρευσε καὶ πρὸ ὀλίγου ἀκόμη διὰ τῆς σφιγγῆς τῆς Σιλσιλέας ἐκήρυξα τὴν δόξαν του. Εἶνε δυνατόν νὰ μὴ τὸν γνωρίζῃς ;

— Εἶνε δυνατόν, φίλε μου, καὶ θὰ ἦτο μάλιστα βέβαιον, ἂν ὑπῆρχε βεβαιότης εἰς τὸν κόσμον.

Ὁ Παφνούτιος ἐξεπλάγη καὶ κατεθλίβη διὰ τὴν ἀπίστευτον ἄγνοιαν τοῦ ἀνθρώπου.

— Ἐὰν δὲν γνωρίζῃς τὸν Ἰησοῦν Χριστόν, τοῦ εἶπεν, αἱ πράξεις σου εἰς τίποτε δὲν θὰ σοῦ χρησιμεύσουν καὶ δὲν θὰ κερδίσης τὴν αἰώνιον ζωὴν.

Ὁ γέρον ἀπήντησεν :

— Ματαίᾳ εἶνε καὶ ἡ δρᾶσις καὶ ἡ ἀδράνεια, ἀδιάφορον καὶ τὸ ζῆν καὶ τὸ θνήσκειν.

— Πῶς λοιπὸν, ἠρώτησεν ὁ Παφνούτιος, δὲν ἐπιθυμεῖς νὰ ζήσης αἰωνίως ; Εἰπέ μου δὲν κατοικεῖς ἐν τῇ ἐρήμῳ εἰς μίαν καλύβην ὅπως οἱ ἄσκηται ;

— Φαίνεται.

— Δὲν διάγεις τὸν βίον γυμνός καὶ ἐν στενότητι ;

— Ἰσως.

— Δὲν τρέφεσαι μὲ ρίζας καὶ δὲν ζῇς ἐν ἀγνότητι ;

— Πιθανόν.

— Δὲν ἐγκατέλειψες ὅλας τὰς ματαιότητας τοῦ κόσμου τούτου ;

— Ἐγκατέλειψα τὰ ὄντι τὴν ματαιότητα, ἡ ὁποία προξενεῖ τὰς φροντίδας τῶν ἀνθρώπων.

— Εἶσαι λοιπὸν ὅπως ἐγὼ πτωχός, ἄγνός καὶ ἔρημος, καὶ μολαταῦτα δὲν σὲ ὠθεῖ εἰς τοῦτο, ὅπως ἐμὲ, ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ καὶ ἡ οὐρανία μακαριότης ! Αὐτὸ δὲν δύναμαι νὰ τὸ ἐννοήσω. Διὰ τί εἶσαι ἐνάρετός ἂν δὲν πιστεύῃς εἰς τὸν Ἰησοῦν Χριστόν ; Διὰ τί στερεῖσαι τὰ ἀγαθὰ τοῦ κόσμου τούτου, ἀφ' οὗ δὲν ἐλπίζεις νὰ κερδίσης τὴν αἰωνιότητος τὰ ἀγαθὰ ;

— Δὲν στεροῦμαι κανενὸς ἀγαθοῦ, ξένε, καὶ κολακεύομαι διότι εὖρον τρόπον ζωῆς ἀρετὰς ικανοποιητικόν, μολονότι ἂν ἐξετάσῃ κανεὶς ἀκριβῶς, δὲν ὑπάρχει οὔτε κακὴ οὔτε καλὴ ζωὴ. Τίποτε καθ' ἑαυτὸ δὲν εἶνε ἐντίμον ἢ ἀτίμον,

δίκαιον ἢ ἀδίκον, εὐχάριστον ἢ δυσάρεστον, καλὸν ἢ κακόν, μόνῃ δὲ ἡ γνώμη μας ἀποδίδει εἰς τὰ πράγματα προτερήματα, ὅπως τὸ ἄλλας δίδει γεῦσιν εἰς τὰ φαγητά.

— Ὡστε κατ' ἐσὲ καμμία δὲν ὑπάρχει βεβαιότης. Ἀρνείσαι τὴν ἀλήθειαν, τὴν ὁποίαν καὶ οἱ εἰδωλόλατραι αὐτοὶ ἀνέζητησαν, ἐξαπλοῦσαι ἐπὶ τῆς ἀγνοίας σου, ὅπως ἓνας κύων κουρασμένος, ὅστις κοιμάται ἐν τῷ βορβόρῳ;

— Εἶνε ἐπίσης ἀνωφελές, ξένε, νὰ ὑβρίζῃ κανεὶς τοὺς κύνας καὶ τοὺς φιλοσόφους. Ἀγνοοῦμεν καὶ τοὺς κύνας καὶ τοὺς ἑαυτοὺς μας. Τίποτε δὲν γνωρίζομεν.

— Ἀνήμες λοιπόν, ὦ γέρον, εἰς τὴν γελοίαν αἵρεσιν τῶν σκεπτικῶν; Εἶσαι λοιπὸν ἐκ τῶν ἀθλίων ἐκείνων τρελλῶν, οἱ ὅποιοι ἐπίσης ἀρνοῦνται τὴν ἀνάπαυσιν καὶ τὸν κάματον καὶ δὲν διακρίνουν τὸ φῶς τοῦ ἡλίου ἀπὸ τῆς νυκτὸς τὰ σκότη.

— Εἶμαι τφόντι σκεπτικός, φίλε μου, καὶ ἀνήκω εἰς αἵρεσιν, ἡ ὁποία μοῦ φαίνεται ἀξίεπαινος, ἐνῶ σὺ τὴν κρίνεις γελοίαν, καὶ τοῦτο διότι τὰ αὐτὰ πράγματα διαφόρους παρουσιάζουσιν ὄψεις. Αἱ πυραμίδες τῆς Μέμφιδος φαίνονται τὴν πρῶαν ὡς κῶνοι ροδοχρόου φωτὸς καὶ πάλιν τὴν ἐσπέραν ὑπὸ τὸν περιφλεγῆ οὐρανὸν ὡς τρίγωνον μελανά. Ἀλλὰ τίς ποτε θὰ διαβλέψῃ εἰς τὴν ἐσωτάτην οὐσίαν των; Μὲ κατηγορεῖς ὅτι ἀρνοῦμαι τὰ ἐξωτερικὰ φαινόμενα, ἐνῶ αὐτὰ ἀποτελοῦν τὴν μόνην πραγματικότητα, τὴν αὐτὰ ἀποτελοῦν τὴν μόνην πραγματικότητα, τὴν ὁποίαν ἀναγνωρίζω. Μὲ ἐννοεῖς πολὺ κακά, φίλε μου, ἄλλως τε εἶναι ἀδιάφορον νὰ ἐννοοῦμαι καλῶς ἢ κακῶς.

— Ἐπαναλαμβάνω, διατί ζῆς μὲ δαύκια καὶ μὲ κρίμματα ἐν τῇ ἐρήμῳ; διατί ὑποφέρεις μεγάλας ταλαιπωρίας; Καὶ ἐγὼ ὑποφέρω ὁμοίως καὶ πρεσβεύω τὴν ἀποχὴν ἐν τῇ μονῶσει, ἀλλὰ τὸ κάμνω διὰ νὰ γίνω ἀρεστὸς εἰς τὸν Θεόν καὶ νὰ γίνω ἄξιος τῆς αἰωνίας μακαριότητος. Ὁ σκοπός μου εἶνε λογικός, διότι εἶνε φρόνιμον νὰ ὑποφέρῃ κανεὶς χάριν μεγάλου ἀγαθοῦ. Ἀπ' ἐναντίας ὅμως εἶνε παράλογον νὰ ἐκτίθεται κανεὶς οἰκαιοθελῶς εἰς ἀνωφελεῖς κοπώσεις καὶ εἰς ματαίαις ὁδύνας. Ἐὰν δὲν ἐπίστευον — συγχωρησὼν με διὰ τὴν βλασφημίαν, ὦ ἄπλετον φῶς! — ἐὰν δὲν ἐπίστευον εἰς τὴν ἀλήθειαν τῶν ὁσων ὁ Θεὸς μᾶς ἐδίδαξε διὰ τῆς φωνῆς τῶν προφητῶν, διὰ τοῦ παραδείγματος τοῦ υἱοῦ του, διὰ τῶν πράξεων τῶν ἀποστόλων, διὰ τῆς ὁμολογίας τῶν μαρτύρων, ἐὰν δὲν ἤξευρον ὅτι αἱ ταλαιπωρίαι τοῦ σώματος εἶναι ἀναγκαῖαι εἰς τῆς ψυχῆς τὴν ὑγείαν, ἐὰν ἤμην βυθισμένος ὅπως σὺ

ἐν τῇ ἀγνοίᾳ τῶν ἀχράντων μυστηρίων, τότε θὰ ἐπέστρεφον ἀμέσως ἐν τῷ κόσμῳ καὶ θὰ προσεπάθουν νὰ ἀποκτήσω πλοῦτη, ὅπως ζήσω ἐν μαλθακότητι μεταξύ τῶν εὐτυχῶν τοῦ κόσμου τοῦτου καὶ θὰ προσεφώνουν τὰς ἡδονάς: «Ἐλθετε, κόραι μου, ἔλθετε ὅλοι, νὰ μὲ περιχύσετε τοὺς οἶνους σας, τὰ φίλτρα σας καὶ τὰ ἀρώματά σας». Ἀλλὰ σὺ, παράλογε γέρον, στερεῖσαι ὅλων αὐτῶν τῶν προνομίων καὶ χάνεις μὴ περιμένων κανὲν κέρδος καὶ δίδεις χωρὶς ἐλπίδας ἀποδόσεως καὶ μιμῆσαι γελοίως τὰ θαυμαστά ἔργα τῶν ἀσκητῶν μας, ὅπως πῆηκος ἀναιδὴς εἰς τοὺς τοίχους νομίζει ὅτι ἀντιγράφει τὴν εἰκόνα θαυμαστοῦ ζωγράφου! Ποῖος λοιπὸν εἶνε ὁ σκοπός σου, ὦ ἡλιθιώτατε πάντων ἀνθρώπων;

Ὁ Παφνούτιος ἔλεγε ταῦτα μετὰ μεγάλῃς ὀργῆς. Ἀλλ' ὁ γέρον παρέμενεν ἡρεμῶς.

— Φίλε μου, ἀπήντησε μετὰ γλυκύτητος, τί σὲ ἐνδιαφέρουν οἱ σκοποὶ ἐνὸς κυνὸς κινουμένου ἐν τῷ βορβόρῳ καὶ ἐνὸς πιθήκου κακοποιοῦ;

Ὁ Παφνούτιος εἶχε πάντοτε πρὸ ὀφθαλμῶν τὴν δόξαν τοῦ Θεοῦ, καὶ διὰ τοῦτο ἅμα ὁ θυμὸς του κατηνύσθη, ἐδικαιολογήθη μὲ εὐγενῆ συντριβήν.

— Συγγνώμην, εἶπεν, ὦ γέρον, ὦ ἀδελφέ μου, ἐὰν ὁ ζῆλος τῆς ἀληθείας μὲ παρέφερεν. Ὁ Θεὸς ἂς εἶνε μάρτυς μου, ὅτι τὸ σφάλμα σου μισῶ καὶ ὄχι σέ, καὶ θλίβομαι νὰ σὲ βλέπω εἰς τὸ σκότος διότι σὲ ἀγαπῶ ἐν Ἰησοῦ Χριστῷ καὶ ἡ σωτηρία σου ἀπασχολεῖ τὴν καρδίαν μου. Ὁμίλησε λοιπὸν, εἰπέ μου τὰς σκέψεις σου, διότι ἀνυπομονῶ νὰ τὰς γνωρίσω ὅπως τὰς ἀντικρούσω.

Ὁ γέρον ἀπήντησεν ἡρέμα:

— Εἶμαι διατεθειμένος τόσον νὰ ὁμιλήσω ὅσον καὶ νὰ σιωπήσω. Θὰ σοῦ εἶπω λοιπὸν τὰς σκέψεις μου χωρὶς νὰ σοῦ ζητήσω καὶ τὰς ἰδικὰς σου ὡς ἀντάλλαγμα, διότι δὲν μὲ ἐνδιαφέρεις καθόλου.

«Δὲν φροντίζω οὔτε διὰ τὴν εὐτυχίαν οὔτε διὰ τὴν δυστυχίαν καὶ μοῦ εἶνε ἀδιάφορον ἂν σκέπτεσαι κατ' ἓνα ἢ κατ' ἄλλον τρόπον. Καὶ πῶς τάχα θὰ ἡδυνάμην νὰ σὲ ἀγαπήσω ἢ νὰ σὲ μισήσω, ἂν οὐ καὶ ἡ ἀποστροφή καὶ ἡ συμπάθεια εἶνε ἐπίσης ἀναξία ἐνὸς σοφοῦ;

» Ἀλλ' ἂν οὐ μὲ ἐρωτᾷς, γινώριζε ὅτι ὀνομάζομαι Τιμοκλῆς καὶ ἐγεννήθην ἐν Κῷ ἀπὸ γονεὺς πλοῦτησαντας εἰς τὸ ἐμπόριον. Ὁ πατήρ μου ἐφόπιζε πλοῖα καὶ τὸ πνεῦμά του, ὁμοιάζον πολὺ μὲ τὸ πνεῦμα τοῦ Ἀλεξάνδρου, τὸν ὁποῖον ἐπωνόμασαν μέγαν, ἦτο μολαταῦτα ὀλιγώτερον παχυλόν. Ἐπὶ τέλους ἦτο καὶ αὐτὸς ἓνα πτωχὸν ἀνθρώπινον σαρ-

κίον. Εἶχα δύο ἀδελφούς, οἱ ὅποιοι ἠκολούθησαν τὸ ἐπάγγελμα τοῦ ἐφοπλιστοῦ. Ἐγὼ τὴν φιλοσοφίαν ἐπρέσβευον. Ὁ πρεσβύτερος ἀδελφός μου ἠναγκάσθη παρὰ τοῦ πατρὸς νὰ νυμφευθῇ γυναῖκα ἐκ Καρίας ὀνομαζομένην Τιμάεσσαν, ἡ ὁποία τόσον τοῦ ἀπῆρσεκεν, ὥστε δὲν ἠδύνατο νὰ μένῃ πλέον πλησίον τῆς χωρὶς νὰ μεταπίπτῃ εἰς βαθεῖαν μελαγχολίαν. Ἡ Τιμάεσσα ἐν τούτοις ἐνέπνεεν εἰς τὸν μικρότερον ἀδελφόν μας ἐνοχον ἔρωτα, ὅστις ταχέως μετέπεσεν εἰς ἔκφρονα μαγνίαν. Ἡ Τιμάεσσα τοὺς ἀπεστρέφετο ἐξ ἴσου καὶ τοὺς δύο. Ἀλλ' ἡγάπα ἓνα αὐλητὴν, τὸν ὁποῖον ἐδέχετο τὴν νύκτα εἰς τὸν κοιτῶνά της. Μίαν πρῶϊαν ὁ τελευταῖος οὗτος ἐλησμονήσεν τὸν στέφανον, τὸν ὁποῖον ἔφερε συνήθως κατὰ τὸ συμπόσιον, καὶ οἱ ἀδελφοί μου εὐρόντες τὸν στέφανον ὠρκήσθησαν νὰ φονεύσουν τὸν αὐλητὴν καὶ τὴν ἐπομένην τῷ ὄντι τὸν ἀπέκτειναν διὰ μαστιγώσεων μεθ' ὅλα τὰ δάκρυα καὶ τὰς παρακλήσεις του. Ἡ σύζυγος τοῦ ἀδελφοῦ μου παρεφρόνησεν ἐξ ἀπελπισίας καὶ οὕτως οἱ τρεῖς αὐτοὶ δυστυχεῖς καταντήσαντες ὅμοιοι μὲ κτήνη περιέφερον τὴν παραφροσύνην των εἰς τὰς παραλίας τῆς Κῷ ὠρούμενοι ὡς λύκοι, μὲ ἀφρίζοντα τὰ χεῖλη, ἐν μέσῳ τῶν ἰαχῶν τῶν παιδιῶν, τὰ ὁποῖα τοὺς ἐλιθοβόλουν μὲ ὄστρακα. Ἀπέθανον τέλος καὶ ὁ πατήρ μου τοὺς ἐθαψε μὲ τὰς ἰδίας του χεῖρας. Ὀλίγον ἔπειτα ὁ στόμαχός του ἠρνήθη πᾶσαν τροφήν καὶ ἀπέθανεν ἐξ ἀσιτίας, ἀρεκτὰ πλούσιος ὅπως ἀγοράσῃ ὅλα τὰ κρέατα καὶ ὅλας τὰς ὀπώρας τῆς Ἀσίας. Ἦτο ἀπηλπισμένος, διότι μοῦ ἐγκατέλειπε τὴν περιουσίαν του, τὴν ὁποίαν ἐγὼ ἐχρησιμοποίησα εἰς ταξείδια, ἐπισκεφθεὶς τὴν Ἰταλίαν, τὴν Ἑλλάδα, τὴν Ἀφρικὴν, χωρὶς νὰ γνωρίσω κανένα σοφὸν καὶ κανένα εὐτυχῆ. Ἐσπούδασα τὴν φιλοσοφίαν εἰς τὰς Ἀθήνας καὶ τὴν Ἀλεξάνδρειαν καὶ ἐσκοτίσθην ἀπὸ τὸν θόρυβον τῶν συζητήσεων. Ἐπὶ τέλους φθάσας μέχρι τῶν Ἰνδιῶν εἶδον εἰς τὰς ὄχθας τοῦ Γάγγου ἄνθρωπον γυμνόν, ὅστις πρὸ τριακονταετίας ἔμενεν ἐκεῖ ἀκίνητος, μὲ ἐσταυρωμένας τὰς κνήμας. Κλάδοι περιέβαλλον τὸ σῶμά του καὶ πτηνὰ ἐνεφώλευον εἰς τὰς τρίχας τῆς κεφαλῆς του. Καὶ μολαταῦτα ἔζη. Βλέπων αὐτὸν ἐνθυμήθην τὴν Τιμάεσσαν, τὸν αὐλητὴν, τοὺς ἀδελφούς μου, τὸν πατέρα καὶ ἠννόησα ὅτι ὁ Ἰνδὸς αὐτὸς ἦτο σοφός. «Οἱ ἄνθρωποι, εἶπον καθ' ἑαυτόν, ὑποφέρουν ἐπειδὴ στεροῦνται ἐκείνου τὸ ὁποῖον θεωροῦν ἀγαθόν, ἢ διότι κατέχοντες αὐτὸ τρέμουν μήπως τὸ ἀπολέσουν ἢ τέλος διότι ὑπομένουν ὅ, τι θεωροῦν ὡς κακόν. Ἐὰν πᾶσα τοιαύτη

πεποίθησις καταστραφῇ, τότε τὰ κακὰ ὅλα ἐξαφανίζονται». Διὰ τοῦτο ἔκτοτε ἀπεφάσισα νὰ μὴν προτιμῶ κανέναν πρᾶγμα, νὰ πρεσβεύω τὴν ἀποχὴν παντὸς ἀγαθοῦ εἰς τὸν κόσμον αὐτὸν καὶ νὰ διάγω τὸν βίον μου εἰς τὴν μόνωσιν καὶ τὴν ἀκίνησίαν, κατὰ τὸ παράδειγμα τοῦ Ἰνδοῦ.»

Ὁ Παφνούτιος ἀκούσας προσεκτικῶς τοὺς λόγους τοῦ γέροντος:

— Ὁμολογῶ, ἀπήντησεν, ὅτι οἱ λόγοι σου, ὦ Κῶε Τιμοκλῆς, δὲν στεροῦνται ἐντελῶς φρονήσεως. Εἶνε σοφὸν τῷ ὄντι νὰ περιφρονῇ κανεὶς τὰ ἀγαθὰ τοῦ κόσμου τούτου. Ἀλλὰ θὰ ἦτο παράλογον νὰ περιφρονῇ ἐπίσης τὰ αἰώνια ἀγαθὰ καὶ νὰ ἐκτίθεται εἰς τὴν ὀργὴν τοῦ Θεοῦ. Θλίβομαι διὰ τὴν ἀγνοίαν σου, ὦ Τιμοκλῆς, καὶ θέλω νὰ σὲ μυσῶ εἰς τὴν ἀλήθειαν, ὥστε γινώσκων ὅτι ὑπάρχει ἓνας θεὸς τρισυπόστατος νὰ ὑπακούῃς εἰς τὸν Θεὸν αὐτόν, ὅπως υἱὸς εἰς τὸν πατέρα του.

Ἀλλ' ὁ Τιμοκλῆς τὸν διέκοψε.

— Μὴ σκεφθῇς, ξένε, νὰ μοῦ ἐκθέσῃς τὰς θεωρίας σου, καὶ μὴ νομίσης ὅτι θὰ μὲ ὑποχρεώσῃς. Ὅλαι αἱ συζητήσεις εἶνε ἄκαρποι καὶ ἡ ἰδική μου γνώμη εἶνε νὰ μὴ ἔχω καμμίαν γνώμην. Ἡ ἀταραξία μου στηρίζεται εἰς τὴν ἑλλειψιν πάσης προτιμήσεως. Ἐξακολούθησε τὸν δρόμον σου καὶ μὴ προσπαθήσῃς νὰ μὲ ἀποσπάσῃς ἀπὸ τὴν ἀταραξίαν εἰς τὴν ὁποίαν εἶμαι βυθισμένος ὡς εἰς ἡδονικὸν λουτρόν μετὰ τὰ ἐπίπονα ἄχθη τῆς ζωῆς μου.

Ὁ Παφνούτιος γινώσκων καλῶς τὰ ἡρησκειντικά πράγματα καὶ διεισδύων εἰς τὰς καρδίας τῶν ἀνθρώπων ἠννόησεν, ὅτι ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ δὲν ἔφθασεν ἐπὶ τοῦ γέροντος Τιμοκλέους, καὶ ὅτι ἡ ὥρα τῆς σωτηρίας δὲν εἶχεν ἀκόμη σημάδι διὰ τὴν ψυχὴν αὐτὴν, τὴν τείνουσαν πρὸς τὴν ἀπώλειαν. Δὲν ἀπήντησε τίποτε, φοβούμενος μήπως ὁ προσηλυτισμὸς μεταστραφῇ εἰς σκάνδαλον. Συμβαίνει πράγματι κάποτε ἡ συζήτης μὲ τοὺς ἀπίστους ἀντὶ νὰ τοὺς μεταπειθῇ, διὰ νὰ τοὺς ἐμβάλλῃ ἐκ νέου εἰς πειρασμόν, διὰ τοῦτο δὲ καὶ οἱ κατέχοντες τὴν ἀλήθειαν πρέπει μετὰ πολλῆς φρονήσεως νὰ τὴν μεταδίδωσι.

— Χαῖρε λοιπὸν, δυστυχῆ Τιμοκλῆς! εἶπε. Καὶ στενάχως βαθέως ἐξηκολούθησεν ἐν τῇ νυκτὶ τὸ εὐσεβές του ταξίδιον.

Τὴν πρῶϊαν εἶδε τὰς ἰβίδας ἀκινήτους ἐπὶ τοῦ ἐνὸς ποδός, πλησίον τοῦ ὕδατος, τὸ ὁποῖον ἀντενόησε ποδός, πλησίον καὶ ροδοχρῶν λαμῶν των, νάκλα τὸν ὠχρὸν καὶ ροδοχρῶν λαμῶν των, καὶ ἵπταντο τριγωνοειδῶς γλυκὺ φύλλωμα των, καὶ ἵπταντο τριγωνοειδῶς εἰς τὸν καθαρὸν οὐρανὸν οἱ γερανοὶ καὶ ἤκουε τις

— Νικία, εἶπε, δὲν ἠρνήθη ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον ἐσφαλμένως καλεῖς χριστιανικὴν πρόληψιν, καὶ τὸ ὁποῖον εἶνε τῶν ἀληθειῶν ἡ ἀλήθεια. Ἐν ἀρχῇ ἦν ὁ Λόγος, καὶ ὁ Λόγος ἦν πρὸς τὸν Θεόν, καὶ ὁ Θεὸς ἦν ὁ Λόγος. Πάντα δι' αὐτοῦ ἐγένοντο, καὶ ἄνευ αὐτοῦ οὐδὲν γέγονεν. Ἐν αὐτῇ ἦν ζωὴ, καὶ ζωὴ τὸ φῶς τῶν ἀνθρώπων ἐστὶ.

— Ἀγαπητὲ Παφνούτιε, ἀπήντησεν ὁ Νικίας, ὅστις εἶχε περιβληθῇ ἀρωματωδὴ χιτῶνα, φαντάζεσαι λοιπὸν ὅτι θὰ μὲ εκπλήξῃς, ἀπαγγέλλων μοῦ φαίνονται ὡς μάταιος ψιθυρὸς; Ἐλθσμένης λοιπὸν ὅτι εἶμαι καὶ ἐγὼ ὀλίγον φιλόσοφος καὶ δὲν δύναμαι νὰ ἀρκεσθῶ μὲ ὀλίγα ράκη, τὰ ὁποῖα ἀμαθὴς ἄνθρωπος ἀπέσπασεν ἀπὸ τὴν πορφύραν τοῦ Ἀμελίου, ἀφοῦ ὁ Ἀμέλιος, ὁ Πορφύριος καὶ ὁ Πλωτίνος, ἐν ὅλῃ τῶν τῇ δόξῃ δὲν δύνανται νὰ μὲ ικανοποιήσουν; Τὰ συστήματα τῶν φιλοσόφων δὲν εἶνε ἄλλο, εἰμὴ μῦθοι συλληφθέντες ὅπως διασκεδάσωσι τὴν αἰωνίαν παιδικὴν ἀφελειαν τῶν ἀνθρώπων. Καὶ πρέπει ἀπλῶς νὰ μᾶς διασκεδάξουν ὅπως οἱ μῦθοι τοῦ Ὀνίου, τῆς Ματρῶνας τῆς Ἐφέσου, καὶ πᾶς ἄλλος Μιλήσιος μῦθος.

Καὶ λαμβάνων ἐκ τοῦ βραχιόνος τὸν ξένον τοῦ ὠδήγησεν ἐντὸς αἰθούσης, ὅπου χιλιάδες παπύρων κυλινδροειδῶν εὐρίσκοντο ἐναποθεθειμένοι ἐντὸς κανίστρων.

— Ἰδοὺ ἡ βιβλιοθήκη μου, εἶπεν, ἡ ὁποία μὲν ταῦτα δὲν περικλείει παρὰ μόνον μικρὰν μερίδα τῶν συστημάτων, τὰ ὁποῖα οἱ φιλόσοφοι ἐφαντάστησαν διὰ νὰ ἐξηγήσουν τὸν κόσμον. Τὸ Σεραπεῖον ὀλόκληρον μὲ ὅλον τοῦ πλοῦτον δὲν τὰ περιέχει ὅλα. Φεῦ! καὶ ὅλα εἶνε νοσούντων ὄνειρα!

Ἐβίβασεν τὸν ξένον νὰ καθίσῃ ἐπὶ ἀνακλίντρον ἐξ ἐλέφαντος, εἰς τὸ ὁποῖον ἔλαβε καὶ αὐτὸς θέσιν. Ὁ Παφνούτιος περιέφερε βλέμμα σκυθρωπὸν ἐπὶ τῶν βιβλίων τῆς βιβλιοθήκης καὶ εἶπε:

— Πρέπει νὰ τὰ καύσῃς ὅλα.

— Θὰ ἦτο κρίμα, φίλτατε ξένε, ἀπήντησεν ὁ Νικίας. Τὰ ὄνειρα τῶν νοσούντων εἶνε κάποτε διασκεδαστικά. Ἄλλως τε, ἂν ἤθελε κανεὶς νὰ καταστρέψῃ ὅλα τὰ ὄνειρα καὶ ὅλας τὰς ὁπτασίας τῶν ἀνθρώπων, ἡ γῆ θὰ ἔχανε τὴν μορφήν καὶ τὸ χρῶμά της καὶ θὰ ἐναρκούμεθα ὅλοι εἰς γελοῖαν ἡλιθιότητα.

Ὁ Παφνούτιος ἐσυνέχισε τὴν σκέψιν του.

— Βεβαίως τὰ συστήματα τῶν εἰδωλολατρῶν εἶνε μάταια ψεύδη, ἀλλ' ὁ Θεὸς ὅστις εἶνε ἡ ἀλήθεια ἀπεκαλύφθη διὰ θαυμάτων εἰς τοὺς ἀνθρώπους καὶ ἐνεσαρκώθη καὶ ἔζησε μεταξὺ αὐτῶν.

Ὁ Νικίας ἀπήντησεν:

— Ὁμιλεῖς θαυμασίως, φίλτατε τοῦ Παφνούτιου κάρα, ὅταν λέγῃς ὅτι ὁ Θεὸς ἐνεσαρκώθη. Εἶνε ἐντελὴς ἄνθρωπος ἕνας θεὸς ὅστις σκέπτεται, ὅστις ἐνεργεῖ, ὁμιλεῖ καὶ περιφέρεται εἰς τὴν φύσιν, ὅπως ὁ ἀρχαῖος Ὀδυσσεύς. Ἀλλὰ πῶς θέλεις νὰ πιστεύῃς εἰς τὸν νέον αὐτὸν Δία, ἀφ' οὗ τὰ βρέφη τῶν Ἀθηναίων τῆς ἐποχῆς τοῦ Περικλέους δὲν ἐπίστευαν πλέον εἰς τὸν ἀρχαῖον; Ἀλλὰ ὅλα αὐτὰ εἶνε περιττά, καὶ δὲν ἤλθες ὑποθέτω διὰ νὰ συζητήσωμεν περὶ τῶν τριῶν ὑποστάσεων. Τί δύναμαι νὰ πράξω διὰ σέ, φίλτατε συμπαθὲς μου;

— Μίαν ἀγαθὴν πράξιν, ἀπήντησεν ὁ Ἀββάς τῆς Ἀντινόης. Θέλω νὰ μοῦ δανείσῃς ἕνα ἀρωματισμένον χιτῶνα, ὅμοιον μὲ ἐκεῖνον τὸν ὁποῖον περιεβλήθης, καὶ σὲ ἱκετεύω νὰ προσθέσῃς ἐν ζεύγος χρυσοκεντήτων σανδάλων καὶ μίαν φιάλην μύρου ὅπως ἀλείψω τὴν γενειάδα μου καὶ τὴν κόμην μου. Εἶνε ἐπίσης ἀνάγκη νὰ μοῦ δώσῃς ἕνα βαλλάντιον περιέχον χιλίας δραχμὰς. Ἰδοὺ τί ἤλθα, Νικία, νὰ σοῦ ζητήσω διὰ τὴν ἀγάπην τοῦ Θεοῦ καὶ εἰς ἀνάμνησιν τῆς ἀρχαίας μας φιλίας.

Ὁ Νικίας διέταξε τὸ Κρωβύλιον καὶ τὴν Μυρτάλην νὰ τοῦ φέρουν τὸν πολυτελεστερόν του χιτῶνα, ὅστις ἦτο κεντημένος κατὰ τὸν ἀσιατικὸν τρόπον μὲ ἄνθη καὶ μὲ ζῶα. Αἱ δύο θεραπαινίδες τὸν ἐκράτουν ἀνοικτὸν καὶ μὲ τέχνην ἐπεδείκνυν τὰ ζωηρά του χρώματα, ἀναμένοντας ὅπως ὁ Παφνούτιος ἀποδυθῇ πρῶτον τὸ ποδήρεός του ῥάσον. Ἐπειδὴ ὅμως ὁ Παφνούτιος ἐδήλωσεν ὅτι ἐπρότιμα νὰ τοῦ ἀποσπάσῃ μᾶλλον τὴν σάρκα παρὰ τὸ φόρεμα τοῦτο, αἱ θεραπαινίδες τοῦ ἐφόρεσαν τὸν χιτῶνα ἄνωθεν. Αἱ δύο αὐταὶ γυναῖκες, ἐπειδὴ ἦσαν ὠραῖαι, δὲν ἐροβοῦντο τοὺς ἀνθρώπους, ἂν καὶ δοῦλαι. Διὰ τοῦτο ἤρχισαν νὰ γελοῦν μὲ τὴν παράδοξον θέαν τοῦ οὕτως ἐστολισμένου μοναχοῦ. Τὸ Κρωβύλιον τὸν ὠνόμαζε φίλτατόν της σατράπην προτείνουσα τὸν καθρέπτην, ἡ δὲ Μυρτάλη τοῦ ἔσυρε τὴν γενειάδα. Ἀλλ' ὁ Παφνούτιος ἐδέετο εἰς τὸν Θεὸν καὶ δὲν τὰς ἔβλεπεν. Ἀφ' οὗ περιεβλήθη τὰ χρυσὰ σανδάλια καὶ ἔθεσεν εἰς τὸν κόλπον του τὸ βαλλάντιον, εἶπε πρὸς τὸν Νικίαν, ὅστις τὸν παρεθέρει μὲ εὐθυμον βλέμμα:

— Δὲν πρέπει νὰ σὲ σκανδαλίζῃ διόλου πᾶν ὅ,τι βλέπεις, ὦ Νικία. Μάθε ὅτι θὰ κάμω εὐσεβῆ χρῆσιν τοῦ χιτῶνος αὐτοῦ, τοῦ βαλλαντίου καὶ τῶν σανδάλων.

— Δὲν φαντάζομαι ποτὲ τὸ κακόν, ἀπήντησεν ὁ Νικίας· διότι πιστεύω ὅτι οἱ ἄνθρωποι

εἶνε ἐπίσης ἀνίκανοι διὰ τὸ κακόν, ὅπως καὶ διὰ τὸ καλόν. Τὸ καλόν καὶ τὸ κακόν δὲν ὑπάρχουν παρὰ μόνον εἰς τὴν γνώμην τῶν ἀνθρώπων, ὁ δὲ σοφὸς ἀκολουθεῖ τὴν συνήθειαν καὶ τὰ ἤθη. Συμμορφοῦμαι μὲ τὰς προλήψεις, αἱ ὁποῖαι βασιλεύουν εἰς τὴν Ἀλεξάνδρειαν, καὶ διὰ τοῦτο θεωροῦμαι τίμιος ἄνθρωπος. Ὑπαγε, φίλε μου, καὶ εὐφραίνου.

Ἀλλ' ὁ Παφνούτιος ἐσκέφθη ὅτι ἦτο ὀρθὸν νὰ εἰδοποιήσῃ τὸν ξενοῦντα αὐτὸν περὶ τοῦ σχήματος του.

— Γνωρίζεις, τοῦ εἶπε, τὴν Θαΐδα ἐκείνην, ἡ ὁποία παίζει εἰς τὸ θέατρον;

— Εἶνε ὠραία, ἀπήντησεν ὁ Νικίας, καὶ ἄλλοτε μοῦ ἦτο προσφιλές. Ἐπώλησα χάριν αὐτῆς ἕνα μύλον καὶ δύο ἀγροὺς σίτου καὶ συνέγραψα τρεῖς συλλογὰς ἀφορήτων ἐλεγείων. Βεβαίως τίποτε δὲν εἶνε ἰσχυρότερον τῆς καλλονῆς εἰς αὐτὸν τὸν κόσμον καὶ ἂν ἤμεθα πλασμένοι διὰ νὰ κατέχωμεν αὐτήν, πολὺ ὀλίγον θὰ ἔφρονεν τὴν τίζομεν διὰ τὸν Δημιουργόν, τὸν Λόγον, τὴν Γῆν καὶ ὅλας τὰς ἄλλας ὀνειροπολήσεις τῶν φιλοσόφων. Ἀλλὰ θαυμάζω, καλέ μου Παφνούτιε, ὅτι ἤλθες ἀπὸ τὰ βάθη τῆς Θηβαίδος διὰ νὰ μοῦ ὁμιλήσῃς διὰ τὴν Θαΐδα.

Καὶ λέγων ταῦτα ἐστέναξεν ἡρέμα. Ὁ δὲ Παφνούτιος τὸν ἠτένιζε μὲ φρίκην, μὴ δυνάμενος νὰ ἐννοήσῃ πῶς ἕνας ἄνθρωπος ἠδύνατο νὰ ὁμολογῇ τοιοῦτον ἀμάρτημα μὲ τόσην ἡρεμίαν. Ἀνέμενον ὅτι ἡ γῆ θὰ ἠνοιγέτο καὶ ὁ Νικίας θὰ ἐξηφανίζετο εἰς τὰς φλόγας, ἀλλὰ τὸ ἔδαφος ἔμενε σταθερόν, ὁ δὲ Ἀλεξάνδρινός σιωπηλὸς ἔχων τὴν χεῖρα ἐπὶ τοῦ μετώπου ἐμειδία θλιβερώς εἰς τὴν ἀναπόλησιν τῆς ἀποπτώσεως νεότητός του.

— Μάθε λοιπὸν, ὦ Νικία, ὅτι μὲ τὴν βοήθειαν τοῦ Θεοῦ θὰ ἀποσπάσω τὴν Θαΐδα αὐτήν

ἀπὸ τοὺς ἀκαθάρτους ἔρωτας τῆς γῆς καὶ θὰ τὴν δώσω ὡς νύμφην εἰς τὸν Ἰησοῦν Χριστόν. Ἐὰν τὸ ἅγιον Πνεῦμα δὲν μὲ ἐγκατελείψῃ, ἡ Θαΐς θὰ φύγῃ σήμερον ἀπὸ τὴν πόλιν αὐτὴν διὰ νὰ εἰσελθῇ εἰς μοναστήριον.

— Προσπάθησε νὰ μὴν προσβάλλῃς τὴν Ἀφροδίτην, εἶπεν ὁ Νικίας, διότι εἶνε θεὰ παντοδύναμος. Θὰ ἐξηγείρετο ἐναντίον σου ἂν τῆς ἀφήρεις τὴν περιφημοτέραν της θεραπείαν.

— Ὁ Θεὸς θὰ μὲ προστατεύσῃ, εἶπεν ὁ Παφνούτιος, καὶ εἴθε νὰ φωτίσῃ καὶ τὴν ἰδικὴν σου καρδίαν, Νικία, καὶ νὰ σὲ ἀποσπάσῃ τῆς ἀβύσσου ὅπου εὐρίσκεσαι βυθισμένος.

Καὶ ἐξῆλθεν. Ἀλλ' ὁ Νικίας τὸν ἠκολούθησε. τὸν ἔφθασεν εἰς τὴν ἐξοδὸν, καὶ θέτων τὴν χεῖρα ἐπὶ τοῦ ὤμου τοῦ ἐπανελάθεν εἰς τὸ οὐς.

— Φοβοῦ τὴν μανίαν τῆς Ἀφροδίτης, αἱ ἐκδικήσεις εἶνε φοβεραί.

Ὁ Παφνούτιος περιφρονῶν τοὺς ἱλαροὺς αὐτοὺς λόγους, ἐξῆλθε χωρὶς νὰ στρέψῃ τὴν κεφαλὴν. Τὰ ῥήματα τοῦ Νικίου, περιφρόνησιν μόνον τοῦ ἐνέπνεον, καὶ τὸ μόνον τὸ ὁποῖον δὲν ἠδύνατο νὰ ὑποφέρει, ἦτο ὅτι ὁ ἀρχαῖός του φίλος εἶχε δεχθῇ τὰς θωπείας τῆς Θαΐδος. Τοῦ ἐφάνετο ὅτι μὲ τὴν γυναῖκα ἐκείνην ἡμάρτανε κανεὶς φοβερώτερον, παρὰ μὲ πᾶσαν ἄλλην. Ἐσκέπτετο ὅτι ἡ διαφθορά ἦτο ἀπερίγραπτος, καὶ ὁ Νικίας πλέον παρίστατο εἰς αὐτὸν μισητός. Ἀπεστρέφετο ἀνέκαθεν τὴν διαφθοράν, ἀλλὰ ποτὲ αἱ εἰκόνες τοῦ πάθους αὐτοῦ δὲν τοῦ εἶχον προξενήσει τόσην φρίκην, καὶ ποτὲ δὲν εἶχε συμπερισθῇ τόσον ἐγκαρδίως τὴν ὁργὴν τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ τὴν θλίψιν τῶν Ἀγγέλων.

Ἡσθάνετο τώρα περισσότερον ζῆλον νὰ ἀποσπάσῃ τὴν Θαΐδα ἀπὸ μέσον τῶν ἐθνικῶν, καὶ ἔσπευδε νὰ ἰδῇ τὴν κωμωδὸν διὰ νὰ τὴν σώσῃ.

Ἐπεται συνέχεια.

Τ Α Μ Ε Τ Ε Ω Ρ Α

Ἐντυπώσεις περιηγητοῦ.

Ἡλιόλουστον ἑαρινὴν πρωίαν, συνοδευόμενος Καλαμπάκαν. Εἰς τὴν πολίχνην ταύτην καταλήγει ὁ θεσσαλικὸς σιδηρόδρομος διερχόμενος ἐκτεταμέναις πεδιάδα. Ἡ πεδιάς αὕτη, ὅπως πᾶσαι αἱ θεσσαλικαὶ πεδιάδες, παρουσιάζει τὸ αὐτὸ μονότονον θέαμα. Ἐπὶ μίαν ὁλόκληρον ὥραν, καθ' ἣν διασχίζει αὐτὴν ὁ σιδηρόδρομος, χρυσοὶ ἀγροὶ ἐξετείνοντο, διαδεχόμενοι ἀλλήλους καὶ μικρὰ χωρία προέκυπτον διὰ μέσου τῶν σταχυῶν. Τὸν χειμῶνα βεβαίως ἡ πεδιάς αὕτη θὰ διαπλοῦται ὡς λίμνη ἀπέραντος, σμαραγδίνη, ἡ δὲ ἐντύψεις θὰ εἶνε μᾶλλον ζωρὰ καὶ μᾶλλον χαρίεσσα. Ἀλλὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ἡ χρυσοῖσα ὄψις τῆς ἔφερε τὸν κάματον. Ἐφ' ὅσον ὁμως ἐπλησιάζομεν πρὸς τὰ ὄρη, ἡ σκηνογραφία ἡλλασσε. Κῆποι εὐθαλεῖς διεγέλων, δάση πυκνὰ συκαμινεῶν ἐθρόουν καὶ ὕδατα κρυστάλλινα, σχηματίζοντα μικροὺς καταρράκτας, προέχον τὰ δροσερὰ μειδιάματα τῆς σφριγώσης βλαστήσεως.

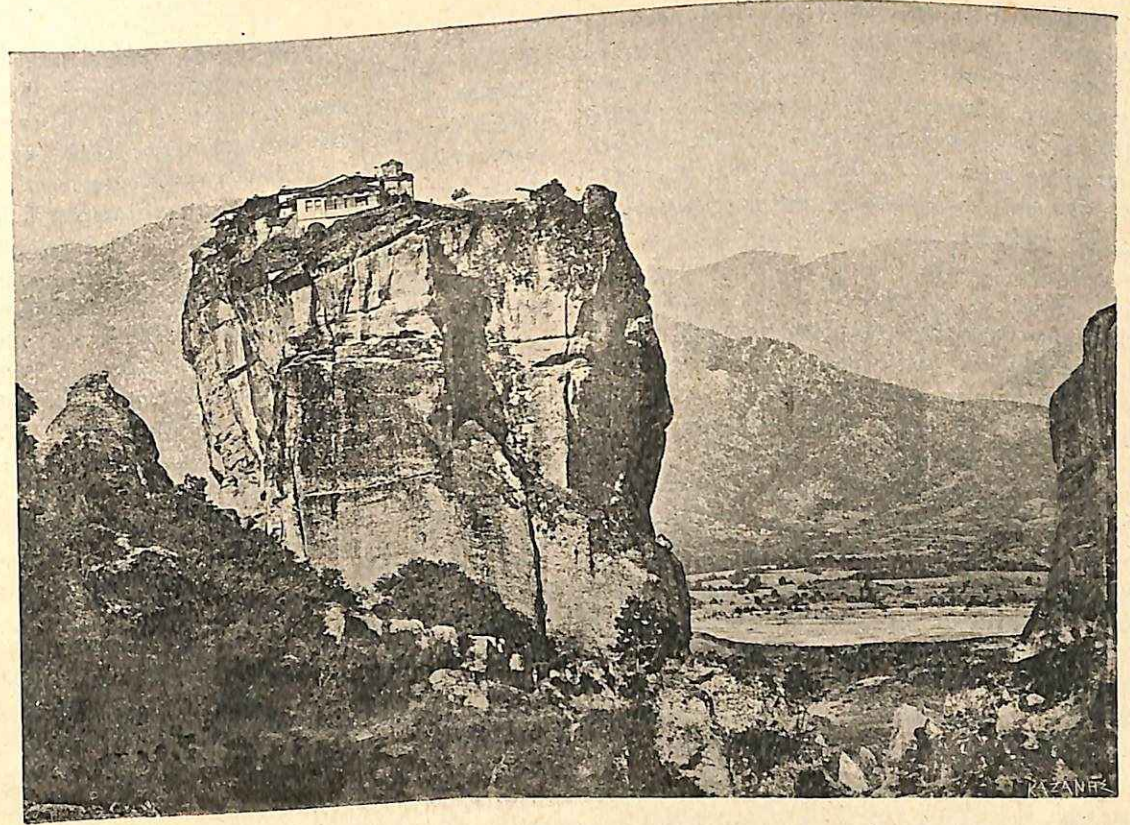
Ἡ πεδιάς βαθμηδὸν ἐξηφανίζετο· στάχυες πλεόν δὲν ἐφαίνετο· σιγούνια καραγκούνηδων, διακρινόμενα πανταχοῦ τῆς Θεσσαλίας, δὲν προέκυπτον. Βλάστησις μόνον ἀκόλαστος, λοφίσκοι γραφικοὶ ποικίλων σχημάτων, οἱ μὲν ὠραιότεροι τῶν δέ, χωρίδια, ἅτινα διαπνέει αἰωνία γαλήνη, διεγράφοντο εἰς ἐκθακχεύουσαν τὰς αἰσθήσεις ἁρμονίαν. Περιερχόμενος τὴν θεσσαλικὴν πεδιάδα εἶχον αἰσθανθῆ καταπόνησιν τῆς ὁράσεώς μου καὶ ἀπολαυστικώτερον ἀπεδεχόμεν τὰς μαγευτικὰς εἰκόνας, αἵτινες παρήλυνον ἐνώπιόν μου. Τὸ νερὸν καὶ τὰ δένδρα τρυφερωτέρους μοῦ ἐξήγειρον πόθους, τὸ δὲ πνεῦμά μου ἐνεποτίζετο μὲ μειδιάμα πετροκερασίνων χειλέων, μὲ ἀνταγείας μελανῶν ὀφθαλμῶν.

Ἡ θεὰ κελαρύζοντος ρυακίου περιπλέκει εἰς τὴν διάνοιαν τοῦ ὁδίτου ὁλόκληρον εἰδύλλιον· ὑπὸ τὴν ἐπήρειαν τοιούτων ἐντυπώσεων ἐτοποθέτου ἐκεῖ τὴν γυναῖκα, ἥτις ἐξήγειρε τοὺς πρώτους παλμούς μου καὶ τῆς ὁποίας ἡ ἀνάμνησις ἀκόμη ἀφυπνίζει τόσα ὄνειρα, τόσας ἐλπίδας σβε-

σθεύσας, τόσῃ εὐτυχίαν διαρραγεῖσαν. Καὶ τὴν εὐτυχίαν αὐτὴν τὴν ἐπλάττον πάλιν ἐγὼ μὲ τὴν φαντασίαν μου μεταξὺ δύο μειδιμάτων καὶ μιᾶς θωπείας μεταξίνης κόμης. Ἀλλὰ τὸ ποιητικὸν ὄνειρον ἀπέκρυπτεν ὁ σιδηρόδρομος, ὅπως παρουσιάσῃ ἄλλο καὶ πάλιν ἄλλο, σειρὰν ἀδιλείπτων νέων ζωγραφικῶν θελγῆτρων, ἕως ὅτου παρουσιάσεν ἐνώπιον ἡμῶν τοὺς ὑποφαίους, τοὺς γιγαντείους βράχους τῶν Μετεώρων, κάτωθι τῶν ὁποίων ἐγείρεται ἡ Καλαμπάκα. Τὰ αἰσθητά ἅτινα παράγονται εἰς τὸν ἐπισκέπτην ἐκ τῆς θεᾶς ἐκείνης τῶν ἀλλοκότων ἐκείνων βράχων, τὰ βλέπει τις ἀποτυπωμένα εἰς τὰ συνεσφιγμένα, τὰ περίτρομα ἐκεῖνα οἰκήματα τῆς Καλαμπάκας. Φαίνονται ὡς νὰ τρέμουν τὰ κακόμοιρα κάτωθι τῶν δρακόντων ἐκείνων καὶ συνεμαζεύθησαν ὡς πτηνὰ εἰς τὴν θεάν ἱέρακος.

Τὸ θέαμα ἀληθῶς εἶνε ἐκπληκτικόν· κυριεῖται ὅλας τὰς αἰσθήσεις. Δὲν δύναται τις νὰ φαντασθῇ τί εἶνε οἱ βράχοι ἐκεῖνοι χωρὶς νὰ τοὺς ἴδῃ, οὔτε κἂν ἰδὼν αὐτοὺς δύναται ν' ἀπεικονίσῃ τὰ αἰσθητά, ἅτινα καταλαμβάνουσιν αὐτόν. Πῶς εἶνε δυνατόν νὰ ἐκφράσῃ τὴν φρικίαν τὴν διατρέχουσαν ὅλον τὸ σῶμα, τὸ δέος ὅπερ καταλαμβάνει ὅλην τὴν ψυχὴν, τὸν θαυμασμόν τὸν πληροῦντα ὅλην τὴν διάνοιαν, τὴν φαιδρότητα τὴν διαχυμένην, ὅταν βλέπῃ ἀναπηδῶντας παραδόξους, ἀλλοκότους, παράφρονες, ὀνειρώδεις ὡς φαντάσματα, ὡς ἄρκτους, ὡς καρδιναλίους, ὡς αἰτούς, ὡς καλυμμαύχια, ὡς μίτρας ἀρχιερέων, ὡς πῖλους ἵπποτων, ὡς παμμεγέθη φά στρουθοκαμήλων, κωνοειδεῖς, στρογγύλους, ὡς στήλας κολοσσιαίας, κλαδωτοὺς, ὡς δένδρα, ἀνωμάλους ὡς σταλακτίτας, ἐν συμφυρμῷ παράφρονι ὅλους ἐκείνους τοὺς βράχους, ὀκτακοσίους πόδας ὕψους, οἵτινες σκιαζοῦν τὴν κακόμοιρον, τὴν τρομασμένην πολίχνην;

Ἡ μικρὰ Καλαμπάκα, μὲ τὴν ἀμφίβολον ἱστορίαν τῆς περιφήμου ἐκστρατείας τοῦ 1854

Μετεώρων.

χάνεται, σβύνεται, καὶ οὐδὲ προσελκύει τὴν προσοχὴν τοῦ ἐπισκέπτου. Τὸ μεγαλεῖον τῶν Μετεώρων ἐξουδετεροῖ πᾶσαν ἄλλην περὶ αὐτῆς ἐντύπωσιν. Καὶ ὁμως ἡ Καλαμπάκα δὲν εἶνε ἐντύπωσις. Καὶ ὁμως ἡ Καλαμπάκα ἔχει τὴν φυσιογνωμίαν τῆς. Αἱ σχολιαί τῆς ὁδοῦ, αἱ πλάτανοί τῆς, αἱ οἰκίαι τῆς ἐγειρόμεναι ἐπὶ ἀπορρώγων βράχων, ἐν σχολεῖον ἀνεγερθὲν ὑπὸ τινος φιλομαθοῦς μοναχοῦ καὶ ὁ βυζαντινὸς τῶν ναῶν ἀρχαῖος μὲ τὰς μαυρισμένας εἰκόνας του, ἐκ τῶν ὁποίων μία πολὺπλοκος παράστασις τῆς Δευτέρας παρουσίας καταλαμβάνουσα ὅλον τὸν πρόναον ἐνέχει περίεργον, ἀβυσσαλέαν σύλληψιν, εἰς τὴν ὁποίαν φλόγες, ὄφεις, δένδρα, μορφαὶ δαιμόνων, ψυχὰ δικαίων, σώματα ἁμαρτωλῶν, ἀρπαγαὶ καὶ πίσης λέβητες ἀποτελοῦσιν ἀλλόκοτον σύμπλεγμα, ἐκβλύζει τρομερὰ ἡ ἡμέρα ἐκείνη τῆς κρίσεως, ὡς τὴν ἐφαντάσθησαν αἱ ἐξηρηθισμένα μοναστικά φαντασίαι, αἱ πληττόμεναι ἀπὸ τὰς παραδόξους ἀφηγήσεις τῶν χρόνων ἐκείνων.

Ἡ εἰκὼν αὕτη ζωγραφίζει ἐν τῇ ἀκαταστασίᾳ τῆς, ἐν τῇ βαναυσότητι τῆς σκηνογραφίας, ἐν

τῇ τερατωδίᾳ τῆς παραστάσεώς της, τὸ πνεῦμα τῆς ἐποχῆς, τὸν θερησκευτικὸν φανατισμὸν τῶν χρόνων ἐκείνων, ὅτε οἱ αὐτοκράτορες τοῦ Βυζαντίου ἀντήλλασσον τὴν αὐτοκρατορικὴν ἀλουργίδα μὲ τὸ ταπεινὸν ῥάσον τοῦ μοναχοῦ. Ὁ Νὰς ἐκεῖνος εἶνε τὸ σημαντικώτερον ἀντικείμενον, ὅπερ ἔχει νὰ ἴδῃ τις εἰς τὴν πολίχνην ἐκείνην. Μνημεῖον ἐποχῆς σκότους καὶ ἀμφιβολιῶν. Τῶν χρόνων δ' ἐκείνων τὸν χαρακτῆρα τὸν διασώζει εἰς τε τὸν ρυθμὸν καὶ εἰς τὸν διάκοσμόν της ἡ τρισυπόστατος ἐκείνη Βασιλική. Ἀλλὰ διασώζει ἀκόμη καὶ δύο ἀρχαίους κίονες ἐκ πρασίνου μαρμάρου (verde antico), ὁμοίους τῶν ὁποίων δὲν γνωρίζω ἂν ἀφῆκεν ἀλλαχοῦ ὁ χρόνος καὶ ἡ φθορά, οὐδὲ μοῦ ἔτυχε νὰ ἴδω εἰς τὰ ποικίλα ταξιδιά μου ἕτερον ἄμβωνα ἐκ μαρμάρου, ὡς τὸν ἐγειρόμενον εἰς τὸ κέντρον τοῦ ναοῦ τῆς Καλαμπάκας. Ὁ ἄμβων οὗτος εἶνε παρεμφερὲς πρὸς τὸν τῆς Ἀγίας Σοφίας, ὡς περιγράφει αὐτὸν Παῦλος ὁ Σιλεντιάριος.

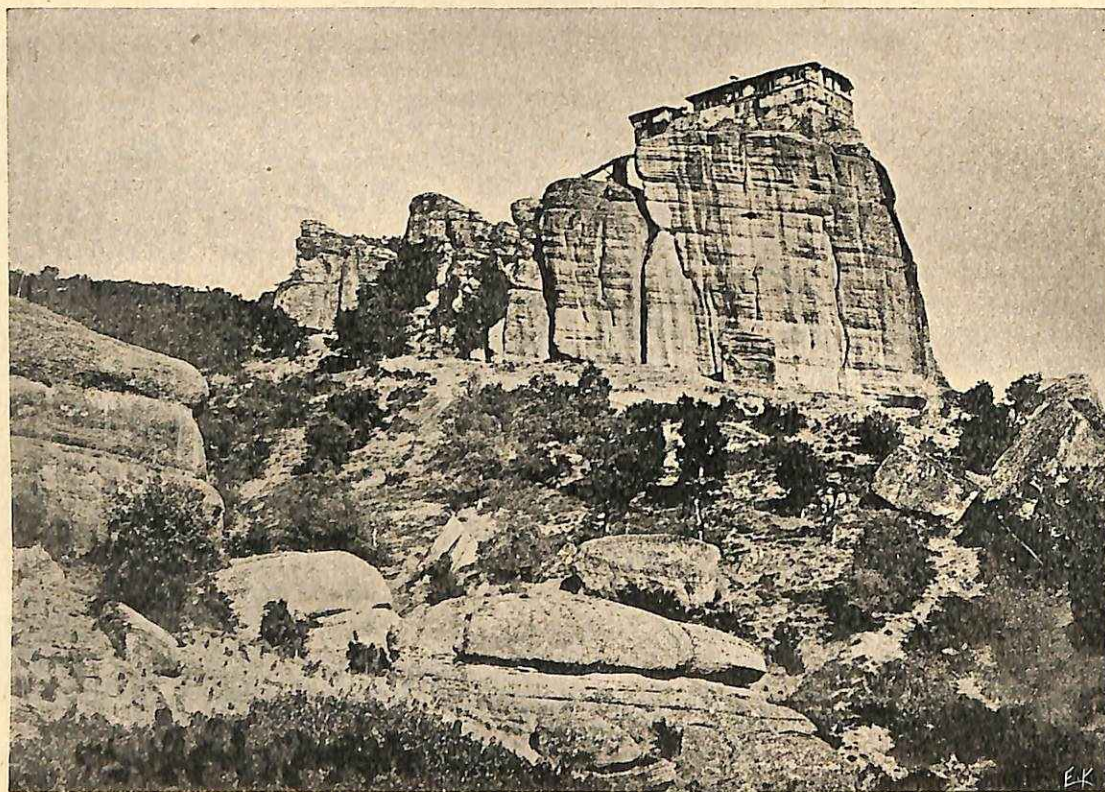
Δύο κλίμακες ἀντικρύζουσαι ἀλλήλας φέρουσιν ἐπ' αὐτοῦ, τέσσαρες δὲ κίονες ὑποβάσταζουσι τὸν οὐρανόν, οὔτινος τὸ θαυμάσιον λευκὸν μάρμαρον

λέγει ὁ Ussing, ἥτο ἄξιον βελτίονος τύχης. Ἀλλὰ καὶ τῆς κωμοπόλεως καὶ τοῦ ναοῦ τούτου ἡ ἐντύπωσις ἐξασθενεῖ καὶ ἐξαφανίζεται πρὸ τῶν βράχων τῶν Μετεώρων. Τίνα σημασίαν δύνανται νὰ ἔχῃ αὕτη καὶ ὁ ναὸς τῆς μετὸν μαρμαρίνον ἁμβωνά τῆς καὶ τὰς βυζαντινάς του ἀγιογραφίας, πρὸ τοῦ ἀναφυομένου ἐκεῖ ἀποτόμως δάσους τῶν βράχων.

Εἶνε μοναδικὸν τὸ φαινόμενον εἰς τὸν κόσμον οἱ βράχοι ἐκεῖνοι. Δὲν ὑπάρχει τι ἐν τῇ φύσει μᾶλλον ιδιότροπον καὶ μᾶλλον θαυμάσιον. Κατακαθέτως ὡς κίονες ἐκφύονται τῆς γῆς οὗτοι. Ἀλλ' αὐτὸ τὸ ὡς κίονες δὲν ἐκφράζει τίποτε. Ὅλον ἐκεῖνο τὸ πέτρινον σύνολον εἶνε μία βαλ-
πουργία νύξ πετρωθεῖσα παρὰ τὰς ὄχθας τοῦ Πηνειοῦ. Ἐκεῖ βλέπεις τὴν εἰκόνα τοῦ Κρέλιγγ μαρμαρωθεῖσαν ὅσον τὴν πλησιάζεις τόσο ἐν-
κρινέστερον βλέπεις εἰς βράχους μεταβληθέντα τὰ φαντάσματα τῆς διανοίας τοῦ Γκαίτε, ἀλλὰ τὰ φαντάσματα ταῦτα μεγάλα καὶ ἀπέραντα. Τίποτε δὲν λείπει ἐκεῖθεν. Τὰ σκουπόξυλα τὰ ὁποῖα ἱππεύουν αἱ μάγισσαι τοῦ Γερμανοῦ ποιη-

τοῦ, καὶ οἱ χοροὶ τῶν μάγων, καὶ οἱ πτερωτοὶ χοῖροι, καὶ οἱ θρασεῖς τράγοι, καὶ αἱ γυμναὶ νεράιδες μετὰ λευκὰ τῶν ἱστία, καὶ τὰ φαντα-
στικά πτηνὰ, καὶ τὰ τερατώδη ζῷα, καὶ οἱ δασυπώγωνες ἱερεῖς, καὶ οἱ τραγόποδες σοφοί, καὶ οἱ κρημνοὶ τῶν Χάρτες καὶ αἱ χαράδραι τοῦ Ἐλενδ καὶ ὁ ἡγεμὼν Οὐριαν, ὅλα αὐτὰ τῆς γερμανικῆς μυθολογίας τὰ ἀλλόκοτα τὰ ιδιότροπα ἀποκνή-
ματα, νομίζεις ὅτι, φυγόντα ἀπὸ τὴν Βαλπούργην καὶ διατρέχοντα τὸν κόσμον κατὰ τὴν νύκτα ἐκείνην «ὅτε ὁ ἀήρ δὲν ἐκινεῖτο, ὅτε τὸ ἄστρον ἔφρευγε καὶ δειλὴ ἐκρύπτετο ἡ σελήνη», δὲν διελύ-
θησαν ὡς ἀχλὺς εὐθὺς ὡς ἀνέτειλεν ἡ ἡμέρα, ἀλλὰ κατελήφθησαν ὑπ' αὐτῆς, καὶ ἡ παράφρων ἐκείνη στρατιὰ ἐμαρμαρώθη ἐκεῖ εἰς τὴν κοιλάδα τοῦ Πηνειοῦ, κατὰ παράδοξον δὲ βουλὴν τῆς μοίρας, ἔστησαν ἐπ' αὐτῆς τῆς μαρμαρωμένης στρατιᾶς τῶν φαντασμάτων, εἰς καιροὺς χαλεποὺς τυραν-
νίας οἱ μοναχοὶ τὰς φωλεὰς των.

Μετὰ τὰ εἰδυλικά Τέμπη, τὰ καταπλήσ-
σοντα Μετέωρα. Μετὰ τὴν διχγελῶσαν φύσιν, ἡ βραχῶδης ιδιοτροπία αὐτῆς. Ὅταν μαῦρα καὶ ἀπειλητικὰ νέφη καλύπτωσι τὸν οὐρανόν, πα-
ρουσιάζονται τὰ Μετέωρα ὡς κολοσσιαῖον σπῆ-

Βαγλαῦμ.

λαιον, ἐκ τοῦ ἐδάφους τοῦ ὁποίου ὡς γιγάντειοι σταλακτίται ἀνυψοῦνται οἱ μέλανες ὄγκοι. Τὸ θέαμα θὰ εἶνε ἀναμφιβόλως ἐξόχως ἄγριον καὶ ἐξόχως μεγαλοπρεπές, ἀλλὰ τὰ Μετέωρα θέλουν ἥλιον ἢ θεσσαλικὴ φύσις δὲν ἀνέχεται τὸ μέ-
λαν, τὸ ἀποτρόπαιον, τὸ χαῶδες. Θέλει γλαυ-
κὸν οὐρανόν, χεῖμαρρον ἀκτίνων καὶ μειδιάματα ἀνοιξέως. Ἐν τοιαύτῃ τινὶ ὥρᾳ ἐπισκέφθη τὴν χώραν αὐτήν. Τὸ δίκτυον μᾶς ἀνέσυρε προσκυ-
νητὰς εἰς τὰ ὕψη ἐκεῖνα, εἰς τὸ Μοναστήριον τὸ καλούμενον Μετέωρον καὶ εἰς τοῦ Βαρλαάμ, ἀλλὰ καὶ ἡ ἡμίονος μᾶς ἔφερεν ἀσφαλῶς εἰς τὴν Μονὴν τοῦ Ἀγίου Στεφάνου. Ἡ ἀνάβασις ἀπαι-
τεῖ μικρὰν τὸλμην, ἐνέχει δὲ πολλὴν συγκίνησιν, οἱ μοναχοὶ ὅμως ὡς αἰγαργοὶ ἀνέρχονται καὶ πολλὰκις ὤφθησαν γυναῖκες φορτωμέναι, ἀναρρι-
χόμεναι τοὺς βράχους ἐκεῖνους.

Τὰς Μονὰς ταύτας ἡγεῖραν κατὰ τοὺς χρό-
νους τῆς Σερβικῆς κυριαρχίας, ἐν ἐποχῇ ἀβε-
βαιότητος καὶ ἐμφυλίου πολέμου, εὐσεβεῖς μονα-
χοί. Ἐκεῖ εὖρον καταφύγιον καὶ γαλήνην ψυχῇ καὶ καταπεπονημέναι· ἐκεῖ ὡς μοναχὸς ἔζησε καὶ ἀπέθανεν ὁ Ἰωασάφ Παλαιολόγος καὶ ἐκεῖ κατὰ δυσχειμέρους τῆς δουλείας χρόνους, περιφρονούν-
τες τὴν κάτωθι αὐτῶν τυραννίαν, ἐζήτουν εἰς τὰ ὕψη ἐκεῖνα παρηγορίαν καὶ ἔλεος ἀπὸ τὸν Θεόν. Ἀλλὰ αἱ ἔριδες δὲ τῶν Μονῶν ἔβραζον οἱ χῶρον ἐκεῖνον, ἐντὸς δὲ τῶν Μονῶν ἔβραζον οἱ λήθητες τῶν παθῶν, εἰς τρόπον ἐπιφέροντα τὴν ἀποσύνθεσιν αὐτῶν καὶ καταστρέφοντα τὸν μυ-
θώδη αὐτῶν πλούτον. Τὰ πάθη τῶν καλογέρων εἰς τοιοῦτον σημεῖον εἶχον ἐξαφθῇ, ὥστε δὲν ἐδί-
στασαν τὰς ἱεράς Μονὰς, ἐν ἡμέραις ἐξάψεως καὶ ταραχῶν, νὰ τὰς μεταβάλωσιν εἰς ἐνδιατήματα Κατσιβέλων. Σήμερον μία ἢ δύο διασώζουσι μέρος τοῦ πάλαι πλούτου των. Οἱ μοναχοὶ

ὅπωςδὴποτε θὰ παράσχωσι τὴν φιλοξενίαν εἰς τὸν ἐπισκέπτην, ὅστις θ' ἀκούσῃ τὴν ἱστορίαν τῶν Μονῶν ἐκείνων, τῶν μετεωρίζομένων εἰς ὕψος ὀκτακοσίων καὶ πλέον ποδῶν.

Ἐκεῖνο ὅμως ὅπερ ἐκπλήττει ἀπὸ τοῦ ὕψους ἐκείνου εἶνε ἡ ἀντίθεσις, ἥτις τόσο ἀπότομος παρίσταται. Ἡ παράφρων τῶν βράχων ἐκφυσις ἐξαλείφεται πρὸ τῶν δασῶν, ἅτινα κυκλοῦσιν αὐτοὺς. Πᾶν τὸ τραχὺ διαλύεται· πᾶσα ἀγριότης χάνεται. Ἄλλο θέαμα, ἄλλα θέλητρα, ἄλλα κάλλη παρουσιάζονται ἀνυπόπτως ἐκεῖθεν. Αἱ γόνιμοι γελῶσαι κοιλάδες, τὰ μοναστήρια, ὁ ποταμός, ὡς ἀργυρὰ ταινία διερχόμενος διὰ μέ-
σου μανιώδους βλαστήσεως, καὶ αἱ μακραὶ σει-
ραι τῶν ὄρεων, ἐν ἀτελευτήτῳ ἐναλλαγῇ χρω-
μάτων, ἐπὶ τοῦ μέλανος, τοῦ βαθέως πρασίνου, μέχρι τοῦ ὑπολεύκου κυανοῦ, αἱ πεδιάδες αἰτι-
νὲς εἰς τὴν ἀμφιβολίαν τῆς ὁράσεως φαίνονται ὡς θάλασσα, ἐπὶ τῆς ὁποίας ἐλαφρά, διαφανὴς ἐπικάθηται ἡ ὁμίχλη, ὅλα παρουσιάζουσιν ἐν συμπλέγματι θαυμασίαν εἰκόνα βυθίζουσαν τὸν θεατὴν εἰς ὄνειροπολήσεις. Ἀπὸ δὲ τῶν πεδιάδων ἐκείνων οὐδεμία φθάνει μέχρι τοῦ βράχου βοή· οὐδέποτε πλαταγεῖ ἡ τρικυμία, οὐδὲ φθάνουσιν αἱ κινήσεις τῆς κάτωθεν ζωῆς. Γαλήνη βασιλεύει, τὴν ὁποίαν δὲν δύναται ὁ νοῦς νὰ φαντασθῇ ἄλλως ἢ εἰς αἰῶνας τῶν αἰώνων ἀτάρακτον, δρο-
σογελῶσαν, ἐρωτοτροποῦσαν καὶ διδουσαν τὴν ιδέαν τῆς Ἐδὲμ ὡς τὴν ἐνετύπωσαν εἰς τὴν παι-
δικὴν μας φαντασίαν αἱ ἀναγνώσεις τῆς ἀγίας Γραφῆς. Καὶ πρὸ τοῦ ἀθανάτου αὐτοῦ κάλλους, ὅπερ διανοίγεται ἐνώπιόν σου, ἐπιθυμεῖς προβαί-
νων εἰς τὰ χεῖλη τοῦ βράχου, μετὰ φωνήν, ἥτις νὰ πληρώσῃ πέραν καὶ πέραν τὴν χώραν ἐκείνην, νὰ βροντοφωνήσῃ: «Δόξα εἰς τὴν Φύσιν! τοιοῦτον θέαμα οὐδέποτε εἶχεν ὄνειρευθῇ ἡ ψυχὴ μου».

ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΒΕΛΛΙΑΝΙΤΗΣ

ΜΙΚΡΑ ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ

ΜΟΝΑΣΙΑ

Εἰς βαθεῖαν ἑαρινὴν νύκτα κοιμάται ἡ θάλασσα.

Μακρὰ καὶ ἀπαλὴ περνᾷ ἡ πνοὴ τῶν κυμάτων διὰ τοῦ ἀέρος, ἐπάνω—ἔως ἐπάνω εἰς τὰ πολλὰ ἄστρα βασιλεύει σιωπὴ—μὲ ῥυθμὸν κανονικὸν ἀναπνέει ἡ Νύκτα.

Καὶ ἐκεῖ, ὅπου εἰς τὴν ὄχθην, προεζέχουν οἱ τεφροὶ τραχεῖς βράχοι, ἐκεῖ ὅπου ἡ Νύκτα εἶνε πολὺ σκοτεινότερα καὶ σιωπηλότερα, ἐκεῖ περιφέρεται μὲ μακρὸν ἔνδυμα ἡ Μοναζιά..... Ἀκροᾶται τὴν θάλασσαν..... ὑπόκωφος ἰχθεὶ καὶ βομβεῖ ἐκεῖ ἐπάνω ὡς ἀπὸ τὰ κύματα γεννημένους:

Βαθὺς κώδωνος τόνος.

Ἀπὸ τὸ νερὸν ἀνέρχεται, κάτι διὰ τοῦ ἀέρος αἰωρεῖται:

Κώδων.

Ἡ Μοναζιά κάθηται ἐκεῖ ὅπου προβάλλουν οἱ μεγάλοι βράχοι καὶ ἀκροᾶται...

Εἰς τὴν θάλασσαν ἦτο μίαν φορὰν μία νῆσος καὶ ἐπάνω εἰς τὴν νῆσον ἐφύτρωσε μία πόλις. Εἰς μίαν λυσσαλέαν θυελλώδη νύκτα κατεβυθίσθησαν νῆσος καὶ πόλις.

Ὅταν ἡ Νύκτα εἶνε περισσότερον σιωπηλὴ, ὅταν ἡ Μοναζιά κατασκηνώσῃ πλησίον τῶν τραχέων βράχων, τότε ἰχοῦν οἱ κώδωνες τῆς καταποντισμένης πόλεως:

Τώρα... τώρα ἰχοῦν....

Ἡ μουσικὴ αὕτη διολισθαίνει διὰ τῆς ψυχῆς μου καὶ τὴν κάμνει λείαν, ὅπως εἶνε ἡ θάλασσα εἰς τὴν ἑαρινὴν νύκτα.

Αἰσθάνομαι ὅτι εἶμαι βαθεῖα, βαθεῖα μόνος, κάθημαι κοντὰ εἰς τὸν τραχὺν βράχον καὶ ἀκροᾶμαι τὴν ψυχὴν μου...

Ο ΟΔΟΙΠΟΡΟΣ ΚΑΙ Η ΝΥΚΤΑ

Γεμάτος ἀπὸ καύσωνα καὶ γεμάτος ἀπὸ κονιορτὸν καὶ κάματον ὑπῆρξεν ὁ δρόμος του. Κοιλάδες καὶ βουνὰ καὶ βουνὰ καὶ κοιλάδες. Τὴν ζωὴν μιᾶς ὁλοκλήρου ἡμέρας προσεῖδεν ὁδοιπορῶν, διότι ἐξεκίνησεν ὅταν ἡ Αὐγὴ ἔψαυσε πορφυρὰ τὴν κλίνην του—καὶ τώρα ἐφύσησαν ἤδη αἱ μικραὶ αὔραι.

Κουρασμένος διέβη μὲ βραδὺ βῆμα τὴν παλαιὰν πύλην τῆς ξένης πόλεως. Δὲν τὸν ἔφερεν ἐδῶ ἀγάπη,—ὄχι νοσταλγία—ὄχι ἀντάμωσις—μόνον ἡ ἐξωτερικὴ ζωὴ καὶ ἡ ἐργασία.

Τὰ ξένα τεῖχη τὸν παρετήρουν μεγάλα μὲ μεγάλους ἀτενεῖς ὀφθαλμοὺς καὶ οἱ ἄνθρωποι ἐπίσης ἔστρεφον τὴν κεφαλὴν: Δὲν εἶνε ἀπ' ἐδῶ.

Ὡ μεγάλη ἔρημία τῆς ἀποδημίας, ὦ μόνωσις ἐν τῷ μέσῳ τοῦ πλήθους!

Περιεπλανᾶτο διὰ τῶν ὁδῶν, ἡ Ξένη ὕψωσε τὸν μακρὸν, σκελετώδη, ψυχρὸν δάκτυλόν της:

Ποῦ εἶνε ἡ πατρίς σου; Ποῦ εἶνε τὸ σπίτι σου;

Μικρὰ διηγήματα

Ἔδωκε χρήματα καὶ τὸν ὠνόμασαν "Κύριον," καὶ "ξένον των," καὶ τῷ ἔδειξαν ποῦ νὰ κοιμηθῇ.

Ἄλλ' ἡ καρδιά του ἐρρίγει, κατετρύχετο ἀπὸ τὴν ἐπιθυμίαν μιᾶς θερμότητος, ἐνὸς βλέμματος καὶ ἐνὸς χαιρετισμοῦ "καλῶς ἦλθες". Κατέβη πάλιν εἰς τοὺς δρόμους, ὡς νὰ ἐπρόκειτο νὰ ζητήσῃ—καὶ ἡ μελαγχολία του τὸν ἔφερε πολὺ μακράν, ἔξω ἀπὸ τὴν πόλιν εἰς ἓνα λόφον. Ἐκεῖ ἐκάθισε καὶ παρετήρει μὲ κενοὺς ὀφθαλμοὺς κάτω τὰς ὁξείας στέγας, πέραν τὴν πεδιάδα, διὰ τῆς ὁποίας εἶχεν ὁδοιπορήσῃ.

Ἡρέμως μαρμαίροντα ὠλίσθαινον τὰ χρώματα τῆς ἐσπέρας διὰ τῶν ἀγρῶν, κυανᾷ, τεφρᾷ, κοκκινωπᾷ καὶ ἄλλα διὰ τὰ ὁποῖα δὲν ἤξευρε κανὲν ὄνομα· προσέπιπτον πρὸς στιγμὴν εἰς τοὺς σκοτεινοὺς ἀγροὺς καὶ ἐπροχώρουν ὡς ἀπαλαὶ μετέωροι σκιαὶ ἡ ποιητικῶν πέπλοι. Ὁ ποταμὸς ἔστιλβεν ὡς θαμβὸς ἄργυρος καὶ ἐγένετο στενότερος καὶ περιειλίσσετο καὶ ἐκάμπτετο, ἔως ὅτου τέλος μακράν, μακράν συνεχέτο εἰς τὸ λυκόφως. Ἐκεῖ ὅμως ὅπου ἐπιπτον ἐπ' αὐτοῦ αἱ ἐσπεριναὶ ἀκτῖνες ἐμάρμαιρε ποικιλόχρους καὶ ὁ ξένος εἶδε μὲ πόνον τὸ σπινθηρίζον βεῦμά του, τὸ διευθυνόμενον πρὸς τὴν πατρίδα του.

Εἰς τὸν ὀρίζοντα ἐπεκάθητο μακρά, ἐκτεταμένα σκοτεινὰ σύννεφα, ὡς μελαγχολικαὶ τοῦ θεοῦ σκέψεις—ἡ μὴ ἦσαν ὡς πένθιμος πέπλος εἰς μακρινὰς πύλας; Ὁ ἥλιος ἀπέστειλεν ἐπάνω των μίαν τελευταίαν λάμψιν· ἔξωγράφησε χρυσὰς ταινίας εἰς τοὺς κροσσοὺς τῶν συννέφων. Κατὰ μικρὸν κυανοὺς ἀτμὸς καὶ ἀναθυμίας ἀνῆλθεν εἰς τὰ μακράν καὶ εἰς τὰ πλησίον καὶ ἔκαμε τὸ τοπίον θαυμάσιον ὡς ὄνειρον πλήρες προαισθημάτων.

Ἀπεκάλυψε τὴν κεφαλὴν του καὶ ἀφῆκε τὸ μέτωπόν του εἰς τὰ φιλήματα τῆς ἡπίας πνοῆς, ἥτις ἔπνεεν ἀπὸ τὴν πεδιάδα εἰς τὸν λόφον.

Ἡ χρυσὴ ταινία ὥχριασε, σιγὰ ἤνθησαν εἰς τὸν οὐρανὸν τὰ σιωπηλὰ ἄστρα εἰς τὴν αἰωνίαν των ἀπειρίαν—ἡ μεγάλη σιγὴ ἐξηπλώθη ἐπὶ τοῦ κόσμου.

Ὅτε διηύθυνε πάλιν τὸ βλέμμα του κάτω πρὸς τὰ βάθη, ἡ καρδιά του ἐποθήθη· ἦτο ὡς νὰ ἐκαθρεπτίζετο ὁ οὐρανὸς ἐπάνω, κάτω εἰς μεγάλην μαύρην νεκρικῶς σιωπηλὴν θάλασσαν.

Ὅπου ἔκειτο ἡ πόλις, ἐκεῖ ἐκολύμβων ἀναρίθμητα φῶτα, ὥχρά, λευκά, κιτρινωπὰ καὶ ἐρυθρά, καὶ ὅλον ἐνέαν ἀνεδύοντο, καὶ ὅλον ἐνέαν μακρότερα ἐλάμπον—φλογερὰ ἄνθη.

Τρέμων προσέβλεπεν ἄνω καὶ κάτω τοῦτο τὸ κάλλος καὶ συνέπτυξε τὰς θερμὰς χεῖράς του.—Τῷ ἐφαίνετο ὡς νὰ ἠσθάνετο τὴν προσέγγισιν τῆς ἱερᾶς, νυκτίας βασιλείας, ἥκουε τὰ ἄφωνα τῆς τραγούδια καὶ ἔβλεπεν αὐτὴν ὑφαίνουσαν τὸν τάπητα καὶ ὅλον ἐνέαν φῶτα ἐνύφαινε εἰς αὐτόν,—φωτεινὰ ῥόδα.

Ὅταν ἐπέστρεψεν εἰς τὴν ξένην πόλιν, δὲν ἤκουε πλέον τὰ ἄσματα,—ἀλλ' εἰς τὸ ὄνειρόν του ἐνεφανίσθη μία γυνή, τὴν ὁποίαν ἐγνώριζε. Μακρὰ μαύρα μαλλιά περιέβαλλον τὸ ἀνάστημά της, στέφανος ἐλάμπε μὲ λάμψιν ὀπαλλίνην ἐπὶ τῆς κεφαλῆς της. «Εἶμαι ἡ Νύκτα», εἶπε μειδιῶσα καὶ ἐπέθηκε ῥαδινὰς, λεπτοφυεῖς χεῖρας ὡς μητέρα ἐπὶ τῆς καρδίας του.

ΑΝΘΟΣ

Δύο κυπάρισσοι ὠρθοῦντο ἀκίνητοι ὡς στηλαὶ εἰς τὸν αἶρα—σιωπηλαί, ἱεραι ὕψηλαὶ κυπάρισσοι.

Βαθεῖα ὑποκάτω αὐτῶν εἶνε ἄλλο σκοτεινὸν φύλλωμα, δεξιὰ μία διοψὶς πρὸς τὰ μακράν. Ἐκεῖ ὅλως διόλου πρὸς τὰ ὀπίσω ἐγγίζει ἡ γῆ τὸν οὐρανόν. Κοκκινωπὴ πνοὴ διέρχεται τὸ περιθώριόν του—ἔπειτα ὅλα γίνονται κυανᾷ—κυανοὺς βαθὺς οὐρανός.

Πρὸς τὴν κοκκινωπὴν ἐκείνην λάμψιν βλέπεις ἀπὸ τὸν ἐξώστην σου, τὴν κεφαλὴν σου πρὸς λιθόκτιστον στῦλον κλίνουσας καὶ τὰς ὠχρὰς χεῖρας ἐπὶ τῶν ψυχρῶν κιγκλίδων στηρίζουσας — τὰς θερμὰς χεῖρας.

Τὸ βλέμμα σου διέδραμε τρέμον τὸ διάστημα, καὶ ἐστάθη ἐπὶ τοῦ περιθωρίου τῆς γῆς, ἐκεῖ ὅπου ἐπακκουμβᾷ ὁ οὐρανός. Ὁ ὀφθαλμός σου εὐρύνεται ἡρέμα καὶ προσηλοῦται στερεώτερον... καὶ δὲν βλέπει ἀπλανὲς καὶ σιωπηλὸν παρὰ ἓν μόνον σημεῖον.

Ἀπὸ τοῦ ἐδάφους ἀνέρχονται περιελισσόμενα ἄνθη πρὸς τὴν οἰκίαν καὶ τὴν περιβάλλουν μὲ τὸ ποικίλον δίκτυόν των τόσον δειλῶς πυκνά, ὥς νὰ ἐντρέποντο διὰ τὴν πλατεῖαν ἀσχημίαν καὶ πτωχείαν τῆς — ἀναρριχῶνται ἐπάνω, τὰς κάλυκας ὅλα πρὸς τᾶνω στρέφοντα: πρὸς σέ.

Τὸ ἄκρον τοῦ ποδός σου ἐξέρχεται ὀλίγον ἀπὸ τὰς σιδηρᾶς κιγκλίδας, μία ἀπὸ τὰς ἀμαυρὰς κάλυκας ἐκτείνεται, ἐγγίζει μὲ τὸν ἀκρότατον κροσσόν τῆς τὸν πόδα σου, καὶ ἔως εἰς τὰ βρῦα κάτω τρέμει ἡ περιπλοκάς... σὺ δὲν τὸ αἰσθάνεσαι.

Εἰς τοὺς ἀγροὺς αὐξάνουν αἱ σκιαί, αἱ καλάμαι τῆς πόας ἀνορθοῦνται ἡσύχως, σχεδὸν τὴν ἀκούει κανεὶς πῶς ὀλισθαίνει πρὸς τᾶνω. Αἱ καλάμαι, τὰ ἄνθη, αἱ κάλυκες, αἱ ἔλικες, ὅλα ὑψώνουν τὴν κεφαλὴν καὶ βλέπουν ὅλα πρὸς τὸ μέρος ἐκεῖνο εἰς τὸ ὅποιον βλέπεις.

Ἔδυσσε πρᾶγματι;

Καὶ θροεῖ ὀλόγυρα ἡ βαθεῖα, βαθεῖα ἀναπνοὴ τῆς φύσεως, ἡ ὁποία ἀπομυζᾷ τὴν πρώτην δροσίαν τῆς ἐσπέρας μὲ διογκούμενα χεῖλη...

Δὲν εἶσαι καὶ σὺ ἄνθος; Ἀδελφὴ αὐτῶν τῶν ἐκεῖ κάτω;... Ἐν ἀπαλὸν καὶ τρυφερὸν εὐκαμπτον καὶ εὐλύγιστον ὄν, τὸ ὅποιον προσβλέπει μὲ τὸ οὐράνιον τοῦ βλέμμα καὶ ψιθυρίζει δειλά: «Παρακαλῶ, παρακαλῶ, μὴ μὲ πειράξης!...» — Τρυφερόν, — ραδινόν — ἐλαφρόν, εὐκαμπτον καὶ εὐλύγιστον.

Δὲν εἶσαι; Δὲν βλέπεις καὶ σὺ πρὸς τὸν οὐρανὸν ἐπάνω καὶ περιμένεις νὰ σὲ βρέξῃ ἡ δρόσος καὶ νὰ ἔλθῃ ὁ ἄνεμος τῆς νυκτός;

Εἰς τὸν μεγάλον σκοτεινὸν ὀφθαλμόν σου μαρμαίρει μία λάμψις, ἓν φῶς ἐκλάμπει καὶ αἱ μακραὶ βλεφαρίδες σου συσπῶνται — κλαίεις;

Ἡ μήπως ἦσαν αἱ σταγόνες τῆς δρόσου, αἱ ὁποῖαι πίπτουν, τὰ βράδυα, ἀπὸ τὰ ἄνθη;

ΕΡΝΣΤ ΧΑΡΤ

Η ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ

ΕΙΣ ΤΟ ΕΡΓΟΝ ΤΟΥ ΙΨΕΝ

[Ὁ Ὅσπ-Λουριέ ὑπὸ τὸν τίτλον «ἡ κοινωνικὴ φιλοσοφία εἰς τὸ θέατρον τοῦ Ἰψεν» ἐδημοσίευσεν ἓνα τόμον τῆς μικρᾶς βιβλιοθήκης τῆς «συγχρόνου φιλοσοφίας τοῦ Ἀλκάν», εἰς τὸν ὅποιον ἐξετάζει τὴν ἐκ τοῦ δραματικοῦ ἔργου τοῦ μεγάλου νορβηγικοῦ συγγραφέως ἀπορρέουσαν φιλοσοφίαν, κατὰ τὰς δύο αὐτῆς ὁψεις, τὴν ἀρνητικὴν καὶ τὴν θετικὴν· καὶ ἡ μὲν ἀρνητικὴ ἀναφέρεται εἰς τὸ οἰκοδόμημα τὸ ὅποιον πρέπει νὰ κατακρημνισθῇ καὶ τὸ ὅποιον εἶνε ἡ ἐνεστώσα κοινωνία, ἡ δὲ θετικὴ ἀναφέρεται εἰς τὸ οἰκοδόμημα τὸ ὅποιον εἶνε ἡ νεωτέρα κοινωνία. Ἐκ τοῦ πρώτου μέρους τῆς ἐνεστώσης κοινωνίας μεταφέρομεν ἐνταῦθα τὸ περὶ οἰκογενείας κεφάλαιον].

Ἡ οἰκογένεια συμμετέχει περισσότερον παντὸς ἄλλου εἰς τὴν διαφθοράν καὶ τὴν κατὰπτωσιν τῆς ἐνεστώσης κοινωνίας. Ἐδῶ ἐγκτεται τὸ ἀληθὲς νόσημα καὶ πρέπει νὰ ἔχωμεν τὸ θάρρος νὰ τὸ ὁμολογήσωμεν. Εἰς τὴν *Κωμῶδιαν* τοῦ ἔρωτος, εἰς τὴν *Αγριόπασιαν*, εἰς τοὺς *Βονκόλακας*, εἰς τὸ *Κουκλόσπιτο* ὁ Ἰψεν μᾶς τὸ λέγει μὲ στωικὴν δύναμιν καὶ παρρησίαν. «Ὁ γάμος σας! ἀναφωνεῖ ὁ Φάλκ, εἰς τὴν *Κωμῶδιαν* τοῦ ἔρωτος, ἀλλ' εἶνε ἡ ἐνωσις δύο καταστάσεων ποῦ ταιριάζουν, δὲν εἶνε διόλου ἔρως!» Ὁ ἔρως ὅστις μόνος ἔπρεπε ν' ἀποτελῇ τὰς ἐνώσεις, ἐξωρίσθη ἐξ αὐτῶν, πρυτανεύει δὲ μόνον ὁ κῶδιξ. Ὁ συμβολαιογράφος συντάσσει τὰ συμβόλαιον ὅπου ἕκαστος καθορίζει τὰ συμφέροντά του, ὅπου ὁ σύζυγος συζητεῖ τὸ ποσὸν τῆς προίκο, ὅπου ἡ γυνὴ κάμνει ὑπολογισμούς καὶ ὅπου ζητοῦν ν' ἀπατήσουν ἀλλήλους. «Ὁ ἔρως ἔπαυσε νὰ εἶνε πάθος, λέγει ὁ Ἰψεν εἰς τὸ αὐτὸ δράμα, εἶνε ἐπιστήμη καταλογικῶς γεγραμμένη, ἐπάγγελμα, μὲ τὰς συντεχνίας, τὴν σημαίαν του. Οἱ μνηστῆρες καὶ οἱ σύζυγοι ἀποτελοῦν τὰ στελέχη, καὶ τὰ γεμίζουν μὲ συνοχὴν ὁμοίαν πρὸς τὴν τῶν θαλασσιῶν φυτῶν». Ὁ ἔρως δὲν εἶνε πλέον θεῖον συναίσθημα, εἶνε κακία. Κατὰ τοὺς κανόνες τῆς νεωτέρας κοινωνίας, ὁ ἀνὴρ δὲν νυμφεύεται τὴν γυναῖκα, ἀλλὰ τὴν προικὰ τῆς. Οἱ γάμοι, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον περιουσίαν τῆς. Οἱ γάμοι, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον

στον εἶνε ἀνθήκος ἀγορὰ ὅπου οἱ νέοι πωλοῦνται ἀντὶ χρυσοῦ.

«Ὁ γάμος, λέγει ὁ Βέβελ, πρέπει ν' ἀποτελῇ ἐνωσιν, τὴν ὁποίαν ἀπαρτίζουν δύο ὄντα ἐξ ἀμοιβαίου ἔρωτος καὶ πρὸς ἐπίτευξιν τῶν φυσικῶν τοῦ γένους σκοπῶν. Ἀλλὰ τὸ ἐλατήριον τοῦτο κυρίως εἰπεῖν ὑφίσταται σπανιώτατα ἐπὶ τῶν ἡμερῶν μας. Τούναντίον, ὁ γάμος θεωρεῖται ὑπὸ τῶν πλείστων γυναικῶν ὡς καταφύγιον, εἰς τὸ ὅποιον ὀφείλωσι νὰ εἰσέλθωσιν ἀντὶ πάσης θυσίας, ἐν ᾧ ὁ ἀνὴρ ἀφ' ἑτέρου ζυγίζει καὶ ὑπολογίζει λεπτομερῶς τὰ ὑλικά πλεονεκτήματά του. Καὶ ἡ κτηνώδης πραγματικότης φέρει καὶ εἰς αὐτοὺς τοὺς γάμους εἰς τοὺς ὁποίους τὰ ἐγωιστικά καὶ εὐτελῆ ἐλατήρια δὲν ἀσχοῦν καμμίαν ἐπίδρασιν, τόσας διαταράξεις, καὶ τόσα στοιχεῖα ἀποσυνθέσεως ὥστε οὗτοι σπανίως ἐκπληρώνουν τὰς ἐλπίδας, τὰς ὁποίας οἱ σύζυγοι ἐθώπευσαν εἰς τὸν νεανικὸν ἐνθουσιασμόν των καὶ εἰς ὅλον τὸ πῦρ τοῦ πρώτου τῶν ἔρωτος».

Ὁ σύγχρονος γάμος εἶνε νόμιμος μορφή τοῦ ἐταιρισμοῦ, ἐπιφέρων τὴν ἐλάττωσιν τῆς γονιμότητος καὶ τὴν μείωσιν τοῦ πληθυσμοῦ.

Ἡ αἰτία τῆς ἐξασθενήσεως τῆς γεννήσεως εἶνε γνωστὴ· τὴν ἀποφασίζει ἡ θέλησις τοῦ ἀνθρώπου. «Δὲν εἴμεθα ἀρκετὰ πλούσιοι διὰ νὰ δώσωμεν εἰς τὸν ἑαυτὸν μας αὐτὴν τὴν πολυτέλειαν». Τὰ τέκνα εἶνε φορτίον ἐλαττώγον τὰς ἐγωιστικὰς ἀπολαύσεις τῶν γονέων. Οἱ πλούσιοι δὲν θέλουν ν' ἀφήσουν πολλοὺς συγκληρονόμους τῆς περιουσίας των· οἱ ὀλιγώτεροι πλούσιοι φοβοῦνται μὴ ὑποκύβουν ὑπὸ τὸ βάρος πολυαριθμοῦ οἰκογενείας. Μόνον αἱ δυστυχεῖς οἰκογένειαι ἔχουν πολλὰ τέκνα. Ὅσον αὐξάνουν ὁ πλοῦτος καὶ ἡ εὐπορία, τόσον ἐλαττοῦται ὁ ἀριθμὸς τῶν τέκνων. Οἱ πτωχοὶ εἶνε ὀλιγώτερον φηρότεκνοι τῶν πλουσίων, διότι δὲν ἔχουν τὴν ἀνησυχίαν τῆς διανεμητέας κληρονομίας. Ἀλλ' ὅμως αἱ ἐλευθεραὶ ἐνώσεις συντελοῦνται εὐκολώτερον μεταξὺ τῶν ἐργατῶν.

Ἡ ἐνεστώσα, ἡ κυβερνώσα κοινωνία ἀποδο-

κιμάζει καὶ καυτηριάζει τὴν ἐλευθέραν ἔνωσιν. Ὁ πάστωρ Μάνδερς ἀποκαλεῖ ἐστὶν τὴν οἰκογένειαν, εἰς τὴν ὁποίαν ὁ ἀνὴρ συζῇ μὲ τὴν γυναῖκά του καὶ τὰ τέκνα του.

Ὁσβάλδος, ζωγράφος.—Ναί, ἡ μὲ τὰ παιδιὰ του καὶ μὲ τὴν μητέρα τῶν παιδιῶν του.

Μάνδερς. Ἀλλὰ... δι' ὄνομα Θεοῦ!

Ὁσβάλδος. Τί τρέχει;

Μάνδερς. Νὰ ζῇ... μὲ τὴν μητέρα τῶν παιδιῶν του;

Ὁσβάλδος. Ναί... Ὁὰ ἐπροτιμούσατε νὰ τὴν διώξη;

Μάνδερς. Ἀλλὰ πῶς εἶνε δυνατόν ἕνας ἄνδρας ἢ μία γυναῖκα, οἱ ὅποιοι ἔχουν... ἔστω καὶ ὀλίγην ἀνατροφήν, νὰ συμφωνήσουν εἰς ἔνωσιν τοιοῦτου εἶδους, ἐμπρὸς εἰς τὰ μάτια ὅλου τοῦ κόσμου;

Ὁσβάλδος. Αἶ, τί θέλετε νὰ κάμουν; Μία κόρη πτωχή... χρειάζονται πολλὰ χρήματα διὰ νὰ ὑπανδρευθῇ. Τί θέλετε νὰ κάμουν;

Μάνδερς. Τί θέλετε νὰ κάμουν; Νὰ σᾶς τὸ πῶ ἐγὼ τί πρέπει νὰ κάμουν. Πρέπει νὰ ζήσουν ὁ ἕνας μακριὰ ἀπὸ τὸν ἄλλον.

Ὁσβάλδος. Αὐτὸς ὁ λόγος δὲν θὰ ἔφερε με- γάλον ἀποτέλεσμα εἰς ἡμᾶς, νέους, μὲ φλογερὰ αἰσθήματα, ἐρωτευμένους.

Μάνδερς. Καὶ ἡ ἐξουσία ποῦ ἀνέχεται τοιαῦτα πράγματα καὶ τ' ἀφίνει νὰ διαπράττωνται ἡμέρα μεσημέρι. Καὶ αὐτὴ ἡ ἀνηθιότης ἐπιδεικνύεται ἀναισχύντως, ἀποκτᾷ δικαίωμα ἐγκαταστάσεως.

Ὁ Μάνδερς καὶ οἱ ὅμοιοί του ὑπερεξαίρουν τὴν οἰκογένειαν. «Ἡ ἐστία εἶνε ἡ βᾶσις τῆς οἰκογενείας» λέγουν. Μήπως ἡ οἰκογένεια δὲν εἶνε ἡ βᾶσις τῆς κοινωνίας; Ἐνα εὐάρεστο σπιτικό, φίλος πιστός, ἕνας μικρὸς κύκλος διαλεκτός, εἰς τὸν ὁποῖον κανὲν δυσαρμονικὸν στοιχείον δὲν ἔρχεται νὰ φέρῃ τὴν ταραχήν;» (Ἰψεν Στιχοῖματά τῆς κοινωνίας).

Ναί, ἡ οἰκογένεια εἶνε ἕν ἐκ τῶν ἰσχυροτάτων στοιχείων τῆς κοινωνίας, ἀλλ' ἂν ἡ ἀρχαία οἰκογένεια παρουσίαζεν ἀληθὴ ἐνότητα, ἡ ἐνεστώσα οἰκογένεια εἶνε ἀσθενὴς καὶ ὡχρὰ ἀνταύγεια ἐκείνης.

Ὁ γέρον διεφθαρμένος Βερλέ, ἀφ' οὗ ἱδρύσε τὸν πλοῦτόν του ἐπὶ τῶν ἐρειπίων τοῦ Ἐκδαλ, μετὰ βίον κραιπάλης, ὅστις ἔγεινεν αἰτία τοῦ θανάτου τῆς γυναίκος του, ἀποφασίζει νὰ κανονίσῃ τὴν ψευδῇ θέσιν του καὶ νὰ νυμφευθῇ τὴν κυρίαν Σβέρμπη, γυναῖκα ἀνταξίαν του ὑφ' ὅλας τὰς ἐπόψεις. Διὰ ν' ἀποφύγῃ τὰς κακὰς γλώσσας, ἀποτείνεται εἰς τὸν υἱόν του Γρηγόριον, ὅστις ζῇ μόνος, εἰς τὸ ἐργοστάσιον.

Γρηγόριος. Ἄ! ἔτσι! ἐπειδὴ πρόκειται διὰ τὴν Κυρίαν Σβέρμπη, ἥτο ἀνάγκη μιᾶς οἰκογενειακῆς εἰκόνας εἰς τὸ σπίτι, μερικῶν συγκινητικῶν σκηνῶν μεταξὺ τοῦ πατρὸς καὶ τοῦ υἱοῦ. Ἡ οἰκογενειακὴ ζωὴ!... Ὁὰ ἔκαμνε τόσῃν καλὴν ἐντύπωσιν ἂν εἰμποροῦσε νὰ εἴπῃ ὁ κόσμος ὅτι ὁ υἱὸς ὑπὸ τὸ κράτος τῆς νύκτας εὐλαθείας ἐπέστρεψεν εἰς τὴν οἰκίαν διὰ νὰ παρκασταθῇ εἰς τοὺς γάμους τοῦ γηραιοῦ πατρὸς του. Τί θὰ ἔμενεν ἀπὸ ὅλας ἐκείνας τὰς φήμας, αἱ ὁποῖαι παριστάνουν τὴν δυστυχὴ μακαρίτισσαν ὅτι ἀπέθανεν ἀπὸ τὴν λύπην καὶ ἀπὸ τὰ βᾶσανα; Οὔτε ἡχώ κἄν, θὰ τὴν ἐξηφάνιζεν ὁ υἱός.

Βερλέ. Γρηγόρη!... Ἄ, τὸ βλέπω· δὲν ὑπάρχει εἰς τὸν κόσμον ἄνθρωπος, τὸν ὁποῖον νὰ σέβεται ὀλιγώτερον ἀπὸ ἐμέ.

Γρηγόριος. Σὲ εἶδα ἀπὸ πολὺ κοντά.

Βερλέ. Μὲ εἶδες μὲ τὰ μάτια τῆς μητέρας σου.

Γρηγόριος. Ἡ εὐπιστος ἐκείνη φύσις ἔχει πιασθῇ εἰς δίκτυον ἀπιστίας, κατοικοῦσα ὑπὸ τὴν αὐτὴν στέγην μὲ ἄλλας γυναῖκας... τὰς ὑπερρετρίδας τῆς... χωρὶς νὰ ὑποπτεύεται ὅτι ἡ οἰκογενειακὴ τῆς ἐστία ἐστηρίζετο ἐπὶ ἐνὸς ψεύδους. Ἡ ὑπαρξίς σου μοῦ φαίνεται, ὅταν τὴν παρατηρῶ μὲ προσοχήν, ὡς πεδῖον σφαγῆς ἐστρωμένον μὲ πτώματα.

Εἰς τὸ αὐτὸ δῶμα ὁ Χιάλμαρ ἐρωτᾷ τὴν γυναῖκά του περὶ τοῦ παρελθόντος τῆς. Ἐν τέλει αὕτη ὁμολογεῖ τὸν δεσμόν τῆς μετὰ τοῦ Βερλέ, τὸν ὁποῖον ἀπεκάλυψεν εἰς τὸν σύζυγόν τῆς ὁ Γρηγόριος.

Χιάλμαρ. Πῶς εἰμπόρεσες νὰ μοῦ κρύψῃς ἕνα τέτοιο πρᾶγμα;

Τζίνα. Ναί, δὲν εἶνε καλὸν αὐτὸ ποῦ ἔκαμα· ἔπρεπε νὰ σοῦ τὸ ὁμολογήσω πρὸ πολλοῦ.

Χιάλμαρ. Ἐπρεπε νὰ μοῦ τὸ εἴπῃς ἀμέσως, τοῦλάχιστον θὰ εἴξευρα ποῖα εἶσαι.

Τζίνα. Ὁὰ μὲ ὑπανδρεύουσιν καὶ τότε, λέγε;

Χιάλμαρ. Πῶς εἰμπορεῖς νὰ τὸ φαντασθῇς;

Τζίνα. Δι' αὐτὸ δὲν ἐτόλμησα νὰ σοῦ εἰπῶ τίποτε. Δὲν εἰμποροῦσα νὰ προξενήσω τὴν ἰδίαν μου δυστυχίαν.

Αὐταὶ εἶνε αἱ βᾶσεις τῆς ἐνεστώσης οἰκογενείας· ψεῦδος καὶ διαφθορά· ὄργανον κέρδους ὡς εἰς τὴν Τζίναν, ἡ ὄργανον φιλαύτου ἡδονῆς ὡς εἰς τὸν Χέλμερ.

Ὁ ἀνὴρ καὶ ἡ γυνὴ ὑποφέρουν ἐκ τῆς καταστάσεως ταύτης τῶν πραγμάτων, ἀλλ' ἡ γυνὴ ὑποφέρει περισσότερον. Ὁ ἀνὴρ, λέγει ὁ Βέβελ, ἀπὸ τὸν ὁποῖον προέρχεται συχνότερα τὸ σκάνδαλον ἐν τῷ γάμῳ, ἐνεκα τῆς ὑπερτέρας θέσεώς του, δύναται ν' ἀποζημιωθῇ ἄλλοι.

— Ἰδοῦ με, λάβε με.

— Γυναῖκα, ἀποκρίνεται ὁ εὐλαθὴς μαθητὴς τοῦ Ναζωραίου, ἐπίστρεψε εἰς ἐκεῖνον, τοῦ ὁποῖου εἶσαι σύζυγος ἐνώπιον τοῦ νόμου.

Ἡ ὁρμὴ ἥτις τὴν ὥθησε πρὸς τὴν εὐτυχίαν καὶ τὴν ἐλευθερίαν κατεστάλη ταχέως· ἡ κυρία Ἀλβιγγ ἔγεινε πάλιν ἡ σύζυγος, διὰ τὴν ὁποίαν ἡ ζωὴ εἶνε κοιλὰς κλαυθμῶνος, καὶ ἥτις δὲν δύναται νὰ σκορπίσῃ τριγύρω τῆς τὸ φῶς καὶ τὴν εὐθυμίαν εὐτυχῶς ψυχῆς. Ἐπὶ εἰκοσιν ἔτη ἡ θαυμασία αὕτη γυνὴ εἶχε τὴν γενναιοῦτητα νὰ κρύψῃ ἀπὸ ὅλους τὴν ἀθλιότητα τοῦ οἰκογενειακοῦ τῆς βίου. «Ἵπέφερα πολλὰ μέσα εἰς αὐτὸ τὸ σπίτι, ὁμολογεῖ βραδύτερον. Διὰ νὰ συγκρατήσω τὸν σύζυγόν μου τὰς νύκτας ἡναγκαζόμενη νὰ γίνωμαι ἡ σύντροφος τῶν μυστικῶν του ὀργίων. Ἠναγκάσθην νὰ καθίσω μόνη μαζὶ τοῦ εἰς τὴν τράπεζαν, νὰ πίνω καὶ νὰ συγκρούω τὸ ποτήρι μου μαζὶ τοῦ, ν' ἀκούω τὰς βωμολοχίας του, ἡναγκάσθην νὰ παλαίσω σῶμα πρὸς σῶμα μαζὶ τοῦ διὰ νὰ τὸν βάλω εἰς τὴν κλίνην. Ἀλλ' ὅταν ὑπέστην τὴν τελευταίαν προσβολήν, ὅταν εἶδα εἰς τὴν ἀγκάλην τοῦ συζύγου μου τὴν ὑπέρτριάν μου, τότε...» Τότε ἐπανίσταται, θέλει νὰ διδάξῃ τὸν υἱόν τῆς τὴν «ἀληθὴ ζωὴν». Ἡ Νόρα, ἐπαναστατήσασα ὁμοίως κατὰ τοῦ ψεύδους τῆς συζυγικῆς ζωῆς, ἐγκαταλείπει ἐντελῶς τὴν οἰκίαν καὶ τὰ παιδιὰ τῆς.

Αὕτη δὲ ἡ οἰκογένεια πρόκειται νὰ μορφώσῃ τὴν νέαν γενεάν.

«Ἡ οἰκογένεια πρέπει νὰ εἶνε ἰσχυρὸν δένδρον, τοῦ ὁποῖου αἱ ρίζαι βυθίζονται πολὺ βαθέως εἰς τὸ ἔδαφος, ἐν ᾧ αἱ κορυφαὶ ὑψοῦνται πρὸς τὸν οὐρανὸν καὶ οἱ προστατευτικοὶ κλάδοι τοῦ καλύπτουν ἐνὺ διάστημα. Ἀλλὰ τώρα «κατήντησεν ἰσχυρὸν δενδρύλλιον, χωρὶς ρίζας, τοῦ ὁποῖου τὸ πενήχρον φύλλωμα εἶνε ἀνίκανον νὰ χρησιμεύσῃ ὡς καταφύγιον», λέγει εἰς σύγχρονος φιλόσοφος.

Οἱ ρωμαῖοι καὶ πυκνοὶ βλαστοὶ μόνον ἀπὸ οἰκογενειανίσχυράν ἡμποροῦν νὰ βλαστήσουν. Ὅσοι ἀντεράφησαν μωρῶς, δὲν δύνανται ν' ἀναθρέψουν φρονίμως τοὺς ἄλλους. Ὁλόκληρον πλῆθος τυφλῶν δὲν θ' ἀποτελέσῃ ποτὲ ἕνα βλέποντα, ὁμῆγυρις ἀσθενῶν δὲν θ' ἀπαρτίσῃ ποτὲ ἄνθρωπον ὑγιᾶ. Ὅταν σκέπτεται κανεὶς τὴν νέαν γενεάν, ἥτις μορφοῦται ἐν τῷ μέσῳ τοῦ διεφθαρμένου καὶ ἀνισορροποῦ τούτου περιβάλλοντος, πόνος, καὶ τρόμος ἀγωνιώδους συσφίγγει τὴν ψυχὴν!...

ΑΓΓΕΛΟΣ ΦΙΛΑΝΘΡΩΠΙΝΟΣ

Ἡ γυνὴ σπανίως εἰμπορεῖ νὰ τραπῇ εἰς τοὺς λοξοὺς δρόμους, ἐν πρώτοις διότι τοῦτο εἶνε περισσότερον ἐπικίνδυνον εἰς αὐτήν, ὡς προσδεχόμενον μέρος, δεύτερον δὲ διότι πᾶν βῆμα ἐκτὸς τοῦ γάμου καταλογίζεται εἰς αὐτὴν ὡς ἔγκλημα, τὸ ὁποῖον οὔτε ὁ ἀνὴρ οὔτε ἡ οἰκογένεια τῇ συγχωροῦν. Ἡ γυνὴ εἶνε ἡναγκασμένη νὰ θεωρῇ τὸν γάμον ὡς ἄσυλον, διότι ἐκτὸς τοῦ γάμου ἡ κοινωνία κατατάσσει αὐτὴν εἰς τάξιν οὐδὲν ἔχουσαν τὸ ἐπίζηλον.

Τὸ ὀλικὸν συμφέρον συνδέει τὰνθρώπινα ὄντα πρὸς ἄλληλα. Το ἐν μέρος γίνεται δούλον τοῦ ἑτέρου καὶ ἀναγκάζεται ἐκ «συζυγικοῦ καθήκοντος» νὰ ὑποβάλλεται εἰς τὰς οἰκειοτάτας τῶν θωπεϊῶν, διὰ τὰς ὁποίας ἴσως αἰσθάνεται περισσότεραν φρίκην ἢ διὰ τὰς ὕβρεις τοῦ ἡ τὰς αἰκίας του. Τοιοῦτος γάμος δὲν εἶνε χειρότερος τοῦ ἐταιρισμοῦ;

Ἡ ἐταίρα μέχρι τινὸς εἶνε ἐλευθέρη ν' ἀπαλ- λαχθῇ ἀπὸ τὸ ἐπαίσχυντον ἔργον τῆς, ἔχει τὸ δικαίωμα ν' ἀρνηθῇ νὰ πωλήσῃ τὰς θωπείας τῆς ἄνθρωπον, ὅστις διὰ ἕνα ἢ ἄλλον λόγον εἰς τῆς ἀρέσκει. Ἀλλὰ γυνὴ πωληθεῖσα ὑπὸ τοῦ δὲν τῆς ἀρέσκει. Ἀλλὰ γυνὴ πωληθεῖσα ὑπὸ τοῦ γάμου εἶνε ἡναγκασμένη νὰ ὑφίσταται τὰς θωπείας τοῦ αὐθέντου τῆς καὶ ὅταν ἀκόμη ἔχῃ πεῖσας λόγους νὰ τὸν μισῇ ἢ τὸν περιφρονῇ.

Ἡ ἰδέα ὅτι ἡ γυνὴ εἶνε ἴση πρὸς τὸν ἄνδρα ἀντίκειται εἰς τὰς προλήψεις τῶν ἀνδρῶν. Κατ' αὐτοὺς ἡ γυνὴ πρέπει νὰ εἶνε ὑποτεταγμένη, εὐπειθής, περιωρισμένη ἀποκλειστικῶς εἰς τὸ οἶ- κοκυρίο τῆς· ὀφείλει νὰ καταστέλλῃ τὰς σκέψεις τῆς, τοὺς προσωπικοὺς τῆς πόθους, καὶ ἂν ἀκόμη μέλλει ν' ἀποθάνῃ πνευματικῶς ἐκ τῆς καταθλι- πτικῆς ταύτης καταστάσεως. Πόσαι ἡθικαὶ ἀλ- γηδόνες, πόσα δάκρυα, πόσαι νύκτες ἀγρυπνίας συντρίβονται διὰ παντός τὸν ὀργανισμόν τῶν δυστυχῶν αὐτῶν ὄντων!

Ἡ Κᾶ Ἀλβιγγ τῶν Βουκολάκων εἶνε μία τῶν θαυμασιῶν καὶ δυστυχῶν τούτων μορφῶν. ἔλαβεν ἐν τῇ νεότητι τῆς «γνώσεις τινὰς ὅπου ἐπρόκειτο περὶ καθηκόντων μόνον καὶ ὑποχρεώ- σεων». Ἐπὶ εἰκοσιν ἔτη ἔζησε μὲ αὐτάς, ὑπο- φέρουσα σιωπηλῶς πλησίον τοῦ ἀσθενοῦς καὶ φαυλοβίου συζύγου τῆς. Μίαν μόνον φοράν κου- ρασθεῖσα νὰ ζῇ πλησίον ἐνὸς τρελλοῦ τὸν ὁποῖον δὲν ἠγάπα, ὁρμᾷ πρὸς τὸν νέον πᾶστορα, τὸν ὁποῖον ἀγαπᾷ καὶ ὑπὸ τοῦ ὁποῖου αἰσθάνεται ὅτι ἀγαπᾶται.

Κόσμων», περιγράφει μίαν κάθοδον τῶν κατοίκων τοῦ Ἄρεως ἐπὶ τῆς γῆς. Ὁ συγγραφεὺς περιγράφει ἐπιστημονικῶς τὴν μηχανήν, διὰ τῆς ὁποίας οἱ κάτοικοι τοῦ γείτονός μας κατέρχονται, μᾶς δίδει εἰκόνα τῶν κατοίκων αὐτῶν κατὰ τὰς πιθανωτέρας θεωρίας περὶ τῆς ἀτμοσφαιρας καὶ τοῦ περιβάλλοντος τοῦ Ἄρεως καὶ περιγράφει τὰς ἀνακαλύψεις τῶν καὶ τὰς τελειοποιήσεις τῶν ὀργάνων τῶν, ἀναλόγως τῆς γηραιᾶς ἡλικίας τοῦ πλανήτου εἰς τὸν ὁποῖον ζῶσιν.

Ἄλλο μυθιστόρημά του ὁ «Ἀόρατος Ἄνθρωπος», μᾶς περιγράφει μίαν ἀνακάλυψιν ἐνὸς χημικοῦ, ὅστις εὑρεν οὐσίαν, ἣτις εἰσαγομένη ἐντὸς τοῦ ὀργανισμοῦ ἀποχρωματίζει τοὺς ἰστούς καὶ καθιστᾷ τὸν ἄνθρωπον ἀπολύτως ἀόρατον διὰ τοὺς ὁμοίους του.

Εἰς τὴν «Μηχανὴν πρὸς Καταμέτρησιν τοῦ Χρόνου»—ἄλλο ἀριστούργημά του,—ὑποθέτει ἐργαλεῖον, διὰ τοῦ ὁποίου ἕνας ἄνθρωπος καταργεῖ τὴν αἰσθησιν τοῦ χρόνου καὶ κυλίσταται εἰς τὴν αἰωνιότητα.

Τὸ διήγημά του «Παράδοξον Φαινόμενον» μᾶς δεικνύει τὰ ἀποτελέσματα τῆς Τηλεοράσεως, τῆς καταργήσεως δηλαδὴ τοῦ διαστήματος ὡς πρὸς τοὺς ὀφθαλμούς μας καὶ τῆς διαθλέσεως γεγονότων διαδραματιζομένων εἰς χιλιάδων λευγῶν ἀπόστασιν.

Ἄλλο διήγημά του «Ἐν ἰδιότροπον Ὁρχιδοειδὲς» περιγράφει παράδοξον τοιοῦτο φυτὸν τῶν Τροπικῶν, τὸ ὁποῖον ἔχει τὴν ἰδιότητα νὰ ῥοφᾷ τὸ ἀνθρώπινον αἷμα ὡς βρυκόλαξ.

Εἰς τὰς δύο τρεῖς λέξεις αὐτάς, εἰς τὰς ὁποίας ἐπεριελίσαμεν τὴν ὑπόθεσιν τῶν μυθιστορημάτων του, δύναται κανεὶς νὰ ἴδῃ μόνον ἓνα ξηρὸν ἐπιστημονικὸν θέμα. Εἶνε ὅμως ἀδύνατον νὰ φαντασθῇτε μὲ ποῖαν γοητείαν μὲ ποῖαν ζωὴν γνωρίζει νὰ τὰ ἐμψυγῶν ὁ Οὐέλς ὅλα αὐτὰ τὰ παράδοξα πράγματα καὶ εἶνε ἀδύνατον νὰ φαντασθῇτε ἀκόμη ποῖον ἀκατανίκητον γιοῦμορ, ποῖα φαιδρότητα, ποῖα δριμύεια εἰρωνείας εἶνε ἐγκατεσπαρμένα καὶ κάμνουν νὰ σπινθηρίζουσι ὅλαί του αἱ σελίδες. Καὶ ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον τὸν καθιστᾷ πρὸ πάντων ἀριστοτέχνην εἶνε τὸ ἐνδιαφέρον τὸ παρασῶρον καὶ μαγεῦον, τὸ ὁποῖον κάμνει ὅλα αὐτὰ τὰ ἐπιστημονικὰ προβλήματα νὰ γίνωνται τόσαι σελίδες ἀπὸ τὴν ζωὴν, ὅππου εἰς περιέργειαν καὶ παρασύρουσαι εἰς ἀγωνίαν. Ὁ «Ἀόρατος Ἄνθρωπος» εἶνε ἓνα βιβλίον, τὸ ὁποῖον δὲν ἀφίνει κανεὶς χωρὶς νὰ τελειώσῃ καὶ αἱ περιπέτειαι ὅλαι τοῦ ἥρωος, τοῦ ἀφανιζομένου διηγετικῶς ἀπὸ τὰ ὅμματα τῶν θνητῶν, εἶναι τόσον περιπλοκοὶ καὶ ἐνδιαφέρουσαι συγχρόνως, ὥστε δὲν ἡσυχάζομεν ἐὰν δὲν ἴδωμεν τὸν ἀόρατον ἄνθρωπον πίπτοντα ὑπὸ τὰ κτυπήματα τῶν ἀστυφυλάκων καὶ ἀναλαμβάνοντα ἐν τῷ θανάτῳ τὴν μορφήν. Ἡ «Μηχανὴ πρὸς Καταμέτρησιν τοῦ Χρόνου» ἔχει πάλιν περιγραφὰς ἀμιμήτους, τὰ δὲ διηγήματά του ἀμιλλῶνται κατὰ τὴν ζωηρότητα καὶ τὴν δύναμιν τῆς ἐκτελέσεως μὲ τὰ καλλίτερα τοῦ Στέβενσον καὶ τοῦ Κίπλιγκ. Ἄλλως τε ὁ κόσμος ὅλος ὁ φιλολογικὸς σήμερον τὸν ἔχει παραδεχθῇ ὡς τὸν βασιλέα τοῦ συγχρόνου παραδόξου καὶ εἶνε μέσα εἰς τὴν ἀγγλικὴν φιλολογίαν καὶ μέσα εἰς τὴν παγκόσμιον μίαν ἀπὸ τὰς ἰδιορρυθμότερας φυσιογνωμίας.

Ε.Π.

Η ΑΠΛΗ ΓΛΩΣΣΑ. Τὸ ποίημα τοῦτο τοῦ Κερκυραίου ποιητοῦ, τὸ ὁποῖον δημοσιεύομεν σήμε-

ρον, ἀποτελεῖ τὸν πρόλογον σειρᾶς ποιημάτων του. Ὁ κ. Μαρκοράς εἶχε σκοπὸν νὰ δημοσιεύσῃ εἰς νέον τόμον ὅλα του τὰ ποιήματα τὰ μὴ περιεχόμενα εἰς τὰ Ποιητικὰ Ἔργα καὶ τὰ Μικρὰ Ταξείδια μὲ τὸ γενικὸν ὄνομα Ψάλα. Τοῦτο ὑπῆρχεν ἐν ὑποσημειώσει εἰς τὸ χειρόγραφον, τὸ ὁποῖον μᾶς ἔστειλεν ὁ ἀγαπητὸς ποιητής. Εὐχόμεθα νὰ πραγματοποιήσῃ τὸν σκοπὸν του καὶ πλουτίσῃ μ' ἓνα τόμον ἀκόμη τὴν πτωχὴν ἑλληνικὴν ποίησιν.

Ο ΤΟΛΣΤΟΪ ἐξέδωκε νέον βιβλίον «Λόγοι ἀνθρώπου ἐλευθέρου», ὅπου διαρκῶς ἐξυψοῦται ἡ σκέψις μέσα εἰς τὰς θαυμασίας σελίδας του. Εἰς τὸ κεφάλαιον τὸ ἐπιγραφόμενον «περὶ ἀνατροφῆς» ὁ Ρώσος συγγραφεὺς, ἐξετάζων τὸ σπουδαιότατον αὐτὸ ζήτημα, δὲν διστάζει ἐν ὅλῃ τῇ εἰλικρινείᾳ του νὰ καταρρίψῃ ἐκ θεμελίων τὸ ἐπικρατοῦν σύστημα τοῦ νὰ ἐμπνέουν αἱ ἀπερχόμεναι γενεαὶ εἰς τὰς ἐπερχομένας τὴν ἐννοίαν τῆς ζωῆς, βασιζομένην οὐχὶ ἐπὶ τοῦ ὀρθοῦ λόγου, ἀλλ' ἐπὶ τῆς τυφλῆς πίστεως. Πρὸς τί νὰ ριζώσωμεν μέσα εἰς τὴν ψυχὴν τοῦ παιδίου τὴν ἀπόλυτον καὶ τυφλὴν πίστιν, τὴν ὁποίαν ἔπειτα ἡ λογικὴ, ἡ ἐπιστήμη, ἡ ἀλήθεια ἀνὰ καταρρίψουν, καὶ θὰ μείνουν ἐρείπια μόνον, ὁ πόνος τοῦ ἀπολεσθέντος ἀγαθοῦ;

Τὸ παιδίον, λέγει ὁ συγγραφεὺς, ἐρωτᾷ τοὺς μεγαλύτερους του, ἐκεῖνους οἱ ὁποῖοι παρέλαβον τὴν σοφίαν τῶν προγενεστέρων γενεῶν καὶ εἶχον τὴν δύναμιν νὰ τὴν διαφυλάξουν: τί εἶναι ὁ κόσμος, ἡ ζωὴ, τί σχέσεις ὑπάρχει μετὰ αὐτῶν; Καὶ ἐκεῖνοι ἀπαντοῦν ὅχι ὅ,τι σκέπτονται καὶ γνωρίζουν αὐτοί, ἀλλ' ὅ,τι ἐσκέπτοντο ἐκεῖνοι, οἵτινες ἐζησαν πρὸ χιλιάδων ἐτῶν... Ἀντὶ τῆς πνευματικῆς τροφῆς τὴν ὁποίαν ἔχει ἀνάγκη καὶ τὴν ὁποίαν ζητεῖ τὸ παιδίον, τοῦ δίδουν τὸ ἡθικὸν δηλητήριον, ἀπὸ τοῦ ὁποίου δὲν εἰσπορεῖ νὰ ἱαθῇ εἰμὴ μετὰ πολλὰς προσπάθειας καὶ βάσανα.

Τὸ παιδίον ἔχει ἐν ἑαυτῷ, ἀόριστον ἀκόμη, τὸ συναίσθημα τῆς ἀληθείας, ἥτοι τῆς ἐν τῇ ζωῇ ἀποστολῆς του· ἀλλ' ἡ ψευδὴς διδασκαλία ἄλλοιόι τὴν διάνοιάν του, ἥτις προσδεχομένη ζωηροτάτας τὰς πρώτας ἐντυπώσεις ἀδυνατεῖ πλέον νὰ τὰς ἀποβάλῃ.

Ὅτι ὁ ἄνθρωπος δὲν δύναται νὰ ζήσῃ ἢ νὰ σκεφθῇ ἄνευ τῆς πίστεως, οὐδεὶς τὸ ἀρνείται· ἀλλὰ τὴν γνώσιν αὐτὴν ἀντικαθιστῶμεν διὰ τῆς γνώσεως τῆς τυφλῆς πίστεως.

Καὶ ἐξακολουθεῖ μετὰ θάρρους: Οἱ ψευδεῖς διερμηνεῖς τῆς ἀληθείας λέγουσι συνήθως ὅτι δὲν εἶναι δυνατόν νὰ ἐμπιστευθῶμεν εἰς τὴν διάνοιαν τοῦ ἀνθρώπου, διότι διαφέρει αὕτη ἀναλόγως τῶν ἀτόμων καὶ διὰ τοῦτο εἶναι προτιμότερον νὰ πιστεύῃ ὁ ἄνθρωπος εἰς τὴν ἀποκάλυψιν τὴν ἐπιβεβαιουμένην διὰ τοῦ θαύματος. Ἀλλ' ἡ ἐπιβεβαίωσις αὕτη εἶναι ἀπολύτως ἐναντίον τῆς ἀληθείας. Ὁ ὀρθὸς λόγος δὲν ἐπιβεβαιώνει ποτὲ ἀντιφατικὰ πράγματα. Πάντοτε καὶ εἰς ὅλους τοὺς ἀνθρώπους παραδέχεται καὶ ἀρνεῖται τὰ αὐτά.

Εἰς τὴν ἐρώτησιν: εἶναι καλὸν ν' ἀγαπῶμεν καὶ νὰ συγχωρῶμεν τὸν προξενήσαντα εἰς ἡμᾶς κακόν; Πρέπει νὰ εἰμεθα ἐλεήμονες; Ὁ ὀρθὸς λόγος εἰς ὅλους τοὺς ἀνθρώπους καὶ πάντοτε ἀπαντᾷ, ναί.

Ἡ ἀλήθεια ἐπομένως ἀποκαλύπτεται διὰ τοῦ ὀρθοῦ λόγου μόνον, καὶ ὁ ὀρθὸς λόγος ἐδόθη εἰς τὸν ἄνθρωπον διὰ νὰ γνωρίσῃ τὴν θέλησιν τοῦ Θεοῦ.

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ

Η ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΓΑΛΛΙΚΗ ΣΧΟΛΗ. Διὰ διάταγματος τῆς 14 Ἰουλίου, ἐκδοθέντος κατὰ πρότασιν τοῦ ὑπουργοῦ τῆς Δημοσίας Ἐκπαιδεύσεως καὶ τῆς Καλλιτεχνίας τῆς Γαλλίας, ἰδρύθη παρὰ τῇ ἐν Ἀθήναις Γαλλικῇ Σχολῇ τμήμα ἀλλοδαπῶν. Οἱ ἑταῖροι τοῦ τμήματος τούτου θὰ γίνωνται δεκτοὶ παρὰ τῆς γαλλικῆς Κυβερνήσεως ἀντιπροσωπευομένης ὑπὸ τοῦ ὑπουργοῦ τῆς Δημοσίας Ἐκπαιδεύσεως. Οἱ ὑποψήφιοι θὰ ὑποβάλλωσι τὴν ὑποψηφιότητα αὐτῶν εἴτε ἀμέσως διὰ τῆς κυβερνήσεως τῶν, εἴτε ἐμμέσως, διὰ τοῦ προστατευτικοῦ κομιτάτου τῶν ἐν Παρισίοις ἀλλοδαπῶν.

ΘΕΑΤΡΟΝ

Η ΝΕΑ ΣΚΗΝΗ. Ἐνεφανίσθη πρὸ ἡμερῶν ἀπὸ τοῦ Δημοτικοῦ Θεάτρου ἡ «Νέα Σκηνή». Θὰ ἦτο ἴσως ἐν μέρει ἄδικον νὰ φέρωμεν κρίσιν περὶ αὐτῆς, ἀφ' οὗ ἡ πρώτη αὕτη παράστασις, πολὺ πρόωρος, ἐδόθη χάριν μόνον τῶν ξενιζομένων Ρωμοῦνων φοιτητῶν. Ἀλλὰ τότε διατὶ ἡ ἀτυχὴς μετὰ δύο ἡμέρας ἐπανάληψις;

ΜΟΥΣΙΚΗ

ΚΑΤΑ ΤΑΣ ΤΕΛΕΥΤΑΙΑΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ τοῦ Ὁδείου τῆς Βιέννης, διεκρίθη ἓνας μαθητὴς τοῦ συνθέτου Ροβέρτου Φίσχωφ, ὁ νεαρὸς Βρούνος Ἐϊσνερ, ὁ ὁποῖος ἐκτιμᾶται ὡς ἡ μεγαλύτερα ἰδιοφυΐα ποὺ ἐπέδειξε τὸ Ὁδεῖον κατὰ τὸ τελευταῖον τέταρτον τοῦ παρελθόντος αἰῶνος. Ἐκέρδισεν ὅχι μόνον ὅλα τὰ 3000 φρ., τὸ ὁποῖον ὁ κύριος Μπεσεντόρφεν προσφέρει εἰς τὸν καλλίτερον μαθητὴν τοῦ Ὁδείου.

Ο ΓΑΒΡΙΗΛ Δ' ΑΝΝΟΥΝΤΖΙΟ μαζὺ μὲ τὸν Μαριάνον Φορτουνὺ, τὸν θαυμασθέντα σκηνογράφον τοῦ Τριαντῶν τοῦ Βάγνερ, ὅτε παρεστάθη εἰς τὴν Σκάλαν τοῦ Μιλάνου, εὐρίσκονται εἰς Βενετίαν διὰ νὰ συνεργασθῶν διὰ τὰς σκηνογραφίας τῆς νέας τραγωδίας τοῦ Δ' Ἀννούτζιο, Francesca da Rimini.

Τὰ μουσικὰ διαμεσά (intermezzi) τῆς τραγωδίας συνετέθησαν ἤδη ἀπὸ τὸν μουσουργὸν Σκοντρίνο. Τοιοῦτοτρόπως εἰς τὴν ἐπιτυχίαν τῆς Francesca da Rimini θὰ συντελέσουν ἡ πόησις μὲ τοὺς θαυμασίους στίχους τοῦ Δ' Ἀννούτζιο, ἡ ζωγραφικὴ μὲ τὰς σκηνογραφίας τοῦ Φορτουνὺ καὶ ἡ μουσικὴ μὲ τὰς μουσικὰ διαμεσά τοῦ Σκοντρίνο. Αὕτη ἡ νέα, ἀσυνήθης καὶ ἀριστοκρατικὴ φροντίς ὅπως δοθῇ ζωὴ εἰς τὴν τέχνην διὰ μέσου ὅλων τῶν στοιχείων κάλλους, ἐργὸν τέχνης διὰ μέσου ὅλων τῶν στοιχείων κάλλους, ἀποδεικνύει τὴν ὑψηλὴν διαφορὰν εἰς τὴν σύλληψιν τῆς τραγωδίας αὐτῆς, σχετικῶς μὲ τὰ ἄλλα ἔργα τοῦ Θεάτρου, καὶ ἡ ἀπὸ τῆς σκηνῆς τοῦ Κοστάντσι τῆς

1 Νέος μουσουργὸς τῆς Ἰταλίας, διακρινόμενος ἰδίως εἰς τὸ συμφωνικὸν εἶδος, τοῦ ὁποίου ἡκούσαμεν εἰς Νεάπολιν τὴν *Θαλασσην Συμφωνίαν*, ἔργον συμφωνικὸν θαυμασίας ἐμπνεύσεως καὶ τεχνικωτάτης ὑποστάσεως, διευθυνομένην ἀπὸ τὸν διευθυντὴν τῆς ὀρχήστρας τῆς Σκάλας, Λεοπόλδον Μουνιόνε.

Ρώμης περὶ τὰς ἀρχὰς Δεκεμβρίου ἀναβίβασίς τῆς, εἰμπορεῖ νὰ θεωρηθῇ ἀληθινὴ καλλιτεχνικὴ εορτή.

Ἡ τραγωδία εἶνε πεντάπρακτος καὶ ἀρχίζει μὲ μίαν μουσικὴν προεισαγωγὴν ἢ δευτέρα πρᾶξις ἔχει ἐν μουσικὸν διάμεσον ἢ τρίτη καὶ ἡ τετάρτη ἀρχίζει μὲ ἐν μουσικὸν προοίμιον (prélude), καὶ ἡ πέμπτη ἔχει ἕτερον διάμεσον. Θὰ ὑπάρχουν, ἐπὶ πλέον, πέντε χορικά, καὶ τὰ μουσικὰ ὄργανα θὰ εἶνε ἐκεῖνα τῆς ἐποχῆς.

Εἰς τὴν Francesca da Rimini, ἡ Ἐλεονώρα Δουξ, πρόσωπον καὶ ψυχὴ ὑπερτάτη τῆς τραγωδίας, θὰ ἐκδηλώσῃ ὅλην τὴν ἀξιοπρέπειαν καὶ τὸ μεγαλεῖον τῆς τέχνης τῆς. Ἀξίος σύντροφός τῆς θὰ εἶνε ὁ Γουσταῦος Σαλβίνι, τοῦ ὁποίου ἡ ἐρμηνεύει εἰς τὸν *Οἰδίποδα τύραννον* ἐγέννησεν εἰς τὸν Φογκατσάρο τὴν ἰδέαν νὰ μετασκευάσῃ τὸ θέατρον τῆς Βιτσέντσας εἰς θέατρον τῆς ἐθνικῆς τραγωδίας.

ΕΙΚΑΣΤΙΚΑΙ ΤΕΧΝΑΙ

ΤΑ ΔΕΛΕΡΙΑ, τὸ γνωστὸν ἔργον τοῦ φιλοπόνου καὶ προοδευτικοῦ καλλιτέχοντος μας κ. Γ. Ροῖλου, κτήμα τῆς Α. Υ. τοῦ Διαδόχου, εἶνε ἐν τῶν παρηγόρων σημείων καλῆς ἑλληνικῆς τέχνης. Διὰ νὰ βαδίσωμεν πρὸς ὀρίζοντας μᾶλλον ἀναπεπταμένους ἐν τῇ τέχνῃ ὀφείλομεν πρῶτον νὰ μελετήσωμεν μὲ εἰλικρινὴ ἀλήθειαν τὴν περιβάλλουσαν ἡμᾶς φύσιν, νὰ ὑπομνήσωμεν τὸν χαρακτῆρα τῆς πραγματικῆς ὑποστάσεως τῶν ἀντικειμένων, νὰ διηγηθῶμεν τέλος κατὰ τῆς ἀμέσου τοπικῆς ἐντυπώσεως, τὴν ὁποίαν θὰ ἐγείρῃ εἰς τὴν ψυχὴν μας ἡ παρατηρητικότης καὶ ἡ εἰλικρίνεια, μετ' ἧς θὰ ἐπιληφθῶμεν τοῦ ἔργου μας, διότι πῶς εἶνε δυνατόν νὰ βαδίσωμεν ἐν Ἑλλάδι εἰς σφαῖρας ἀγνώστου ἰδανισμοῦ, ἐνὸς στερουμένου τῶν προσόντων τῆς καθαρᾶς τεχνικῆς ἀντιλήψεως; Ἐπέτυχεν ἀρὰ γε ἐν τῷ συνόλῳ ὁ κ. Ροῖλος νὰ κυρώσῃ διὰ νόμου τὴν ἰδιόζουσαν αὐτῷ τεχνικὴν ἀντίληψιν τῆς Ἑλληνικῆς φύσεως; Νομίζομεν ὅτι διὰ τοῦ ἔργου τούτου, τοῦ αὐστηρῶς μελετημένου, ἐξήγησε νὰ πλησιάσῃ τὴν τεχνικὴν ταύτην ἀλήθειαν καὶ ἀπέδωκεν εἰς τὴν νέαν ἑλληνικὴν τέχνην ἐν ἔργῳ γνησίου τοπικοῦ χρωματισμοῦ διὰ τῆς καπνῶς ὀχληρᾶς πραγματικότητος, τῆς σχεδὸν κουραστικῆς. Ἐν τούτῳ ἡ ἐντύπωσις μας παραμένει πάντοτε ἀγαθὴ, διότι βλέπομεν ὅτι μία προσπάθεια θετικῶν ἀρχῶν ὠδήγησε τὸν καλλιτέχνην εἰς ἀναπαράστασιν τῆς φύσεως δι' ἔργον τέχνης. Τὸ ἔργον τοῦτο τιμᾷ ἀληθῶς τὰς εἰλικρινεῖς ταύτας προσπάθειας διὰ τὴν τέχνην τοῦ κ. Ροῖλου καὶ μᾶς δίδει παρήγορον ἐλπίδα ὅτι ταχέως θὰ ἴδωμεν ἔργα μεζονος ἀξίας εἰς τὴν τόσον πενιχρὰν καλλιτεχνικὴν κίνησιν τοῦ τόπου μας.

Α ΝΑΜΗΝΗΤΙΚΟΝ ΜΕΤΑΛΛΙΟΝ. Τὸ γαλλικὸν νομισματοκοπεῖον ἔκοψε δύο ἀντίτυπα τοῦ ἀναμνηστικοῦ μεταλλίου τῆς εἰκοστῆς πέμπτης ἑκατονταετηρίδος τῆς ἰδρύσεως τῆς Μασσαλίας, τὰ ὁποῖα ἐξ ὀνόματος τοῦ οἰκείου κομιτάτου θὰ προσενεχθῶσι πρὸς τὸν πρόεδρον τῆς Δημοκρατίας.

Τὸ μέταλλιον τοῦτο εἶνε ἔργον τοῦ χαράκτου Λυγούστου Ρατέ. Διὰ τὴν μίαν τῶν ὀψέων αὐτοῦ ὁ καλλιτέχνης ἐνεπνεύσθη ἀπὸ τὸν ποιητικώτατον περὶ

τῆς ιδρύσεως τῆς Μασσαλίας ἀρχαῖον θρύλον. Πράγματι ἐπ' αὐτῆς ἀναπαρίσταται τὸ συμπόσιον τοῦ Ἰθαγενοῦς ἡγεμόνος καὶ ἡ θυγάτηρ τούτου προσφέρουσα τὴν πλήρη ὕδατος κύλικα πρὸς τὸν ἐπὶ ἡλῶδα μνηστῆρα. Ἐπὶ τῆς ἐτέρας ὀφείας ὁ κ. Patey ἐγράφει πανοραμικὴν ἀποψιν τῆς Μασσαλίας, εἰλημένην ἐκ τοῦ Φάρου μετὰ τοῦ φρουρίου τοῦ Ἀγίου Ἰωάννου καὶ τῶν δύο λιμένων.

BIOTEXNIA

ΤΟ STUDIO δημοσιεύει χρωματιστὴν ἀναπαράστασιν κεντήματος τῆς κυρίας Ἀννας Παπαδοπούλου, — τὸ γένος Μελά, — ἔχοντος αὐτὸ τὸ ἰδιάζον, ὅτι ἡ σύνθεσις δὲν στηρίζεται ἐπὶ προδιαγεγραμμένου σχεδίου, ἀλλὰ παριστᾷ ἄνθη ἀφελέστατα γυμένα ἐπάνω εἰς τὸ ὕφασμα. Ἡ κυρία Παπαδοπούλου ἔλαβεν ὡς βᾶσιν τὴν ἐργασίαν τῶν χωρικῶν τῆς Εὐβοίας, ὅπου καὶ διαμένει. Ἡ διάταξις ἀπειρίας ἀποχρώσεων φύλλων καὶ ἀνθέων λεπτοτάτων ἀποτελεῖ ποικιλώτατον σύνολον χάριτος καὶ ἀρμονίας.

ΕΚ ΤΟΥ ὑπὸ τὸν τίτλον «Τὰ πρῶτα ἔτη» δημοσιευθέντος μεταθανάτιου ἔργου τοῦ Ἰουλίου Σίμωνος, τὸ ὁποῖον ἀποτελεῖ οἰονεὶ φυσικὴν συνέχειαν τῶν «Ἀπομνημονευμάτων τῶν ἄλλων», τὰ ὁποῖα ἐδημοσίευσεν ὡς ἐτι ὁ συγγραφεὺς τοῦ «Καθ' ἡκούσαν» καὶ τῆς «Εργατικῆς», παραλαμβάνομεν τὰ ἐξῆς δύο ἀνέκδοτα ἀναφερόμενα εἰς τὰ πρῶτα ἔτη τοῦ καθηγητικοῦ τοῦ βίου.

Ἐν Βερσαλλίαις ὅπου βραδύτερον ἔμελλε νὰ ἐπανέλθῃ ὡς ὑπουργός, τοποθετημένος ἐκεῖ ὑπὸ τῆς παντοδυναμίας θαλήσεως τοῦ Βίκτωρος Κουζέν, συναινέσει ὁ Ἰούλιος Σίμων νὰ παραχωρήσῃ εἰς τοῦτον μετάφρασιν τοῦ Τιμαίου τοῦ Πλάτωνος, ἡ ὁποία ἔλειπεν ἀπὸ τὴν μετάφρασιν τοῦ ὅλου ἔργου τοῦ μεγάλου ἑλληνοφιλοσόφου τὴν ἐπιχειρηθεῖσαν ὑπὸ τοῦ ἰδρυτοῦ τῆς ἐκλεκτικῆς Φιλοσοφίας. Ἀφοῦ ἀπέστειλε πρὸς τὸν πρῶτον καθηγητὴν τοῦ τῆς ἐργασίας του, τῆς ὁποίας ὁ Κουζέν δὲν ἀνεγίνωσκε καὶ τὰ δοκίμια, ὁ Ἰούλιος Σίμων ἐπισκέπτεται αἰφνης αὐτόν. Ὁ τόμος ἐπρόκειτο νὰ ἐκδοθῇ. «Πῶς εἴθε; τὸν ἐρωτᾷ, γράφει ὁ Ἰούλιος Σίμων. Ἀρκετὰ ἄσχημα, μοῦ ἀπαντᾷ. Εἶμαι κατὰ σκοπὸν. Εἶνε ἀδύνατον νὰ φαντασθῇ κανεὶς πόσῳ μ' ἐκούρασεν ἡ μετάφρασις αὐτῆ τοῦ Τιμαίου».

Ἐπὶ Λουδοβίκου Φιλίππου ὁ Ἰούλιος Σίμων, ὡς πάντες σχεδὸν οἱ Γάλλοι, ἦτον ἐθνοφρουρός. Ἀλλὰ τὴν ὑπηρεσίαν ἐξετέλει ἀντ' αὐτοῦ ὁ θυρωρός του. «Ἀντὶ τῶν φράγκων συγκατετίθετο νὰ φρουρῇ τὴν νύ-

κτα ἀντ' ἐμοῦ καὶ πιστεύω, ἀφ' ἑτέρου, ὅτι οἱ συστρατιῶταί μου προσεποιούντο ὅτι δὲν ἤγνόνουν. Ἐν τούτοις πολλάκις ἀνησύχησα. Μοῦ εἶπε κάποτε ὅτι εἰς συστρατιώτης τὸν ἠρώτησεν ἂν ἡ πέμπτη Ἐννεὰς τοῦ Πλωτίνου δὲν παρεφθάρῃ ὑπὸ τοῦ Φιλοποίμενος. — Καὶ τί ἀπάντησες; τὸν ἠρώτησα. — «ὦ! μοῦ εἶπεν, ἀπάντησα ὅτι ἤμουν φιλόσοφος εἰς τὴν Σορβὸννῃν καὶ ἐθνοφρουρός εἰς τὸν στρατῶνα».

NEA BIBLIA

Ἑλληνικά.

Ἐξεδόθησαν: ΙΣΤΟΡΙΑ ΚΑΙ ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ ΤΗΣ ΚΡΗΤΗΣ ὑπὸ Ἰωάννου Κορυδαλλῆ, ἐκδόσις Β'. (Ἀθῆναι 1901, τυπογρ. Δ. Κ. Κοκκινάκη).

Ἡ ΑΛΗΘΗΣ ΙΘΑΚΗ ΤΟΥ ΟΜΗΡΟΥ ἀρχαιολογικὴ μελέτη ὑπὸ Νικολάου Κ. Παυλάτου, (Πάτρις, τυπογρ. Ἡρακλέους Π. Εὐμορφοπούλου 1901).

ADIEUX A LA GRÈCE, ὑπὸ τῆς κυρίας Sophie de Bakounine, (1901 ἐκ τοῦ τυπογράφ. Ραφτάνη-Παπαγεωργίου).

Καταλείπουσα τὰς Ἀθῆνας ἡ κ. de Bakounine, ῥωσὶς, δημοσιεύει ἀποχαιρετισμὸν πρὸς τὴν Ἑλλάδα εἰς ὀλίγας σελίδας πλήρεις συμπαιθείας καὶ ἀγάπης πρὸς τὴν χώραν μας.

Ἀγγέλλονται: NEA ΖΩΗ, ἡμερολόγιον φιλολογικὸν τοῦ ἔτους 1902, ἐκδιδόμενον ὑπὸ Θ. Α. Δανάση ἐν Κωνσταντινουπόλει.

Ἡ ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ ΒΙΚΤΩΡΙΑ, (Σύλλογος πρὸς διάδοσιν ὠφελίμων βιβλίων), τυπ. «Ἑστία» Κ. Μάστρερ καὶ Ν. Καργαδούρη 1901.

ΕΚΑΒΗ ΤΟΥ ΕΥΡΗΠΛΟΥ καὶ ΔΥΟ ΠΙΝΔΑΡΙΚΑΙ ΩΔΑΙ, Ἡ ΠΡΟΣ ΙΕΡΩΝΑ ΤΥΡΑΝΝΟΝ ΤΩΝ ΣΥΡΑΚΟΥΣΩΝ ΕΠΙ ΚΕΛΗΤΙ ΚΑΙ Ἡ ΠΡΟΣ ΘΗΡΩΝΑ ΤΟΝ ΑΚΡΑΓΑΝΤΙΝΟΝ ΕΠΙ ΤΕΘΡΙΠΠΩ, παράφρασις Κωνσταντίνου Λεναρά.

Ξένα.

Ἐξεδόθησαν: LE SANG DE L'AUTRE, par Philéas Lebesgue. Roman. (Société d'éditions littéraires, Paris 1901).

L'ORIENT GREC par L. Hennebicg (σελ. 510, φρ. 4.15 rue des Saints Pères Paris VI), ἥτοι μελέτη τῆς ἱστορίας καὶ τοῦ χαρακτήρος τῶν Δελφῶν, Ὀλυμπίας, Δήλου, Ἀθηνῶν, Ἀργούς, Μυκηνῶν.

Ἀπὸ τὰ ξένα περιοδικά: H. OUVRE. Les Formes littéraires de la pensée Grecque.

LEON TOLSTOÏ. Paroles d'un homme libre.

LEON TOLSTOÏ. La vraie vie.

ΥΠΟ ΤΗΝ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΝ ΤΗΣ Α. Μ. ΤΟΥ ΒΑΣΙΛΕΩΣ

Η ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗ ΚΑΙ ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΑΚΑΔΗΜΙΑ

Ἐγκριθεῖσα διὰ τοῦ ἀπὸ 29 Ἰουλίου 1894 Β. Διατάγματος

Βραβευνθεῖσα διὰ τοῦ Οἰκονομικοῦ βραβείου

ὑποστηριζομένη ὑπὸ τῶν δῆμων Ἀθηνῶν καὶ Πειραιῶς.

Τυχούσα χρυσοῦ βραβείου ἐν τῇ Γεωργικῇ Ἐκθέσει Λαρίσης.

ΕΤΟΣ ΟΓΔΟΟΝ

ΣΧΟΛΑΙ

Προπαιδευτικὴ

Ἐμπορικὴ

Βιομηχανικὴ (μετὰ Ἑλαιοβιομηχανικοῦ καὶ Ζυμοτεχνικοῦ τμήματος)

Γεωργικὴ

Μεταλλευτικὴ καὶ Μεταλλουργικὴ

Οἰκοτροφεῖον Γαλλικὸν

Δελτίον Ἀκαδημίας

ΕΤΟΣ ΜΟΓΔΟΟΝ

Αἱ ἐγγραφαὶ ἀρχοῦν ἀπὸ τῆς 20 Αὐγούστου. — Τὰ μαθήματα ἀπὸ τῆς 15 Σεπτεμβρίου.

Προγράμματα ἀποστέλλονται δωρεὰν παντὶ τῷ αἰτοῦντι.

ΓΡΑΦΕΙΑ: ΕΠΙ ΤΗΣ ΠΛΑΤΕΙΑΣ ΚΑΝΙΓΓΟΣ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΜΑΡΜΑΡΟΓΛΥΦΕΙΟΝ Η "ΕΡΓΑΝΗ ΑΘΗΝΑ,"

ΑΔΕΛΦΩΝ Ι. ΚΑΙ Α. ΚΟΤΖΑΜΑΝΗ

Μεγάλῃ συλλογῇ θερμοαστῶν ἐκ λευκῶν καὶ χρωματιστῶν μαρμάρων. Ἀποθήκη σχιστῶν μαρμάρων δι' ἐπιπλα, πλακοστρώσεις κ.λ.π. τοῦ ἀτμοκίνητου ἐργοστασίου των. Ἐκτελεῖται πᾶσα μαρμαρικὴ ἐργασία.

ΟΔΟΣ Γ' ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ ΑΡΙΘ. 28

ΧΑΡΤΟΠΩΛΕΙΟΝ

ΠΑΛΛΗ & ΚΟΤΖΙΑ

ΟΔΟΣ ΕΡΜΟΥ - ΑΘΗΝΑΙ

Πλούτος γραφικῆς ὕλης. — Ἐντυπα καὶ ἐπισκεπτήρια καλλιτεχνικά. — Ἐργοστάσιον φακέλλων τέλειον. — Χάρτης τυπογραφικὸς λευκὸς καὶ ἐξωφύλλων παντὸς εἶδους καὶ ποιότητος.

Ἐφθονία, Ταχύτης, ἀκρίβεια.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΣΟΛΩΝ & ΣΑ

ΟΙΝΟΙ, ΗΔΥΠΟΤΑ, ΚΟΝΙΑΚ, ΒΕΡΜΟΥΘ ΚΛΠ.

Ἀνώτατα βραβεῖα καὶ διπλώματα τιμῆς εἰς τὰς διαφόρους Ἐκθέσεις, οἱ μόναι δὲ εἰς τὴν τελευταίαν Ἐκθεσὶν τοῦ 1900 τῶν Παρισίων λαβόντες δύο Μεγάλαι Βραβεῖαι (Grand prix).

ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ ΤΗΣ "ΕΣΤΙΑΣ,"

Ι. Δ. ΚΟΛΛΑΡΟΥ

ΑΘΗΝΑΙ - ΟΔΟΣ ΣΤΑΔΙΟΥ 44

* ΟΛΑ ΤΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΒΙΒΛΙΑ *

ΚΑΤΑΣΤΗΜΑ
ΣΙΔΝΕΥ ΝΟΕΛ

ΑΠΑΝΤΑ ΤΑ ΕΙΔΗ

ΕΠΙΤΡΑΠΕΖΙΑ ΣΚΕΥΗ ΕΠΑΡΓΥΡΩΜΕΝΑ

ΕΚΤΟΣ ΣΥΝΑΓΩΝΙΣΜΟΥ

ΑΔΕΛΦΟΙ ΡΟΔΙΟΙ

ΤΑ ΚΑΛΙΤΕΧΝΙΚΩΤΕΡΑ ΠΛΑΙΣΙΑ ΕΙΚΟΝΩΝ

ΟΔΟΣ ΒΟΥΛΗΣ 8

Διαρκὲς Ἐκθεσις Εἰκόνων.

ΖΑΧΑΡΙΑΣ ΣΚΑΡΔΙΑΚΟΣ

ΥΠΟΔΗΜΑΤΟΠΟΙΟΣ

10 - ΟΔΟΣ ΠΡΟΑΣΤΕΙΟΥ - 10

Τὸ ἄκρον ἄσπρον ἐν τῇ Ἑλληνικῇ καὶ Ἑνὴ ὑποδηματοποιίᾳ.

ΕΚΔΟΣΕΙΣ Π. Δ. ΣΑΚΕΛΛΑΡΙΟΥ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΛΕΞΙΚΑ

ΑΠΑΝΤΑ ΕΠΙ ΑΡΙΣΤΟΥ ΧΑΡΤΟΥ ΤΥΠΩΜΕΝΑ

ΛΕΞΙΚΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛ. ΓΛΩΣΣΗΣ ὑπὸ Α. Α. Σακελλαρίου Τόμος 3	σελ.	4400	δρ.	48
ΛΑΤΙΝΟΕΛΛΗΝΙΚΟΝ ΛΕΞΙΚΟΝ ὑπὸ Ε. Α. Τσακαλώτου	»	780	»	10
ΕΛΛΗΝΟΛΑΤΙΝΙΚΟΝ ΛΕΞΙΚΟΝ ὑπὸ Ε. Α. Τσακαλώτου	»	872	»	12
ΟΜΗΡΙΚΟΝ ΛΕΞΙΚΟΝ ὑπὸ Α. Γ. Ὀλυμπίου	»	360	»	9
ΓΑΛΛΟΕΛΛΗΝΙΚΟΝ ΛΕΞΙΚΟΝ ὑπὸ Ν. Κοντοπούλου	»	1087	»	10
ΕΛΛΗΝΟΓΑΛΛΙΚΟΝ ΛΕΞΙΚΟΝ ὑπὸ Ν. Κοντοπούλου	»	1100	»	10
ΑΓΓΛΟΕΛΛΗΝΙΚΟΝ ΛΕΞΙΚΟΝ ὑπὸ Γ. Πεοβάνογλου	»	1087	»	11
ΕΛΛΗΝΟΑΓΓΛΙΚΟΝ ΛΕΞΙΚΟΝ ὑπὸ Γ. Πεοβάνογλου	»	1000	»	11
ΓΕΡΜΑΝΟΕΛΛΗΝΙΚΟΝ ΛΕΞΙΚΟΝ ὑπὸ Α. Ν. Γιάνναρη	»	1146	»	11
ΕΛΛΗΝΟΓΕΡΜΑΝΙΚΟΝ ΛΕΞΙΚΟΝ ὑπὸ Γ. Ρουσοπούλου	»	1080	»	12

Εὐρίσκονται ἐν τοῖς κυριωτέροις βιβλιοπωλείοις καὶ ἐν τῷ βιβλιοπωλείῳ
Π. Δ. Σακελλαρίου, ὁδὸς Λυκούργου 8.

ΤΡΑΠΕΖΑ ΕΜΠΕΔΟΚΛΕΟΥΣ

ΤΜΗΜΑ ΤΡΑΠΕΖΙΚΟΝ

ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑ. Ἐκδόσις ἐπιταγῶν ἐπὶ τοῦ Ἐξωτερικοῦ. — Ἀγοραπωλησίαι συναλλαγματικῶν, ἐπιταγῶν, χρυσοῦ, ξένων τραπεζικῶν γραμματίων καὶ τίτλων.

ΕΙΣΠΡΑΞΕΙΣ συναλλαγματικῶν, τίτλων καὶ τοκομεριδίων ἐνταῦθα καὶ ἐν τῷ Ἐξωτερικῷ.

ΔΑΝΕΙΑ. Προκαταβολαὶ ἐπὶ τίτλων. Λογαριασμοὶ τρεχοῦμενοι.

ΚΑΤΑΘΕΣΕΙΣ :

3 1/2	ἔτησίως,	ἀπόδοσις	εἰς	πρώτην	ἀναζήτησιν.
4	»	»	»	μετὰ	ἓνα μῆνα.
4 1/2	»	»	»	»	τρὶς μῆνας.
5	»	»	»	»	ἕξ μῆνας.
5 1/2	»	»	»	»	ἐν ἔτος καὶ πλέον.

ΤΜΗΜΑ ΑΠΟΤΑΜΙΕΥΣΕΩΣ

Πώλησις πάσης λαχειοφόρου ὁμολογίας εἰς μηνιαίας δόσεις, μετὰ τὴν τύχην ὑπὲρ τοῦ ἀγοραστοῦ ἀπὸ τῆς καταβολῆς τῆς πρώτης δόσεως.

ΤΜΗΜΑ ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟΥ

Ἀγοραπωλησίαι τίτλων ἐνταῦθα καὶ ἐν τῷ Ἐξωτερικῷ ἐπὶ ἀπλῇ μεσιτείᾳ.

ΤΜΗΜΑ ΕΜΠΟΡΙΟΥ

ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΙ ΕΜΠΟΡΙΚΑΙ. Προμήθεια παντὸς εἶδους ἐμπορευμάτων, μηχανῶν κλπ. ὑπὸ συμφέροντας ὁρους, μετρητοῖς καὶ ἐπὶ προθεσμίᾳ.

ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΕΙΑ ΟΙΚΩΝ.

ΑΠΟΘΗΚΑΙ. Ἐμπορεύματα ἐν παρακαταθήκῃ. Δειγματολόγιον.

ΔΕΡΜΑΤΑ Βυρσοδεψίου Μοσχάτου.

ΦΑΡΜΑΚΕΜΠΟΡΕΙΟΝ Α. ΛΟΥΡΟΥ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

Ὅλως εὐρωπαϊκῶς κατηρτισμένον, ἐνήμερον δι' ὅλας τὰς νεωτέρας ἰατρικὰς ἀπαιτήσεις, πλουσιώτατον εἰς φάρμακα Γαλλικῆς καὶ Ἀγγλικῆς παρασκευῆς. Πλήρες οὐροχημείον καὶ μικροβιολογικὸν ἐργαστήριον.

ΜΕΘΟΔΙΚΗ ΓΥΜΝΑΣΤΙΚΗ ΑΝΕΥ ΔΙΔΑΣΚΑΛΟΥ

Τὸ γυμναστικὸν ὄργανον τοῦ περιωνύμου Ἀγγλοῦ ἀθλητοῦ Sandow.

Διὰ παιδας, νέας, νέους, κυρίας, κυρίους καὶ ἀθλητάς.

Ὀλόκληρον Γυμναστήριον στὸ σπίτι σας.

Φωτοτυπικοὶ πίνακες δεικνύουσι τὴν ἀκριβῆ, τῶν ἀσκήσεων ἐκτέλεσιν.

Τὸ ἀπλούστερον, φυσικώτερον καὶ ἀποτελεσματικώτερον μέσον διὰ νὰ ἔχετε πάντα ὑγίαν λαμπρὰν καὶ ὁδὴν εὐμελῆς, κανονικὴν, εὐδαλῆς καὶ ῥωμαλαίον.

Τὸ γνωστὸν, τῶν **κυνηγετικῶν** καὶ **πολεμικῶν** εἰδῶν, κατὰστημα Ρόσνιλδ πωλεῖ ἀντὶ δρ. 40 ἑκαστον καὶ ἀποδίδει παντοῦ ταῦτα ἐλεύθερα ταχυδρομικῶν τελῶν.

ΕΘΝΙΚΗ ΑΓΩΓΗ ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟΝ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

Συνδρομὴ ἑτησία προπληρωτέα : Ἐσωτερικοῦ δρ. 7 (διὰ τοὺς διδασκάλους δρ. 5). Ἐξωτερικοῦ φρ. 8 (διὰ τοὺς διδασκάλους φρ. γρ. 5). Αἰτήσεις ἀπευθύνονται πρὸς τὸν ἐκδότην, ὁδὸς Περαιναχωρίου 16, διὰ συστημένης ἐπιστολῆς.